

DIAGNÒSTIC DE L'AGENDA LOCAL 21 DE FORNALUTX

Octubre 2007

**AJUNTAMENT
DE
FORNALUTX**

**Govern
de les Illes Balears**
Conselleria de Medi Ambient

**Consell de
Mallorca**

ÍNDEX

ÍNDEX	2
INTRODUCCIÓ A L'AGENDA LOCAL 21	6
L'AGENDA LOCAL 21	6
ANTECEDENTS DE L'AGENDA LOCAL 21	6
CIMERA DE LES NACIONS UNIDES A RIO EL 1992	6
LA CARTA D'AALBORG DE 1994 I AALBORG+10	7
AGENDA LOCAL 21 A LES ILLES BALEARS.....	7
L'AGENDA LOCAL 21 A FORNALUTX	8
LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA. EL FÒRUM CIUTADÀ	10
INTRODUCCIÓ DE FORNALUTX	11
GENERALITATS	11
HISTÒRIA	11
CAPITOL 1 : MEDI FÍSIC	14
CLIMA	14
RELLEU: OROGRAFIA, GEOLOGIA, GEOMORFOLOGIA, LITOLOGIA I EDAFOLOGIA	15
HIDROLOGIA	16
SISTEMES NATURALS	16
VEGETACIÓ.....	16
FAUNA.....	18
PAISATGE	18
RISC	19
RISC D'ESLLAVISSAMENTS	19
RISC D'EROSIÓ	20
RISC D'INCENDI FORESTAL	20
RISC D'INUNDACIONS.....	22
RISC SÍSMIC	22

VULNERABILITAT D'AQUÍFERS	22
RISC TECNOLÒGIC O ANTRÒPIC.....	23
APR. ÀREES DE PREVENCIÓ DE RISCS	24
PUNTS FORTS I FEBLES.....	24
DEMOGRAFIA	25
EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ	25
FLUXES DE POBLACIÓ : IMMIGRACIÓ / EMIGRACIÓ.....	27
PIRÀMIDE DE POBLACIÓ I INDICADORS	30
POBLACIÓ EN EL TERRITORI.....	33
PUNTS FORTS I FEBLES.....	33
SOCIOECONOMIA	34
SECTORS ECONÒMICS	34
SECTOR PRIMARI.....	35
SECTOR SECUNDARI.....	40
SECTOR TERCIARI.....	41
RENDA.....	45
MERCAT LABORAL	46
OCUPACIÓ	46
ATUR.....	48
EQUIPAMENTS I SERVEIS.....	51
EQUIPAMENTS	51
SERVEI EDUCATIU	52
SERVEI SANITARI I SERVEIS SOCIALS	53
SOCIETAT	54
MOBILITAT I TRANSPORTS	56
INFRASTRUCTURES VIÀRIES	57
PARC DE VEHICLES.....	58
TRANSPORT PÚBLIC	60
MOBILITAT INTERNA:	62

PUNTS FORTS I FEBLES.....	62
ESTRUCTURA DEL TERRITORI	63
PLANEJAMENT SUPRAMUNICIPAL	63
PLANEJAMENT MUNICIPAL	64
USOS DEL SÒL	64
GENERALITATS.....	64
SÒL RÚSTIC.....	67
SÒL URBÀ.....	69
HABITATGE.....	71
ESPAIS NATURALS	77
NIVELL INTERNACIONAL: XARXA NATURA 2000	77
NIVELL AUTONÒMIC.....	78
PATRIMONI HISTÒRIC I CULTURAL	83
PUNTS FORTS I FEBLES.....	86
VECTORS AMBIENTALS.....	87
AIGUA	87
MARC DE REFERÈNCIA	87
UNITAT HIDROLÒGICA.....	88
SUBMINISTRAMENT I QUALITAT DE L'AIGUA.....	89
CONSUM D'AIGUA	91
SANEJAMENT I TRACTAMENT DE LES AIGÜES RESIDUALS	95
RESIDUS	96
MARC NORMATIU	96
SERVEI DE RECOLLIDA.....	97
RESIDUS GENERATS	97
ENERGIA	104
GENERALITATS.....	104
ENERGIA ELÈCTRICA.....	106
ALTRES CONSUMS ENERGÈTICS.....	110

QUALITAT DE L'AIRE	112
CONTAMINACIÓ ATMOSFÈRICA	112
AEROBIOLOGIA	116
PUNTS FORTS I FEBLES.....	118
ORGANITZACIÓ I GESTIÓ MUNICIPAL	119
ORGANIGRAMA POLÍTIC	119
ORGANITZACIÓ ADMINISTRATIVA	121
PRESSUPOST	122
PUNTS FORTS I FEBLES.....	125
ANNEX 1 ACTA DEL FÒRUM CIUTADÀ	126
Assistents	126
Ordre del dia.....	127
1. Benvinguda i presentació per part del Batle.....	127
2. Presentació de la Agenda Local 21	127
3. Presentació resultats enquestes.....	127
4. Treball en grup punts forts i febles.....	128
5. Posada en comú.....	128
7 Refrigeri i intercanvi de impressions.....	130
ANNEX 2 CARTOGRAFIA	131
ANNEX 3 GLOSSAR DE AGENDA LOCAL 21	132

INTRODUCCIÓ A L'AGENDA LOCAL 21

L'AGENDA LOCAL 21

“Agenda” al diccionari trobem una definició senzilla: Llibret o quadern amb totes les dates de l’any on s’anota el que s’ha de fer cada dia . Doncs la Agenda local 21 no deixa de ser un llibret o quadern amb totes les dates d’un parell d’anys on entre tots anotem el que s’ha de fer a perquè Fornalutx sigui un poble més sostenible i tinguem una millor qualitat de vida.

Segons el Decret 123/2002, de 4 d’octubre, sobre la implantació de l’Agenda Local 21 als municipis de les Illes Balears “Agenda local 21 es un sistema de gestió global a curt, mig i llarg termini en el qual, mitjançant un Pla d’Acció, s’estableixen uns objectius ambientals, econòmics i socials, mesurables i avaluable periòdicament, per tal d’aconseguir, amb la participació activa d’un Fòrum Ciutadà, la sostenibilitat del municipi i una millor qualitat de vida dels ciutadans.” Agenda Local 21 és un procés a llarg termini que pretén dur a terme unes actuacions dirigides cap al desenvolupament sostenible del municipi. L’Agenda Local 21 es concreta en un document que sorgeix de la participació i el consens entre els ciutadans del municipi i els seus representants polítics, així com els diversos agents que intervenen de qualque forma en la gestió municipal.

Parlar d’Agenda Local 21, és parlar de sostenibilitat. El concepte de desenvolupament sostenible es consagra a nivell internacional a la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi ambient, celebrada a Rio de Janeiro l’any 1992, que fa seva la definició donada per la Comissió mundial del medi ambient i el desenvolupament al seu informe Our Common Future, també conegut com a Informe Brundtland, l’any 1987. Segons aquest, “El desenvolupament sostenible és el desenvolupament que satisfà les necessitats de la generació present sense comprometre la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves pròpies necessitats”. L’Agenda 21 és el procés, instrument que ha de permetre al municipi de Fornalutx aplicar el principi de pensar globalment i actuar localment envers la sostenibilitat.

ANTECEDENTS DE L'AGENDA LOCAL 21

CIMERA DE LES NACIONS UNIDES A RIO EL 1992

El 1992 se celebrà la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament a la ciutat de Rio de Janeiro (Brasil). L’objectiu de dur a debat els efectes negatius derivats del creixement desmesurat i incontrolat que no és compatible amb els recursos limitats de la Terra. Aquesta Conferència suposà el compromís de la comunitat internacional per afrontar els problemes ambientals, econòmics i socials del segle XXI.

D’aquesta conferència en sorgí la “Declaració de Rio sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament” i un Programa d’acció que la desenvolupa, el “Programa 21”. Aquest programa planteja mesures contra els problemes més actuals, però també prepara el món per als problemes del segle XXI.

El capítol 28 del “Programa 21”, “Iniciatives de les autoritats locals en recolzament del Programa 21”, proposa les autoritats locals com a factor determinant per assolir els objectius del programa, per la seva proximitat al poble i per una major facilitat de promoure el desenvolupament sostenible

a	nivell	local.
---	--------	--------

LA CARTA D'AALBORG DE 1994 I AALBORG+10

A la Conferència Europea sobre Ciutats i Viles Sostenibles a Aalborg (Dinamarca), l'any 1994, hi assistiren corporacions municipals i regionals europees que aprovaren la Carta d'Aalborg. Han signat la Carta més de 2000 autoritats locals, de 64 països diferents. Els signataris es comprometen a dur a terme els processos de gestió dels territoris d'una manera sostenible, mitjançant plans d'acció local, que s'hauran de realitzar segons el procés i les etapes que acorda la Carta. Aquests plans d'acció local són les anomenades Agendes Locals 21.

El 2004, les corporacions locals europees que formaren la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles, es reuniren a la Conferència Aalborg + 10, per reafirmar-se en la visió d'un futur sostenible.

AGENDA LOCAL 21 A LES ILLES BALEARS

Des de l'aprovació de la Carta d'Aalborg, hi ha hagut diverses iniciatives d'implementació de les Agendes Locals 21 a les Illes Balears.

El Decret 123/2002 sobre la implantació de l'Agenda Local 21 als municipis de les Illes Balears (BOIB núm., 123 de 112/10/02), aprova les mesures necessàries per afavorir l'aplicació de l'Agenda Local 21 als municipis i nuclis, tenint en compte el Programa 21 de Rio de 1992 i les recomanacions de la Carta d'Aalborg de 1994.

La primera experiència de l'Agenda Local 21 a les illes, fou al municipi de Calvià, on s'inicià el procés el 1995, i s'aprovà el 1997. També el 1995 el Consell Insular de Menorca elaborà un Pla de Desenvolupament Sostenible d'àmbit insular emmarcat en la declaració de l'illa com a Reserva de la Biosfera. Seguint aquests casos, diversos municipis ja han iniciat les seves AL21.

La Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear ha creat la Xarxa Balear de Sostenibilitat, a iniciativa de la Comissió Balear de Medi Ambient, amb la finalitat de coordinar la gestió de les diferents AL21. Els objectius principals de la Xarxa són afavorir el intercanvi de coneixements i d'experiència en la realització, aplicació i seguiment de les AL21, informar i assistir els municipis balears al procés d'AL21, relacionar-se amb altres Xarxes nacionals i europees, etc.

Estat de l'art Agenda Local 21 (a 3 de setembre de 2007)

Municipis de les Illes Balears: 67 (Mallorca: 53, Menorca: 8, Eivissa: 6)									
INICI	C. Aalborg	DIAGNÒSTIC			PLA D'ACCIÓ		XBS		
NO han iniciat l'AL 21.	NOMÉS han signat l'adhesió a la Carta d'Aalborg.	Amb el DIAGNÒSTIC començat.	Amb el DIAGNÒSTIC acabat (1), aprovat pel Fòrum (2), o pendent d'informar (3) o informat pel CEI (4).		Han iniciat la redacció del PLA D'ACCIÓ.	Han acabat la redacció del PLA D'ACCIÓ. Acabat (1), aprovat per l'ajuntament (2), pendent de validar (3) o validat pel CEI (4).	Amb el PLA D'ACCIÓ ratificat per la CBMA i registre.		
Sant Josep, Santa Eulàlia	Andratx, Banyalbufar, (T) S. Joan de L., Formentera.	Deià, (T) Escorca, (T) Fornalutx, (T) Llucmajor, Palma, S. Margalida (N) Sóller, (T) Valldemossa (T)	Bunyola, (T) Campos, (M) Costitx, (P) Esporles, (T) Estellencs, (T) Lloseta, (R) S. Eugènia (P) Selva, (R) Sencelles, (P) S. Salines, (M)	4 1 1 4 1 1 1 4 1 1	Algaida (P) Campanet (R) Inca (R) Maria de S. (P) Muro, (N) Sant Joan, (P)	Santanyí 2	Alaró (R) Aldudia, (N) Ariany (P) Artà (N) Binissalem (R) Búger Calvià, Capdepera, Consell (R) Felanitx Lloret (P) Llubí, (P) Manacor, Mancor, (R) Marratxí, (R) Montuiri (P) Petra (P) Pollença, (N) Porreres, (P)	Puigpunyent, (T) Sa Pobla, (N) Sant Llorenç, S. Maria (R) Sineu (P) Son Servera Vilafranca (P) Eivissa Sant Antoni Alaior, Ciutadella, Es Castell, Es Mercadal Es Migjorn, Ferrerres Maó, Sant Lluís.	
TOTAL: 2	TOTAL: 4	TOTAL: 8	TOTAL: 10		TOTAL: 6	TOTAL: 1	TOTAL: 36		

Mancomunitats: P "Pla de Mallorca" R "Es Raiquer" T "Tramuntana" M "Migjorn de Mallorca" N "Zona Nord".

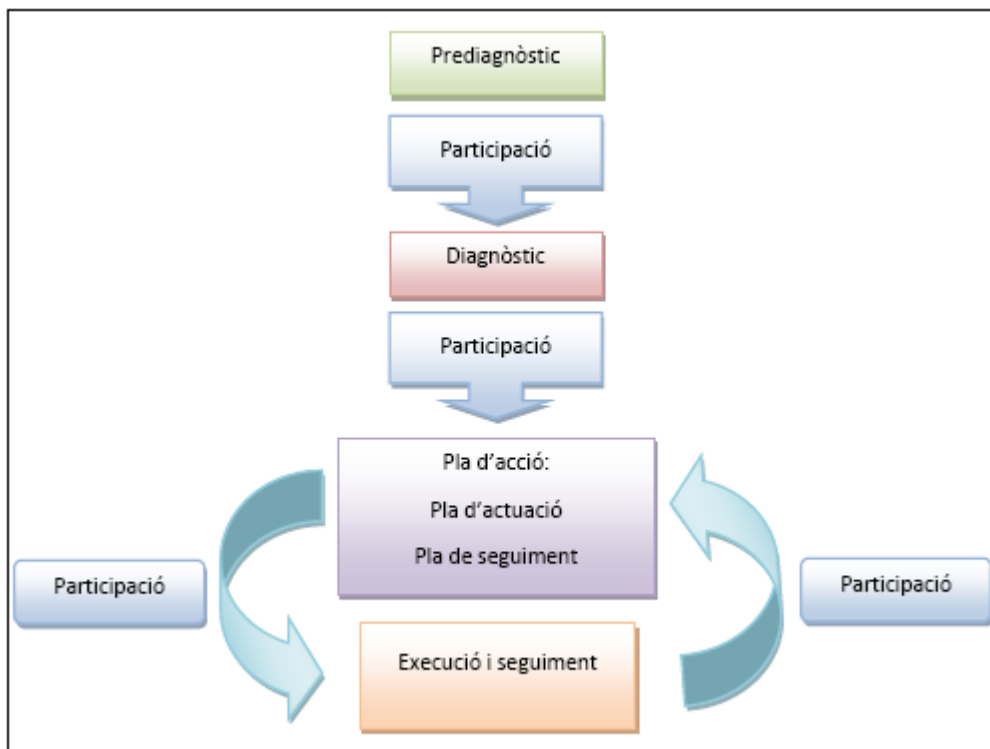
Taula 1 Estat de AL21 a les Illes Balears a 3 de Setembre. Font : Conselleria de Medi Ambient.

L'AGENDA LOCAL 21 A FORNALUTX

L'Ajuntament de Fornalutx inicià el procés de l'Agenda Local 21 quan signà la Carta d'Aalborg. Agenda Local 21 te com objectius:

- Conèixer la realitat municipal. A partir de l'estudi de les variables ambientals, econòmiques i socials, es podran detectar els problemes que hi ha al municipi.
- Millorar la gestió municipal ambiental, econòmica i social, aplicant les recomanacions derivades del Diagnòstic.
- Definir el model de futur més adequat pel municipi i els seus habitants.
- Portar a la pràctica aquest model de futur, a partir de la implantació del Pla d'Actuació Local.
- Millorar de manera contínua la gestió municipal i, per tant, la qualitat de vida del municipi.

L'Agenda Local 21 de Fornalutx ha realitzat les primeres passes en el procés envers la recerca de la sostenibilitat: Adhesió a la Carta d'Aalborg , elaboració d'un prediagnòstic i diagnòstic. L'esquema següent i la taula esquematitzen el procés a seguir:

Gràfic 1 Fases de l'Agenda Local 21. Font: Elaboració pròpia.

FASES PRINCIPALS	IMPLICA
Adhesió a la Carta d'Aalborg	Acord de plenari i signatura de la Carta per part de l'Ajuntament
Elaboració del prediagnòstic	El prediagnòstic es tracta d'un document tècnic que recull la informació existent més rellevant del àmbit social, econòmica i ambiental del municipi.
Diagnòstic	El diagnòstic és el document tècnic enriquit amb les aportacions realitzades per la ciutadania, a partir del Fòrum Ciutadà on se identifiquen les necessitats i problemes i les causes.
Pla d'Acció	L'Ajuntament, juntament amb el Fòrum Ciutadà, dissenyarà un Pla d'Acció a partir del diagnòstic, que s'haurà d'aprovar pel Ple de l'Ajuntament. El Pla d'acció, defineix tots els aspectes necessaris per desenvolupar les propostes aprovades per millorar la sostenibilitat del municipi. Aquest Pla d'Acció inclou un Pla de participació, un Pla d'actuació i un Pla de seguiment
Validació del Pla d'Acció	Validació del Pla d'Actuació per part del Comitè Insular i la Comissió Balear de Medi Ambient

Xarxa Balears per la sostenibilitat	Incorporació a la Xarxa. Realitzar execució, seguiment i Avaluació continuada dels resultats de l'aplicació del pla d'acció. Elaboració d'un informe anual de sostenibilitat amb els 15 indicadors clau. Elaboració d'un pla anual d'acció.
-------------------------------------	---

Participació	Fòrum ciutadà i altres mecanismes de participació validen el procés de totes les fases incorporant la visió i diferents sensibilitats del ciutadans.
--------------	--

Taula 2 Fases de l'Agenda Local 21.

LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA. EL FÒRUM CIUTADÀ

El Fòrum ciutadà és un organisme de consulta i participació d'aquelles persones o entitats vinculades directament o indirecta al municipi, i que volen aportar els seus coneixements o experiències a les diverses etapes de l'Agenda.

La participació ciutadana en el procés de la Agenda 21, el diagnòstic, la posterior definició de les estratègies del Pla d'Acció, el seguiment,... es clau, enriquint el procés amb múltiples visions, a més de la tècnica, que permet detectar els problemes més propers a la població i determinar i prioritzar les actuacions per solventar-los.

El procés participatiu per elaboració del diagnòstic a contat amb:

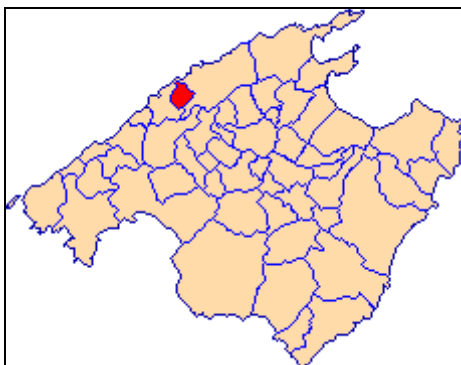
- *Enquestes*: es realitzen amb l'objectiu d'enriquir el diagnòstic amb les diferents opinions dels ciutadans.

- *Constitució del fòrum ciutadà*. El Fòrum ciutadà per a la sostenibilitat: es tracta del màxim òrgan de participació ciutadana format per representants dels diferents col·lectius que trobem al municipi: associacions, persones interessades, diferents grups i sectors de la població,...

INTRODUCCIÓ DE FORNALUTX

GENERALITATS

El terme municipal de Fornalutx es troba a l'oest de l'illa de Mallorca, situat en plena Serra de Tramuntana, abasta la vall que connecta Sóller amb el Puig Major, cota màxima de l'illa a 1410 metres, que es troba en el municipi d'Escorca. Limita al nord amb la mar Mediterrània, a l'est i al sud amb Escorca i a l'oest amb Sóller.

Mapa 1: Localització del municipi de Fornalutx.

El municipi, amb una extensió de 19,49 km², comprèn quatre àrees diferenciades: la vall de Sóller, que connecta amb el municipi del mateix nom, i on hi domina el cultiu del taronger; els cims de la serra; les vessants d'aquestes majestuoses muntanyes on es domina el cultiu en forma de terrasses d'oliveres; i finalment la franja costera on hi desemboca el Torrent de na Mora.

Tot i que el relleu és altament accidentat i molt present en el municipi, el nucli de Fornalutx es troba a sols 139 metres sobre del nivell de la mar no obstant això, en poca distància latitudinal els elevats pendents de les vessants del Puig Major fa que ens situem als 1410 metres (Veure a l'annex cartogràfic mapa 1 context topogràfic).

El municipi de Fornalutx esdevé configurat per un sol nucli urbà el qual es troba quasi conurbat amb la Ciutat de Sóller i el seus llogarets de Biniraix i de l'Horta.

HISTÒRIA

Tot i que la guia dels pobles de Mallorca ens indica que les primeres referències històriques a Fornalutx les trobem a la cultura islàmica, la Gran Enciclopèdia de Mallorca ens parla de tres jaciments arqueològics de la prehistòria i història antiga. Les coves d'enterrament dels Còdols des Ròfols i des Coval des Saragall són del període pre-talaiòtic. La tercera, cova des Porc, que tingué varies funcions, és del període talaiòtic. Els topònims com Bàlitx i Moncaire ens indiquen que hi hagué continuïtat de poblament entre els jaciments anomenats i l'època romana.

Durant l'època islàmica, la quantitat de fonts i torrents possibilità el sorgiment d'una sèrie d'explotacions agrícoles basades en l'horticultura i el cultiu d'arbres fruiters, destacaren les alqueries de Benarrussi, Fornaluchy, i Muntnàber. Després de la conquesta de 1229, esdevingué refugi de contingents islàmics, resistiren fins la tercera estada de Jaume I des de Mallorca (1232). Al 1244, moment en que l'illa quedà fraccionada en quinze unitats administratives, Fornalutx quedà integrat dintre de la unitat de Sóller.

En el repartiment de Mallorca, una tercera part de la vall de Sóller, dins la qual s'incloïen les terres de Fornalutx, correspongué a Gastó de Montacada, vescomte de Beran, excepte Binibasí i sa comuna, que foren de Jaume I. A la dècada dels trenats del s. XIII, aquest procediren al seu establiment. Gastó de Montacada cedí la meitat de la seva porció a Berenguer Aurenga, mentre que la resta es repartí entre Domenge Andreu, Pere Andreu, Martí Cadireta, Ramon Contestí, Ramon de Lleida, Joan Lobaton, Berenguer Narbona i Arnau Villalonga. Al mateix temps, Jaume I donà al cavaller Froyé, Binibassí, i als establerts a les terres del vescomte de Bearb, sa Comuna. A la segona meitat del segle XIII, una part d'aquest passà a mans de la família Escala. Al mateix temps, el rei Sanç de Mallorca féu donació de Binibassí a Bernat de Torrella. La conquesta catalana no significà un trencament amb el sistema econòmic, que continuà amb el predomini del conreu de l'olivera.

A mitjans del s.XIV, està documentada l'existència d'una assemblea veïnal, composta per un batlle, un jurat, un mostassaf i tots els veïns de la contrada. Els acords eren presos per pluralitat de vots i exposats al Consell de Sóller per una comissió. Al llarg de l'Edat Mitjana, la població experimentà un notable augment a causa de l'establiment d'algunes alqueries.

Entre la fi del s.XIII i el principi del s. XIV, la costa de Mallorca es va veure afectada per diferents incursions corsàries. Aquest fet provocà la formació d'una esquadra catalano-aragonesa amb la finalitat d'atacar els corsaris nord-africans. Hi participaren els fornaltuxencs Guillem Maimó, Jordi Maimó, Guillem Pi, Julià Pi i Mateu Torrent.

La crisi econòmica dels s.XIV i XV afectà durament el terme. Tant a l'Assalt al Call de Palma (1391) com a la Revolta Forana (1450-52), hi tingueren una participació activa diversos fornaltuxencs, Joan bisbal, Guillem Ferragut, Pere Freixe i Bartomeu Mir participaren activament, amb 35 paisans seus, a les Germanies (1521-23). Al llarg dels s.XIV i XV, la població experimentà una lleugera disminució a causa dels períodes de fam, de guerra i de pesta. A partir de la segona meitat del s. XVI, es produí una recuperació econòmica que permeté un augment demogràfic. Entre el 1573 i el 1578, el nombre de veïns s'incrementà en un 15.2%.

Durant el s. XVI, s'accentuà el perill dels actes corsaris, relacionats amb l'expansió naval otomana. Aquestes amenaces induïren les autoritats a la instal·lació d'una guaita al coll de Biniamar (1550) de caràcter extraordinari, i a la fortificació de nombroses cases de possessió. El 1561, les costes de Sóller es varen veure afectades pel desembarcament de 23 galiots musulmans manats per Eulalj Alí. Durant aquest assalt fou capturat Joan Arbona. A la batalla del camp de s'Oca (1561), on s'aconseguí aturar l'avanç corsari, hi participaren activament diversos fornaltuxencs com Joan Ripoll.

Al llarg del s.XVI, l'ordenació político-administrativa sofí canvis a causa de les disputes sorgides amb la Comunitat de Prevers de Sóller. El 1529, s'acordà la institució d'una junta de consellers, composta per dos obrers de l'església, quatre consellers, un calvari de talls menors i el vicari, que actuava com a secretari.

Durant el s. XVII, les dificultats econòmiques propiciaren la puixança del bandolerisme. La seva orografia convertí el terme en refugi partides de bandolers, sovint protegits pels senyors de les possessions. La Persecució General del 1666, dirigida pel virrei Roderic de Borja-Llançal i Romaní, féu disminuir momentàniament l'activitat bandolera, que tanmateix ressorgí i es perllongà fins després de la Guerra de Successió, al principi del s. XVIII, quan fou esvaïda amb la col·laboració de tropes reials. Davant la falta de presó, els delinqüents capturats eren empresonats a les torres de defensa particulars. Aquest fet provocà diverses queixes dels propietaris fins que s'habilità un petit subterrani com a establiment penitenciari (1721).

El s. XVIII, fou, malgrat les crisis, d'ascens demogràfic. Entre el 1742 i el 1759, la població experimentà un augment del 15.3%. Les disposicions de la Constitució de Cadis (1812-14) aconseguiren independitzar Fornalutx de Sóller. Això provocà nombroses disputes entre ambdós ajuntaments a causa de les delimitacions territorials i els cursos que els corresponien. Fins al 1836, aquest enfrontaments es mantingueren i no es consolidà la segregació. Tot i això, el consistori solleric encara conservà algunes funcions. Des d'aleshores, la recaptació dels impostos fou un problema constant per a l'administració municipal. El 1869, la hisenda pública passà per una greu situació, per la qual cosa l'ajuntament hagué de prendre una sèrie de mesures, entre les quals destacà la possibilitat de realitzar embargaments. El 1890, el consistori de Fornalutx obtingué del de Sóller l'administració de l'impost del consum. El 1885, el terme es va veure afectat per una gran inundació que arrasà terres de cultiu, marges, casetes de muntanya i arbres. Els habitants des Molí, s'Hort d'Amunt, de can Gelat i des Pont foren envoltats per les aigües i rescatats per un grup de veïns del poble. Els fornaltuxencs quedaren incomunicats amb Palma i Sóller. Davant la greu situació de la contrada, l'ajuntament demanà ajuda a les autoritats provincials. El president de la Diputació Provincial de Balears, Pere Ripoll Palou, disposà una sèrie de mesures per alleugerir els efectes de la inundació.

Els canvis polítics i socials del s. XIX tingueren poca incidència en el terme. Les tensions entre conservadors i liberals, generals a l'Illa, pasaren desapercebudes. Des del 1891 fins al 1899, es produí entre ells una alternança regular. A la primera meitat del s. XIX es produí un augment de la població com a conseqüència del floriment de l'agricultura i, sobretot, del comerç de l'oli i les taronges. A la fi del segle, la població minvà en un 16.55%, com a conseqüència de la crisi provocada per la plaga que afectà els tarongers i de l'emigració, sobretot a França i Amèrica.

Al principi del s. XX, la vida política local fou presidida per l'enfrontament entre mauristes i liberals. El 1914, Gabriel Ballester Busquets, maurista, i Joan B. Estades de Montcaire i Bennàsser de Massana, liberal, sostingueren una forta polèmica electoral. Al llarg de la guerra del Marroc (1909-27), hi prengueren part diversos fornaltuxencs, entre els quals destacaren Joan Arbona Mayol, Jaume Mayol Albertí o Benet Vicens Reinés.

Durant la dictadura de Primo de Rivera (1923 – 1930), s'hi organitzà el partit de la Unió Patriòtica. Durant la batllia (1925 – 1929) de Josep Puig Barceló, es procedí a l'acondicionament i millora dels carrers del poble i de les carreteres de sa Comuna i de Sóller. En proclamar-se la II República (1931 – 1936), una comissió gestora designada pel govern republicà prengué possessió de l'ajuntament. A les eleccions municipals d'abril del 1931, els republicans federals obtingueren la majoria i Jaume Busquets Ros fou elegit batlle. El 1935, Sebastià Vicens de Morcaire organitzà la Falange Espanyola, a la qual s'adheriren la majoria dels amos de possessió i dels polítics de dretes. A les eleccions generals de 1936, la coalició de dretes obtingué un 88,8% dels vots i el Front Popular un 11,2%. El mateix any, el governador civil Isidre Liarte Lausín hi ordenà la constitució d'una comissió gestora d'esquerres presidida per Llorenç Ramis Perelló. Arran de l'inici de la Guerra civil, la falange espanyola ocupà l'ajuntament i Pere Joan Busquets Arbona fou nomenat batlle. Aquest fou substituït per una comissió gestora falangista encapçalada per Josep Puig Barceló (1936). Les milícies de Falange tingueren a càrrec la vigilància de la zona costera, compresa entre cala Tuent i s'illa, fins que foren revelades o passaren sota el ple control de l'exèrcit. Els falangistes de Sóller detingueren diverses persones d'esquerres entre les quals destacaven Joan Antoni Modesta Gallach. El 1938, els béns dels dirigents d'Esquerra Republicana foren incautats pel govern. Les baixes causades per la guerra es limitaren a tres morts, un dels quals ho fou al front de l'Ebre (1938). El nacional-catolicisme de la postguerra afirmà el paper d'aglutinadora social i cultural de l'església. El 1943, es constituí l'Associació Catòlica de Pares de Família. Amb la restauració de la democràcia, els partits de la dreta obtingueren (1977) una clara majoria (72% dels vots) sobre els de l'esquerra (28%).

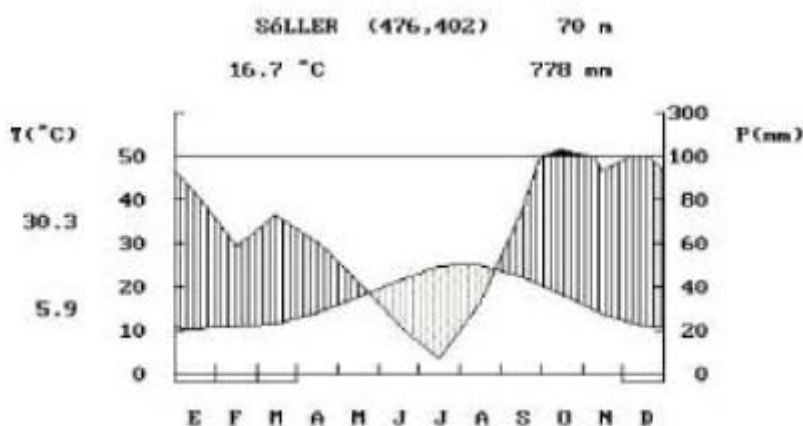
CAPITOL 1 : MEDI FÍSIC

CLIMA

Fornalutx presenta, com el conjunt de les Illes Balears un clima mediterrani, caracteritzat per a uns hiverns suaus i uns estius calorosos. Aquesta modalitat climàtica es caracteritza principalment per la irregularitat, en tots els sentits. En referència al règim pluviomètric, presenta estius secs (durant els quals les pluges són gairebé nul·les, llevat de les gotes fredes), tardors de pluges importants (sobretot als mesos d'octubre i novembre) i hiverns i primaveres on les precipitacions són molt inferiors. En quant a les temperatures, el règim és temperat, amb estius càlids, equinoccis suaus i hiverns moderats. La temperatura mitjana anual és de 17°C. En general les mitjanes mensuals no superen, pel límit superior, els 35°C, i per l'inferior, no baixen de 5°C. Tot això sumat a uns nivells alts d'insolació, característic dels climes mediterranis, dona com a resultat un règim climàtic que a l'estiu presenta dèficit hídric, que es sol traduir en sequera. Amb les precipitacions succeeix gairebé el mateix.

El Massís de Son Torrella enregistra la pluviometria més elevada de les Illes, amb més de 1000mm anuals (front a mitjanes pel conjunt d'arxipèlag de 500 o 600mm). Aquesta major humitat, propiciada novament pel factor altitud, es tradueix en un medi de caràcter més boscós (la serra és terra d'alzinars), i incideix clarament en el règim hídric.

Tot seguit podem observar el climograma corresponent a la vall de Sóller, que ens concreta una mica més les característiques particulars

Gràfic 2 : Climograma de Sóller. Font: Avantprojecte del PORN de la serra de Tramuntana, Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears, 2006.

A Fornalutx es dona un gradient de temperatura i pluviometria, lligat a la variació de l'alçada d'est a oest (Veure mapes 24 i 26 de annex cartogràfic). A Fornalutx, es presenten certes peculiaritats; determinades per l'orografia. A la vall s'han detectat cinc microclimes diferents, dels quals a Fornalutx se'n troben tres. Aquests microclimes corresponen al nucli urbà, a les vessants ombrívols de les muntanyes, i a les parts altes i cims. El microclima del nucli urbà es caracteritza per una moderada oscil·lació tèrmica i pluges anuals entre 800 i 1000 mm, també per un baix grau d'humitat. A les vessants ombrívols s'hi destaca un oscil·lació tèrmica inferior i una major grau d'humitat. A les parts altes s'hi destaca la presència de gelades en les èpoques més fredes de l'any i una pluviometria superior als 1000mm, a més d'un grau baix d'humitat. En referència al règim dels vents, al hivern predominen els vents forts del nord, quan a l'estiu es destaquen els vents terrals, suau brisa de terra que s'origina a l'horabaixa, per contra l'embat és més suau que en altres punts de l'illa

RELLEU: OROGRAFIA, GEOLOGIA, GEOMORFOLOGIA, LITOLOGIA I EDAFOLOGIA

En termes geològics, el municipi es troba ubicat dins de la unitat geològica més destacable de Mallorca; la serra Tramuntana. La serra és d'uns 90km de longitud i fins a 15 km d'amplària. Dins aquesta serra es poden trobar les grans altures de les Illes Balears. Els cims del Puig Major, l'Ofre, Massanella o Alfàbia, que superen els 1000 m, donen un aspecte muntanyós i d'inaccessibilitat característic. I és entre aquestes muntanyes, encavalcaments de l'orogènia alpina, on es van originar valls longitudinals que s'han convertit en els únics assentaments humans que s'han pogut desenvolupar (com Orient o Sóller - Fornalutx). Parlant de la serra com a conjunt, els pendents són importants, i es fan més verticals a la costa nord, que connecta amb el litoral, on els penya-segats poden assolir els 400m d'alçada, mentre que els pendents sud són més suaus. Sigui com sigui, l'home s'ha hagut d'adaptar a la presència de pendents significatius, adoptant la pedra en sec, amb les marjades com a protagonistes i element característic del paisatge de la Serra. En referència als pendents s'observa que la gran majoria de la Serra presenta uns pendents elevats, de més del 35%, mentre que les àrees amb pendents més suaus es concentren bàsicament a la meitat sud-oest de la serralada, i són pendents mínims a les zones més internes de les valls (Sóller, àrea de Bunyola, Andratx).

Més concretament en el cas de Fornalutx, s'estructura com una zona de muntanya, amb les conques dels torrents de Fornalutx i de na Mora. Els accidents **orogràfics** més destacables es troben a la serra de son Torrella, una porció de la qual ocupa la zona oriental del terme. Aquesta alineació, que culmina amb el Puig Major, està integrada pel puig de s'Alzinar (931m), el collet de Bini (890m), el puig del Senyor Nofre (860m), l'elevació màxima del terme, el Coll des Puig (1190m), sa Regana (110m), el penyal Xapat (1000m) i el puig des Verger (940m). El Clot de Fornalutx, sector nord-est de la Vall de Sóller, és on s'aixeca la vila, a 166m sobre el nivell de la mar. Ocupa una superfície de 7,64 hectàrees. També són rellevants els Puigs de sa Comuna (720m) i de sa Bassa (820m), al ponent del terme; la conca del torrent de na Mora, a mestral; i el puig de la Torre de sa Seca, el coll de Biniamar, la muntanya de Moncaire i es Colls, a tramuntana (veure mapa 1, context topogràfic, de l'annex cartogràfic).

El terme disposa de 900 m de costa escarpada i poc articulada, amb el petit entrant de cala Ferrera o port de Fornalutx i el morro de na Mora. El conjunt litoral presenta un accés extremadament difícil, tant per terra com per mar.

Respecte la geologia la zona és producte de l'orogènia alpina i forma part de la unitat intermèdia de la serra de Tramuntana. Aquesta alineació està constituïda per eixos de plegament i mantells de corriment orientats de sud-oest a nord-est. Els plegaments foren empesos cap al nord-est durant el miocè configurant depressions longitudinals, com la vall de Sóller. Quant a depòsits, predominen els materials composts per calcàries, dolomies i margues amb guix del tràsic, encara que hi ha afloraments de calcàries i dolomies del juràssic a la serra de Son Torrella i la Muntanya de Moncaire, i depòsits de conglomerat, gresos i margues del neogen, que pertanyen a una conca, a l'actualitat penjada a uns 900 m d'alçada. Aquestes es perllonguen des Clot fins a la font de sa Vauma, al terme d'Ecorca, passant per Cards Colers. Finalment hi ha llims vermells, conglomerats i gresos calcaris del quaternari, que són d'origen al·luvial i ocupen la zona més baixa de la vall. Els sòls característics són terrasso-calcaris i relictos de terra rossa, tot i que sobre els darrers depòsits esmentats s'han desenvolupat terres brunes o vermelles (veure mapa 3 litologia del annex cartogràfic)

La dissolució superficial i subterrània de les calcàries per part de l'aigua ha originat formes de relleus càrstics com el lapiaz de la muntanya de Moncaire i les deu cavitats naturals catalogades (1979). Són significatius per les seves dimensions els avencs dels Cocons, es Pedaç i d'en Pintat.

HIDROLOGIA

El terme de Fornalutx està solcat per nombrosos torrents de curt recorregut, que van a confluïr a les conques dels torrents de Fornalutx i de na Mora. El primer neix a la coma de n'Arbona, davalla pes Clot i recull, a s'Oliveret i es Marroig, les aigües de la vessant occidental de la serra de Son Torrella i del puig de sa Comuna. Posteriorment, passa pel migjorn de la vila, s'endinsa al fons de la vall i es junta, ja dins del terme de Sóller, amb els torrents del barranc de biniaraix i Major. Finalment, desemboca al Port de Sóller. Aquest conjunt de torrents, receptors de les aigües superficials de la vall, tenen una conca hidrogeogràfica de 50.3 Km². Sóller, després d'haver recorregut uns 11 Km. El torrent de na Mora neix a la vessant meridional del puig del Senyor Nofre, davalla per la coma d'en Grau i rep aportació del torrent provinent del puig de sa bassa. Posteriorment, passa per les possessions de Moncaire i Bàlitx d'Avall i desemboca a cala ferreria. Té un recorregut aproximat de 5 Km.

Al terme, hi ha catorze fonts, de les quals destaquen les de s'Alqueria, es Julians, Benarrussi, Binibassí i la Mare de Déu. La primera fou canalitzada fins a la plaça Major (1866) i, des de la dècada dels cinquanta, proveeix tota la vila. El municipi de Fornalutx es troba inclòs, en la seva totalitat a la Unitat hidrogràfica denominada "Fonts de Sóller", de 112 km². Aquesta unitat constitueix els aqüífers de la Vall de Sóller i de Fornalutx que drenen les vessants nord-oest de la serra, abastant la serra de Son Torrella i d'Alfàbia. (*Més informació a l'apartat vector ambiental aigua i al mapa 4 Conca hidrogràfica de l'annex cartogràfic*)

SISTEMES NATURALS

VEGETACIÓ

El municipi de Fornalutx el podem classificar segons l'interès florístic en tres franges a l'est: costa, franja lateral de Sóller ; a l'oest la part de la Serra. La part de la Serra, com es pot veure al mapa 12 (*Índex de interès florístic de l'annex cartogràfic*) presenta un índex molt alt.

A la serra de Tramuntana s'hi troba una sèrie de grans dominis de vegetació les quals expliquem a continuació:

L'alzinar (*aliança Quercion ilicis*) és una de les vegetacions climàtiques de Mallorca i consta de dues associacions, presents.

- Associació *Cyclamini-Quercetum ilicis* ("alzinar de muntanya"). Es troba per damunt dels 600 metres d'altura. A més de l'alzina (*Quercus ilex*) que constitueix l'estrat arbori de la formació hi trobem les següents espècies: Marfull (*Viburnum tinus*), arbocera (*Arbutus unedo*), llampúdol bord (*Rhamnus ludovici-salvatoris*), aladern de fulla ampla (*Phillyrea latifolia*), bruc (*Erica arborea*), xuclamel (*Lonicera implexa*), heura (*Hedera helix*), falguera (*Pteridium aquilinum*). També trobem l'endèmic pa porcí (*Cyclamen balearicum*) el qual dona nom a l'associació.
- Associació *Clematido-Quercetum rotundifoliae*: són rares les espècies muntanyenques abans indicades i diverses espècies de l'*Oleo-Ceratonion* (garriga) hi són relativament freqüents. Correspon a l'alzinar de les zones situades per davall dels 600 metres d'altitud.

El pinar és el resultat de la invasió per part del pi (*Pinus halepensis*) dels alzinars aclarits i ullastrars, de les garrigues de romaní i xiprell i garrigues d'estepes, i dels conreus abandonats. Es tracta per tant d'una espècie oportunista.

Les garrigues (*aliança Oleo-Ceratonion*), constitueixen una altra vegetació climàtica de Mallorca. Espècies característiques són l'ullastre (*Olea europaea* var. *Sylvestris*), els aladerns de fulla estreta (*Phillyrea angustifolia*) i de fulla mitjana (*P. Media*), l'olivella (*Cneorum tricoccon*), el garrover (*Ceratonia siliqua*), les espargueres vera (*Asparagus horridus*) i de gat (*Asparagus albus*).

La degradació dels alzinars dona lloc a garrigues de ciprell (*Erica multiflora*), ginebró (*Juniperus oxycedrus*), trèvol de quatre fulles (*Lotus tetraphyllus*), estepa negra (*Cistus salvifolius*)...

La degradació de l'ullastrar dona lloc a garrigues de romaní (*Rosmarinus officinalis*), ciprell (*Erica multiflora*), gatova (*Genista lucida*), estepes blanca (*Cistus albidus*) i llimonenca (*Cistus monspeliensis*)...

El carritxar (*Ampelodesmos mauritanica*) és la darrera etapa de la degradació dels alzinars i sovint és el resultat dels incendis forestals.

Cal mencionar que al terme trobem abundants penya-segats als quals s'hi desenvolupen diverses **comunitats de plantes rupícoles**, bona part d'elles endèmiques de Mallorca. Els penya-segats situats a baixa altitud i orientats al sud, càlids i assolellats són el lloc on es desenvolupa l'associació *Phagnaleto-asplenium glandulosi*. Els penya-segats orientats cap al nord són l'hàbitat típic de l'agrupació *Hippocrepidetum-balearicae*. Espècies característiques són la violeta de penyal (*Hippocrepis balearicae*), el genistell (*Genista majorica*), *Scabiosa cretica*, *Globularia cambessedessii*...

Les **vores i llits dels torrents** poden presentar alguns elements de fulla caduca, com ara polls (*Populus nigra*), oms (*Ulmus minor*) o fleixos (*Fraxinus angustifolia*) entre els esbarzers (*Rubus ulmifolius*).

Vegetació **relacionada amb els murs de pedra** en sec. Els murs de les marjades constitueixen un biòtop particular, amb unes condicions que són assimilables fins cert punt amb les dels penyals, tot i que hi ha elements diferenciadors, com la presència de nombroses esclatxes entre les pedres que constitueixen el marge i les condicions de particular humitat que confereix la possible percolació de l'aigua recollida al replà de la marjada. En condicions favorables es veuen colonitzades per espècies de falagueres, entre les que es compta amb taxons endèmics com l'*Asplenium majoricum*, a partir de la hibridació dels quals han aparegut subespècies amb una àrea de distribució estrictament restringida als marges.

Vegetació de **litoral rocós**. Precisa una adaptació a la presència de sal, tant per esquitxos i aerosols com, fins i tot, per eventuais inundacions temporals d'aigua marina. Solen disposar-se en bandes paral·leles al litoral i organitzar-se de major a menor resistència a les condicions adverses de salinitat. Les comunitats vegetals de primera línia als litorals de substrat rocós queden englobats en l'aliança *Crithmo limonium*, que pren el nom del *Crithium maritimum* (fonoll marí) i del *Limonium ssp* (saladina).

FAUNA

Esbossarem la fauna a partir de la vegetació més important existent.

Alzinar: la fauna dels alzinars és pobra en espècies. En són característics el pinsà (*Fringilla coelebs*), el reietó (*Regulus ignicapillus*), el tudó (*Columba palumbus*) i el ferrerico blau (*Parus caeruleus*) entre les aus; el mart (*Martes martes*) entre els mamífers; el banyarriquer (*Cerambyx cerdo*), el corc dels aglans (*Balaninus elephas*) i la papallona (*Lymantria dispar*) entre els invertebrats.

Pinar: una au característica n'és el trencapinyons (*Loxia curvirostra*). Per que fa a la avifauna podem dividir el municipi en dues grans parts, est i l'oest, d'un interès molt alt. Veure mapa 10 del annex cartogràfic. Entre els invertebrats es poden citar el gran escarabat (*Polyphylia fullo*), la processionària (*Thaumetopoea pityocampa*) o el perforador (*Dendroides pini*).

Garrigues: en aquestes zones podem trobar mamífers com el conill (*Oryctolagus cuniculus*), l'erició (*Erinaceus algirus*) i la geneta (*Genetta genetta*). Entre els aucells es pot citar la perdiu (*Alectoris rufa*), la tórtora (*Streptopelia turtur*), el busqueret (*Sylvia sp.*) i diverses espècies de fringílids. També cal citar les aus migrants que viuen dels fruits tardorals de la garriga (llentiscle, olivo...) principalment el tord (*Turdus sp.*) i l'estornell (*Sturnus vulgaris*). Entre els rèptils citem la serp de garriga (*Macropododon cucullatus*), entre els amfibis podem trobar el calàpet (*Bufo viridis*) i entre els invertebrats la cigala (*Tettigia orni*) i la cantàrida (*Chalcophora mariana*).

Bosc de ribera: l'element faunístic més característic d'aquest biòtop és el rossinyol (*Luscinia megarhynchos*).

En els torrents del municipi hi ha presència del Ferreret (*Alytes muletensis*). Actualment s'està desenvolupant un pla de recuperació amb gran èxit. Els torrents són la majoria zona amb alt interès herpetològic. Els mapes 11 (*Índex d'interès herpetològic*) i mapa 13 (*Index de interès d'espècies invertebrats, rèptils i amfibis*) localitzen les zones més interessants i sensibles de municipi per el que fa al Ferreret i a la resta de rèptils amfibis i invertebrats.

Finalment es pot mencionar que a les **coves** hi habita una fauna generalment escassa, però especialment adaptada i rica en endemismes a causa del seu aïllament. Les coves també serveixen de refugi a distintes espècies de ratapinyades (*Quiròpters*).

PAISATGE

Fornalutx simbolitza el paisatge del petit poble de muntanya de Mallorca que ha sabut conservar el seu encant i ara aquest fet suposa una gran oportunitat de dur endavant un altre desenvolupament. Així el paisatge s'ha convertit en un dels principals recursos del municipi.

El poble, amagat al fons de la gran vall, amb cases de pedra, els carrers estrets, empedrats, amb escalonades, fruit d'un estil de vida del passat, on l'agricultura era la principal activitat, quan el vehicles no marcaven la traça dels pobles, és l'herència rebuda.

Les marjades, com a grans escalons per fer front al sostre de Mallorca, el puig Major, presidit per les esferes dels radars. De les grans elevacions rocoses amb penya-segats ben pronunciat, a les marjades, als verds del oliverar, marrons de les teulades, al verds dels tarongers, a les cases del veïns de Sóller, al blau de la mar, tot formant un gran mosaic de colors i usos diversos en un gradient d'elevacions.

RISC

A Mallorca els principals riscos que s'han patit durant el pas del temps es troben relacionats amb la climatologia (aiguats, calabruix, fiblons, gelades, inundacions, llamps, nevades, onades de fred, sequeres, ventades, etc.) n'hi ha d'altres que influïts per la climatologia en deriven com a riscos geològics; parlem doncs, de riscos d'esllavissament i d'erosió.

La definició més clàssica de risc, és tot esdeveniment provinent de la natura o de la tecnologia que poden suposar amenaces i perill per als éssers humans i per tot allò que aquests valoren. El risc, es pot estimar de forma simplificada com la probabilitat que es doni un esdeveniment.

Ulrich Beck, 1986, va definir la societat moderna com la societat del risc. La societat del risc es aquell estadi en el qual la producció de riscos ecològics, polítics, individuals, etc. cada cop escapen més al control de les institucions encarregades de garantir la seguretat. Paradoxalment, quan la societat té una esperança de vida més gran que mai en la història, la percepció i la por davant els riscos és major.

RISC D'ESLLAVISSAMENTS

Les esllavissades són moviments de capes superficials del terreny que, relacionats amb factors geomorfològics, deriven en riscos. Aquests moviments de terres es deuen a la força de la gravetat i a la inestabilitat de vessants.

Nivell de risc	% superfície del municipi
Molt baix	1,85
Baix	5,24
Moderat	3,73
Alt	6,52

Taula 3: Nivell de risc de esllavissament a Fornalutx. Font: Pla Territorial de Mallorca, Consell de Mallorca .

Un 6,52% de la superfície del municipi, situats al sud del terme municipal i en les zones culminants, té un risc d'esllavissament molt elevat segons el PTI de Mallorca (*Veure mapa16 Risc d'esllavissaments del annex cartogràfic*). Les Àrees de Prevenció del risc d'esllavissaments envolta el nucli de població de Fornalutx.

RISC D'EROSIÓ

L'erosió conforma un risc geològic important com a modelador de paisatge i que té el seu origen en determinats factors ambientals: Aigua, vent, gravetat, etc. i la seva intensitat depèn de factors com la topografia, cobertura vegetal i les tècniques agrícoles.

L'erosió és un dels factors de risc més estesos a la Serra de Tramuntana. Més del 50% del municipi, amb diferents intensitats, està subjecte al risc de erosió.

	Superfície Ha	Percentatge
Nul	2.5	38.0
Baix	37.4	566.0
Moderat	10.4	157.0
Alt	40.1	607.0
Molt alt	9.5	144.0

Taula 4: Nivell de risc d'erosió a Fornalutx. Font : Pla Territorial de Mallorca, Consell de Mallorca.

Al igual que el risc d'esllavissament, el risc d'erosió és molt elevat a la zones situades al sud del terme municipal i en les zones culminants segons el PTI de Mallorca.

RISC D'INCENDI FORESTAL

Segons el Decret 41/2005, de 22 d'abril, pel que s'aprova el Pla especial per fer front al risc d'incendis forestals, aquest és un dels riscos específics que es poden produir en el territori de les Illes Balears.

Els incendis forestals, suposen un desequilibri mediambiental, potenciant els possibles efectes negatius del riscs erosió, esllavissament, etc. A més de les nefastes conseqüències ambientals el risc d'incendis forestals amenaça un dels principals recursos de Fornalutx, el paisatge.

Des dels anys setanta fins el 2004, Fornalutx ha patit 21 incendis forestals al que han cremat 142,81 Ha.

1970-2004	Causes					
	Total	Intenc.	Negligèn.	Llamp	Altres	Descon.
Nombre d'incendis	21	7	5	1	-	8
Superfície afectada (ha)	142,81	78,6	33,51	1,5	-	29,2

Taula 5: Incendis forestals al municipi de fornalutx. Font: pla territorial de Mallorca. Consell de Mallorca

El 1989, amb tres incendis que van afectar a 41,5 Ha va ser el pitjor any per Fornalutx en incendis forestals. Seguit del 1980 amb dos incendis que van afectar a 36,5 Ha. Afortunadament la resta d'anys del període 1970-2004 els incendis en el municipi han estat de poca extensió.

La mà de l'home, de forma intencionada o per negligència ha estat darrera 12, dels 21 incendis.

Segons el pla territorial les zones de risc del municipi es poden classificar en diferents nivells:

Nivell de risc incendi	Superfície (Ha)	%
Sense risc	235.5	12.1
Baix	0.0	0.0
Moderat	0.0	0.0
Alt	0.0	0.0
Molt alt	28.0	1.4
Extremadament alt	1683.3	86.4

Taula 6: Nivells de risc classificat en diferents nivells a Fornalutx. Font: Pla territorial de Mallorca, Consell de Mallorca

Un 88 % del municipi està inclòs dins APR de incendis i el 86% de Fornalutx està classificat com risc d'incendi extremadament alt. Un fet molt preocupant i que s'haurà de tenir en compte és que el nucli urbà està envoltat de zones de risc d'incendi extremadament alt, veure mapa 18 Risc d'incendis forestals a l'annex cartogràfic.

RISC D'INUNDACIONS

Segons el Decret 40/2005, de 22 d'abril, pel qual s'aprova el Pla especial per fer front al risc d'inundacions, aquest és el risc natural que més s'ha produït a les Illes Balears i també el que més danys a vides humanes i béns ha originat.

En el Pla especial per fer front al risc d'inundacions, es fa referència a dades de Miquel Grimalt " Geografia del risc a Mallorca, Les inundacions de Palma el 1992" en un llistat de les principals inundacions de les Illes Balears, apareixen les inundacions de Fornalutx de 1736 i els forts aiguats (més de 150 litres en 24 hores) registrats al 1967, 1973 i 1979. El mateix autor, estimava forts aiguats (més de 150 litres en 24 hores) amb un temps de recurrència de 5 anys a Fornalutx.

El Pla Territorial de Mallorca no preveu cap Àrea de Prevenció de Risc d'inundació en el municipi de Fornalutx, mapa 18 Risc d'inundació de l'annex cartogràfic.

RISC SÍSMIC

El nombre de terratrèmols que han afectat a Mallorca i dels que existeix constància documental és reduït. Segons el Decret 39/2005, de 22 d'abril, pel qual s'aprova el Pla especial per fer front al risc sísmic, la sismicitat de les Illes Balears s'ha de considerar baixa moderada.

Tot i així el municipi de Fornalutx es troba en els 31 municipis de Mallorca als quals se'ls recomana realitzar un pla especial d'emergència sísmic. Aquest fet es deu a que aquest municipi tenen una alta probabilitat d'un esdeveniment igual o superar una intensitat VI en un període de 500 anys. GEOBAL determina que aquest pla ha de zonificar el municipi en funció del tipus de roca del subsòl, avaluar l'estat de les edificacions i catalogar els edificis.

Segons els mapes deterministes i probabilistes, del Pla GEOBAL, s'ha obtingut un valor per a la intensitat esperada en cada municipi de les Illes Balears per a un període de 500 anys. Concretament, per al municipi de Fornalutx s'obté el següent

Intensitat segons el mapa determinista	Intensitat segons el mapa probabilista	Tipus de roca	Intensitat adoptada
6,0	6,0	0,5	6,5

Taula 7: Intensitat sísmica esperada en cada municipi de Fornalutx per a un període de 500 anys.
Font: Pla Especial d'emergències Sísmiques per les Illes Balears, Conselleria d'Interior.

VULNERABILITAT D'AQUÍFERS

S'entén per vulnerabilitat d'un aquífer, a l'avaluació del risc de contaminació, que un determinat aquífer sigui contaminat per una certa activitat humana o dipòsit de residus sòlids o líquids en superfície.

A Fornalutx, al igual que tota la Serra de Tramuntana, la naturalesa calcària de les roques i les formacions càrstiques fan que la vulnerabilitat dels aqüífers sigui molt alta. Veure mapa 27 Vulnerabilitat dels aqüífers del annex cartogràfic.

La sobreexplotació és un dels riscos que corren els aqüífers emprats per a extracció d'aigua per abastiment de la població. Segons les dades del PTI de Mallorca un 100% dels aqüífers del municipi no estan sobreexplotats.

	No Sobreexplotat	Risc de Sobreexplotacio	Sobreexplotat
% aqüífers	100	0.0	0,0
Superfície (Ha)	1948,5	0.0	0,0

Taula 8 Sobreexplotació dels aqüífers de Fornalutx. Font: Pla Territorial de Mallorca, Consell de Mallorca.

RISC TECNOLÒGIC O ANTRÒPIC

Els riscos tecnològics o antròpics tenen tot un conjunt de riscos “invisibles” que no podem captar amb els nostres sentits, radiació, seguretat alimentària, etc. Per això, aquest tipus de risc no assumit voluntàriament per la població crea majors desconfiances

El risc tecnològic més elevat que es dona en el municipi és el transport de mercaderies perilloses. El Decret 82/2005 ,de 22 de juliol, s'aprova el Pla especial per fer front al risc per transport de mercaderies perilloses a les Illes Balears.

Els combustibles líquids tenen com a punt d'inici del transport el Port de Palma i per al gas i la resta de MMPP excepte els explosius, el punt d'inici és el port d'Alcúdia. Des d'aquests punts es desplaça aquestes mercaderies per carretera. El Pla especial per fer front al risc per transport de mercaderies perilloses considera com a punts més conflictius els punts negres per accidents convencionals de la xarxa viària. Els dos accessos a Fornalutx per carretera estan inclosos en aquest llistat.

Al no haver estació de servei al municipi, ni indústria química, l'abastiment de les bases militars podria considerar-se com el transport més perillós que es dona al municipi.

Índex de risc total, que combina els diferents índex de risc, considera el sud del municipi i les zones culminals les zones amb més risc del municipi (Veure mapa 19).

APR. ÀREES DE PREVENCIÓ DE RISCS

El Pla Territorial de Mallorca ha delimitat les Àrees de Prevenció de Riscs resultat dels sistemes d'informació geogràfica.

La delimitació de les APR, produirà efecte vinculant directe sobre el planejament. La cartografia del risc ha de ser un instrument clau per evitar-lo o reduir-ne les conseqüències. Tenint en compte que la delimitació s'ha realitzat a partir d'una cartografia a 1/25.000, en el futur aquesta delimitació haurà ajustar-se molt més. La delimitació més precisa d'aquestes categories correspon al planejament municipal, de conformitat amb l'article 25 de les DOT.

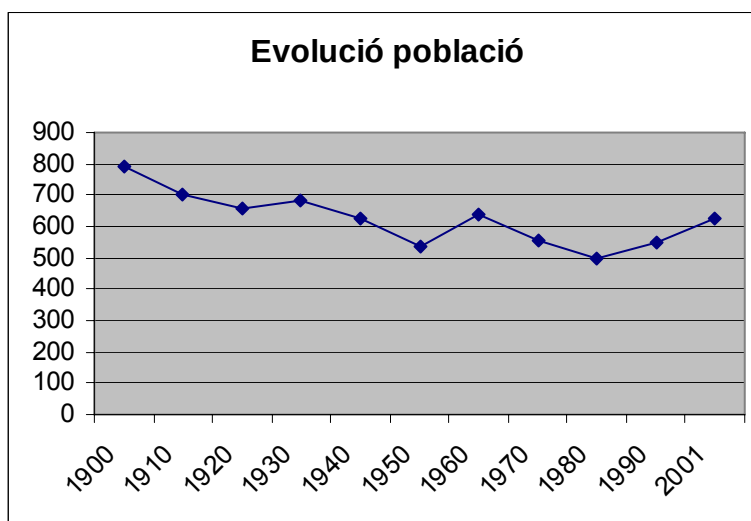
PUNTS FORTS I FEBLES

Punts forts	Punts febles
- Qualitat del paisatge. - Biodiversitat present al municipi - Existència de la cartografia del risc - Aqüífers no sobreexplotats.	- Risc extremadament alt d'incendi. - Situacions de riscos al voltant del nucli de població. - Neteja dels torrents - Neteja dels camins rurals - Estat de deteriorament de marjades

DEMOGRAFIA

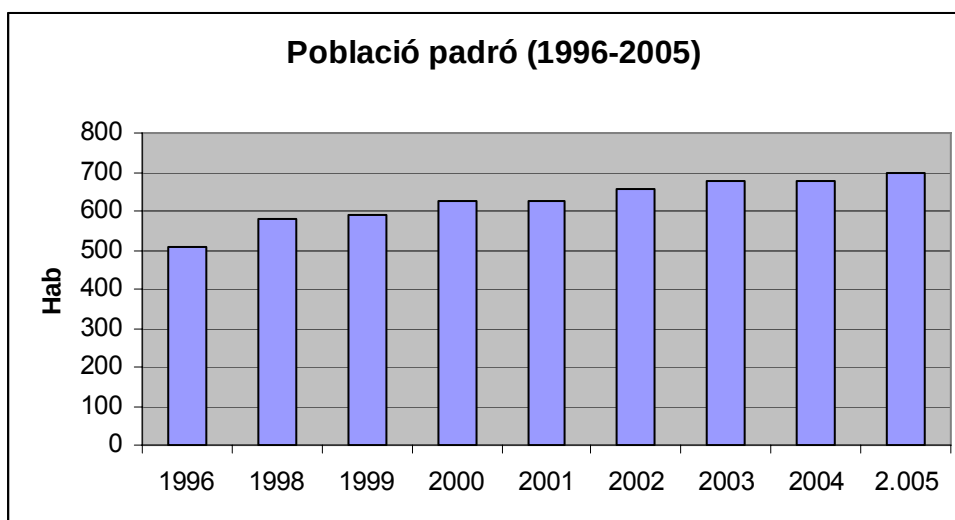
EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ

Des dels inicis del segle XX Fornalutx ha sofert períodes de creixement i decreixement, oscil·lant entre 800-500 habitants. Amb l'arribada del turisme de masses molts pobles experimentaren forts creixements, quan Fornalutx, com altres municipis petits de la Serra de Tramuntana, perdien població a favor dels nuclis turístics i la ciutat.

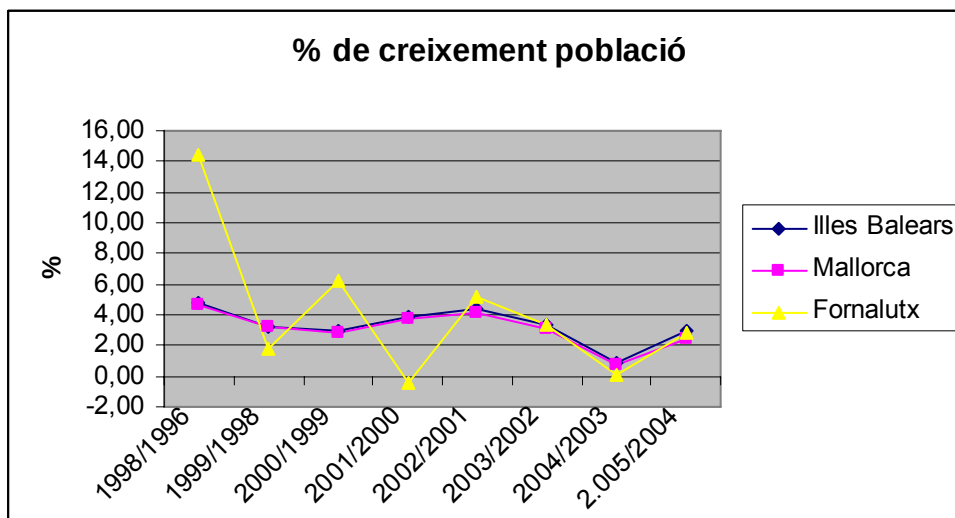
Gràfic 3 Evolució històrica de la població de Fornalutx. Font: Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra de Tramuntana (PORN), Conselleria de Medi Ambient.

Observant la gràfica, es poden definir tres períodes de decreixement de la població, 1900-1920, 1930-1950 i 1960-1980. Actualment estariem en un període de creixement des de els anys 80. En termes absoluts des de 1996-2006 la població s'ha incrementat amb un 37,6 %.

Gràfic 4 Evolució de la població des de 1996 al 2005. Font : Padró Municipal i Institut Balears d'Estadística (IBAE).

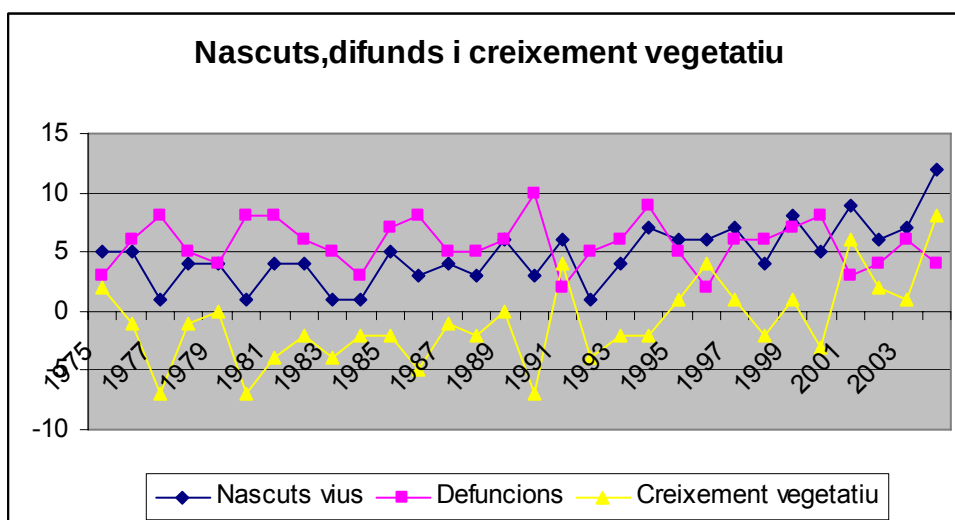
La tendència al creixement que té Fornalutx, es dona als mateixos percentatges d'increment anual que sofreix Mallorca i les Illes Balears

Gràfic 5 Percentatge interanual de creixement de la població de Fornalutx, Mallorca i les Illes Balears 1996-2005. Font: Elaboració pròpia amb dades del Padró Municipal i IBAE.

A Fornalutx es donen els dos ingredients bàsics per al creixement de la població:

1. Un creixement vegetatiu positiu els darrers anys. Durant tota la dècada dels anys 80 Fornalutx experimentà un creixement vegetatiu negatiu. Però, des de l'any 2000, el creixement vegetatiu del municipi té signe positiu.
2. Diferència entre immigració i emigració té un saldo positiu per el municipi.

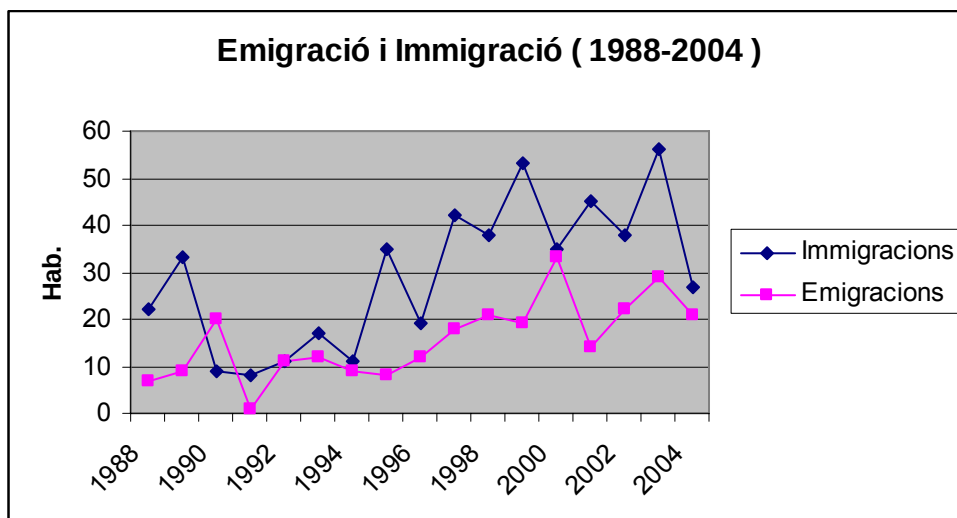
Gràfic 6 Creixement vegetatiu de Fornalutx. Font: Elaboració pròpia amb dades del IBAE.

	2000	2001	2002	2003	2004
Natalitat %	8	14,1	9	10,3	17,4
Mortalitat%	12,8	6,3	6	8,8	5,8

Taula 9 Taxes de natalitat i mortalitat del municipi 2000-2005. Font: Padró Municipal.

FLUXES DE POBLACIÓ : IMMIGRACIÓ / EMIGRACIÓ

La dècada dels 80, Fornalutx tenia un creixement vegetatiu negatiu, és a dir, hi havia més morts que nous naixements. En canvi, en aquest mateix període Fornalutx inicia la tendència actual al creixement poblacional. La immigració és la explicació d'aquest fet.

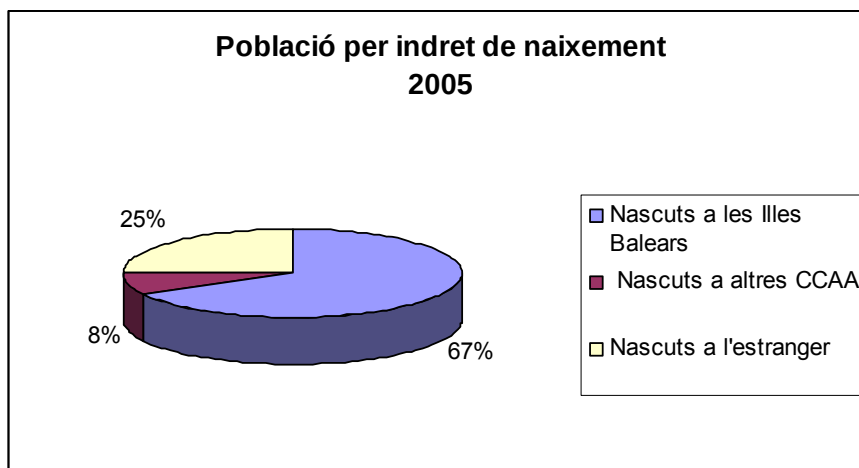

Gràfic 7 Evolució de la immigració i emigració de Fornalutx (1988-2004). Font: IBAE.

El gràfic anterior posa de manifest que el saldo migratori per Fornalutx els darrers anys és positiu, la immigració permet explicar el creixement poblacional i el fet que al 2005 el 33% de residents de Fornalutx havien nascut a altres comunitats d'Espanya o al estranger.

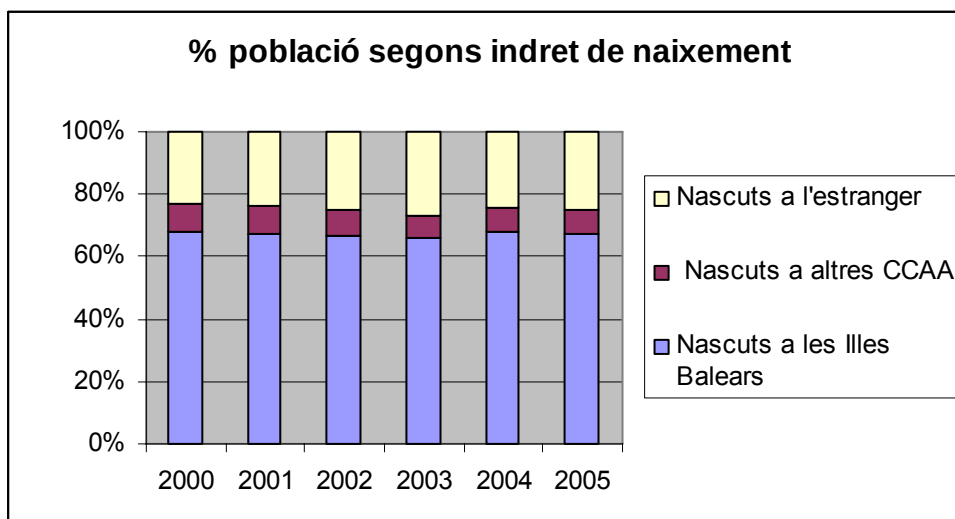
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Nascuts a les Illes Balears	425	420	436	446	461	470
Nascuts a altres CCAA	56	55	55	51	53	55
Nascuts a l'estranger	146	149	165	181	165	173

Taula 10 Lloc de naixement de la població de Fornalutx. Font: IBAE

Gràfic 8 Població de Fornalutx per lloc de naixement. Font: IBAE

Des de l'any 2000 no es donen grans canvis en els % de la població en funció del lloc de naixement.

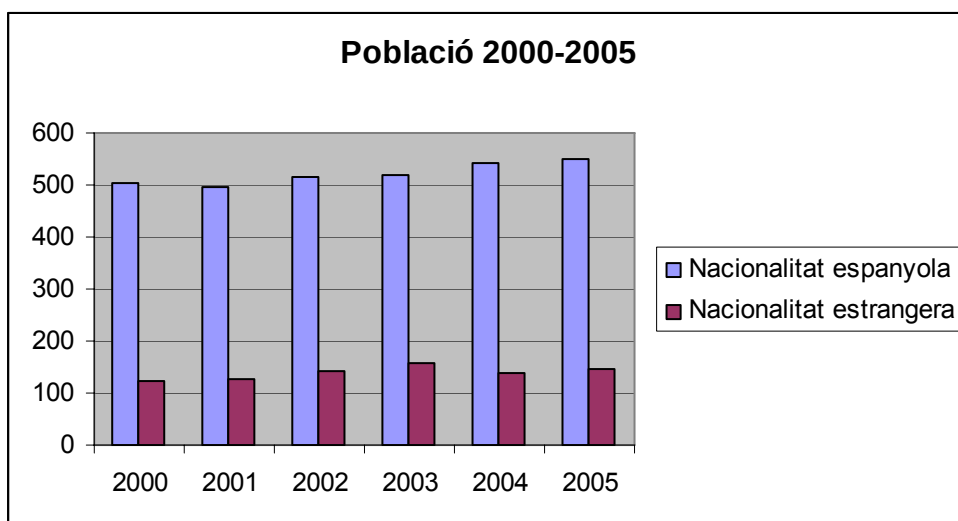

Gràfic 9 Evolució del percentatge de població segons indret de naixement. Font: Elaboració pròpia en base a les dades del INAE.

A les Illes Balears en el 2005 la població estrangera suposava un 16,07% i un 15,45% a Mallorca. Fornalutx, en el mateix període el % de població estrangera era superior, un 21,06%.

	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera	% de població estrangera
2000	505	122	19,45
2001	496	128	20,51
2002	514	142	21,64
2003	521	157	23,15
2004	541	138	20,32
2005	551	147	21,06

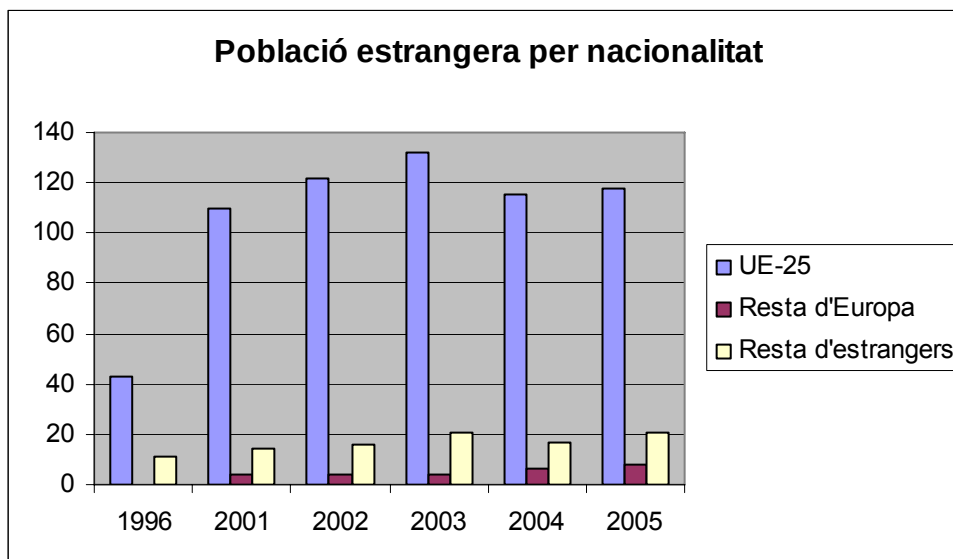
Taula 11 Evolució del percentatge de població estrangera al municipi.

Gràfic 10 Evolució de la població de nacionalitat estrangera i espanyola. Font: IBAE.

Així Fornalutx forma part dels 17 municipis de les Illes Balears que té més d'un 20% de població estrangera.

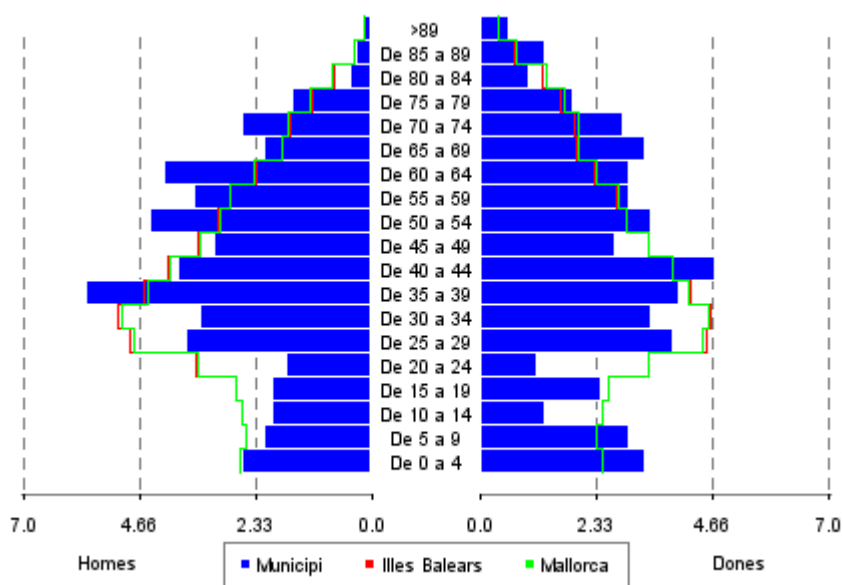
Al igual que Deià, i a diferència d'altres pobles de Mallorca, la gran majoria de la població estrangera resident a Fornalutx prové de països de la Unió Europea. En el 2005, el 81% dels estrangers eren de nacionalitat de la Europa dels 25, bàsicament de nacionalitat britànica, alemanya i francesa.

Gràfic 11: Població estrangera per nacionalitats. Font: IBAE

En el **Gràfic 11: Població estrangera per nacionalitats. Font: IBAE**) es pot observar que les oscil·lacions de la població estrangera es deuen a moviments dels habitants de nacionalitat de la Unió Europea dels 25. Cal destacar que és des del 2000 que resideixen al municipi persones de la resta d'Europa.

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ I INDICADORS

Gràfic 12 Piràmide de població de Fornalutx comparada amb la de les Illes Balears i Mallorca. Font: IBAE.

Indicadors 1.01.2005		Illes Balears	Mallorca	Fornalutx
Percentatge de població <16 anys (Pob <16 anys/Pob municipi)*100		16,06	16,12	15,33
Percentatge de la població 16-64 anys (Pob 16 a 64 anys/Pob municipi)*100		70,24	69,72	66,62
Percentatge de la població 65 i més anys (Pob > 64 anys/Pob municipi)*100		13,70	14,16	18,05
Edat mitjana	Total	38,94	39,15	42,69
	Homes	37,90	38,00	41,94
	Dones	39,98	40,30	43,44
Índex d'envelliment (Pob. 65 i més/Pob.<16 anys)	Total	85,29	87,83	117,76
	Homes	70,96	72,12	98,04
	Dones	100,44	104,46	135,71
Índex d'envelliment (Pob. 65 i més/Pob.<20 anys)	Total	67,40	69,50	96,18
	Homes	56,10	57,10	81,97
	Dones	79,34	82,61	108,57
Índex de dependència* (P <16 + P >64) / P 16 a 64) * 100	Total	42,38	43,43	50,11
	Homes	39,19	40,09	41,06
	Dones	45,72	46,90	60,27
Índex de recanvi	Total	66,65	68,74	250,00

(Pob 60 a 64 / Pob 20 a 24) * 100	Homes	65,60	67,45	241,67
	Dones	67,75	70,07	262,50
Índex de sobreenvelliment (Pob >84 anys / Pob >64 anys) * 100	Total	11,59	11,78	12,70
	Homes	8,55	8,67	6,00
	Dones	13,87	14,05	17,11

Taula 12: Indicadors demogràfics de Fornalutx. Font: IBAE.

La piràmide poblacional de Fornalutx té la forma de la dels països desenvolupats. La immigració a diferència del que passa normalment podria ser una de les causes d'envelliment. La mitjana d'edat de Fornalutx, 42 anys es superior a la registrada a Mallorca. Els grups d'edat de menors de 16 i els de 16 a 65 anys estan en percentatges menors dels registrats a les Illes Balears. Aquesta bateria d'indicadors diversos vénen a determinar que Fornalutx presenta un envelliment de la població per sobre del nivell de la comunitat autònoma, i en conseqüència d'aquest envelliment s'incrementa l'índex de dependència, índex de sobreenvelliment, etc.

El 49,7% de la població de Fornalutx és del sexe masculí i un 50,3 % femení, un percentatge semblants als de l'illa de Mallorca.

POBLACIÓ EN EL TERRITORI

La densitat de població de Fornalutx es molt baixa, 35,81 habitant/Km². La majoria de la població es concentra en el nucli, però un 30% viu de forma disseminada per el municipi.

	Cens 2001	GÈNERE		EDAT		
	TOTAL	Homes	Dones	De 0 a 15	De 16 a 64	De 65 o més
Fornalutx	618	311	307	94	403	121
Fornalutx (poble)	429	210	219	60	277	92
Disseminat	189	101	88	34	126	29

Taula 13 Població en el nucli de Fornalutx i disseminada. Font: Cens i Habitatge 2001. IBAE.

De les persones que viuen al nucli un 21% són majors de 65 anys, en canvi, els que viuen en disseminat un 15%.

Cal recordar que en tot aquest apartat s'ha utilitzat les dades de la població empadronada. La població de fet de Fornalutx es considera superior, i fora necessari establir un mètode per anar realitzant estimacions comparables al llarg del temps. A tall d'exemple, el 2005 el padró recull 798 habitants per el municipi i estimacions realitzades situen la població de fet de 882 habitants.

PUNTS FORTS I FEBLES

Punts forts	Punts febles
- Multiculturalitat present al municipi. - Creixement vegetatiu positiu. - Percepció positiva del increment de la natalitat.	- Fort creixement en la darrera dècada. - Envelliment de la població. - Increment dels indicadors de dependència. - Elevat percentatge de població disseminada

SOCIOECONOMIA

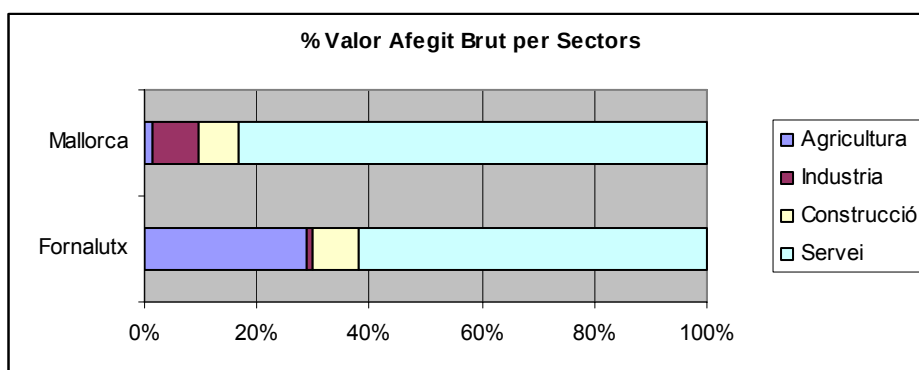
SECTORS ECONÒMICS

En el municipi de Fornalutx el sector serveis és el que té més importància econòmica. El turisme ha duït a les Illes Balears cap a la terciarització de l'economia, a una gran dependència del sector dels serveis. El model econòmic de producció tradicional basat en l'agricultura va tocar al seu fi amb l'arribada la dècada del 60 i del turisme de masses

El valor afegit brut és un bon indicador per determinar el pes de cada sector econòmic en el municipi.

	VAB Fornalutx	% Fornalutx	% Mallorca
Agricultura	52	28,6	1,3
Indústria	3	0,9	8,4
Construcció	15	8,3	7
Serveis	112	61,3	83,3
Total	183		

Taula 14 Valor afegit Brut de Fornalutx per sector econòmic. Font Programa Regional LEADER+2000-2006. Illes Balears Leader+

Gràfic 13 Percentatge del valor afegit Brut de Fornalutx i Mallorca per sector econòmic. Font Programa Regional LEADER+2000-2006. Illes Balears Leader+

Fornalutx no presenta una terciarització tan forta com Mallorca. El sector primari, agricultura té més pes, a diferència del que passa a Mallorca, que el sector industrial i el de la construcció.

Segons el cens del 2001 a Fornalutx hi havia 30 empreses de diferents sectors econòmics instal·lades en el municipi.

SECTOR PRIMARI

AGRICULTURA

En molts pobles les marjades, les síquies, etc. són el testimoni del passat on la l'agricultura era la base de l'economia i l'organització social del poble, però l'estat dels olivars de Fornalutx aviat et fa veure que l'agricultura segueix viva al municipi.

L'agricultura a la Serra amb el sistema de cultiu tradicional cada cop és menys rendible per el que es fa cada cop més important l'elaboració de productes de qualitat i diferenciats.

Al municipi hi ha 144 explotacions agràries majoritàriament no vinculades a societats mercantils.

Explotacions segons la personalitat jurídica del titular	Ha
Total explotacions	44
Persona física	140
Societat mercantil	2
Entitat pública	1
Cooperativa de producció	-
Societat agrària de transformació (SAT)	-
Altra condició jurídica	1

Taula 15 Explotacions agrícoles segons la personalitat jurídica del titular. Font: Cens agrari de 1999.

Les explotacions es caracteritzen per ser de reduït tamany, tan es així que el 77% de les explotacions agràries tenen menys de 5 Ha. i pel fet que la majoria de la superfície és explotada en règim de tinença de propietat.

Nombre d'explotacions amb terres segons superfície total	(ha)
0,1 a < 1	44
1 a < 5	68
5 a < 10	18
10 a < 20	6
20 a < 70	4
70 a < 100	-
100 a < 200	-
200	4

Taula 16 Nombre d'explotacions amb terres segons superfície total. Font: Cens agrari de 1999.

Superfície agrícola utilitzada segons règims de tinença	Ha
Total superfície	731
En propietat	649
En arrendament	19
En parceria	63
Altres règims de tinença	-

Taula 17 Superfície agrícola utilitzada segons règims de tinença. Font: Cens agrari de 1999.

Fornalutx disposa d'una superfície agrària de 1877 de hectàrees de les qual superfície agrària utilitzada (SAU) es de 731 Ha. La Superfície Agrària Útil (SAU) es el conjunt de terres que estan cultivades o en condicions de ser-ho únicament mitjançant labors agronòmiques.

L'aprofitament de la terra en el municipi el 1999 era:

Aprofitament de la terra (ha)	Ha	Variació % 1989-1999	Secà	Regadiu
Superfície agrària total	1877			
Total terres llaurades	616	-	547	69
Herbavis	20	-37,6	12	8
Fruiters	72	24,14	11	62
Oliverar	497	42,41	497	
Vinya	-	-	-	-
Altres	28	-15,15	27	1
Total terres no llaurades	1261			
Terres per a pastures permanents	115			
Prats o prades	-			
D'altres superfícies	115			
Espècies arbòries forestals	826			
D'altres superfícies	321			

Taula 18 Aprofitament agrícola de 1999. Font: Cens agrícola d 1999.

L'oliverar és el cultiu més important, amb diferència, pel que fa a l'extensió dels que es donen en el municipi. En la dècada del 1989 al 1999 va experimentar un fort creixement, un increment del 42,41%, quan altres cultius com els herbavis perdien hectàrees de cultiu.

Fornalutx amb la gran quantitat de Ha. d'oliverar que ha mantingut i incrementat a contribuït a preservar el medi, evitant la desertització i l'erosió del terreny, i a la vegada ha determinat la configuració d'un dels paisatges més emblemàtics de l'illa de Mallorca.

Les varietats «empeltre», «arbequina» i «picual», representen el 99,5% de les explotacions d'oliveres a Mallorca. Aquestes tres varietats, han estat incloses dintre de la Denominació d'Origen «Oli de Mallorca».

Segons el Cens agrari de 1999 els principals grups de cultius que són presents a Fornalutx menys les lleguminoses de gra són:

Tipus de cultiu	Superfície Ha.	Explotacions
Cultiu de cereals de gra	12	2
Lleguminoses per gra	0	0
Farratges	7	2
Hortalisses	0	2
Patata	0	2
Fruiters de clima temperat	1	15
Fruiters de secà	10	28
Cítrics	61	81

Taula 19 Principals grups de cultius, superfície i nombre d'explotacions. Font: Cens agrari de 1999.

L'elevat nombre d'explotacions per un nombre reduït de hectàrees dóna idea del fragmentat de la superfície agrícola i del caràcter de petites explotacions que es dóna en el municipi.

L'agricultura ecològica és un sistema de producció i elaboració de productes agroalimentaris d'elevada qualitat que s'obtenen sense utilitzar cap producte químic no permès segons el reglament 2092/91 i respectant el medi ambient. Segons dades del Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica no hi ha cap productor o elaborador acreditat al municipi.

RAMADERIA

La ramaderia no ha tingut un paper important en el camp Mallorquí. Mallorca, s'ha caracteritzat per una ramaderia ovina i, en menor mesura, caprina de caràcter extensiu, A Fornalutx el 71% dels caps de bestiar és oví.

Nombre de caps de bestiar	
Total	2976
Bovins	-
Ovins	2120
Cabrum	19
Porcins	3
Equins	32
Aviram	667
Conilles mares	123
Rusc	12

Taula 20 Caps de bestiar del municipi. Font: Cens agrari de 1999.

La poca presència de bestia porcí es pot relacionar amb la pèrdua de la costum de realitzar les matances.- Per el contrari, elevat nombre de equins , que no són usats per activitat agrícola, fa suposar un ús lúdic. Fornalutx duplica la densitat d'equins existents a Mallorca.

	Densitat (nombre de caps/ha)						
	Explotacions	Boví	Oví	Caprí	Porcí	Equí	Aviar
Fornalutx	72	-	1,088	0,010	0,002	0,016	0,342
Mallorca	7.663	0,061	0,832	0,039	0,054	0,009	3,658
I.Balears	19.788	0,094	0,671	0,039	0,196	0,009	0,017

Taula 21 Densitats de caps de bestiar de Fornalutx. Mallorca i les Illes Balears. Font: PORN de la Serra de Tramuntana , Conselleria de Medi Ambient.

PESCA

Tot i tenir litoral escàs, i ser considerat un poble de muntanya en el 2006 hi havia dues persones afiliades a la seguretat social en el règim de la mar, segurament lligades al Port de Sóller. Tot i això el pes del sector pesquer a l'economia local és simbòlica.

El Cens agrari de 1999 és l'instrument més recent per analitzar l'estat del sector primari. Tot i això amb els anys transcorreguts les dades s'han d'agafar amb prudència, perquè en 8 anys la situació pot haver variat molt .

SECTOR SECUNDARI

El sector secundari té poc pes al municipi. L'activitat industrial és casi nul·la, la base del sector secundari és la construcció.

Segons dades del Ministeri de treball el 90,2% dels afiliats a la seguretat social del sector secundari de Fornalutx ho està a la construcció (46 persones), a més hi ha 4 empreses de la construcció al poble.

En el 2004 el Col·legi d'Arquitectes de les Illes Balears va visar 8 projectes per a Fornalutx, els quals suposaven la construcció de 2532 metres, amb un pressupost de 1.352.961€ , Així doncs, el sector de la construcció al municipi pareix gaudir de bona salut.

El municipi té registrada una activitat manufacturera. No ni ha cap activitat extractiva registrada ni prevista al Pla de pedreres, fet que allibera a Fornalutx dels forts impactes associats a aquestes activitats.

La indústria agroalimentària disposaria de bones condicions per desenvolupar-se. Lligat al sector primari al poble hi ha una indústria càrnica i una empresa forestal.

Fornalutx no disposa de vinya. Tot i això, es important recordar l'any 2002 es va regular la utilització de la menció Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord. Aquesta denominació pot ser emprada per els vins elaborats exclusivament per raïm de alguns pobles de la Serra, entre ells, Fornalutx.

La indústria agroalimentària associada al món agrícola de Fornalutx es troba majoritàriament a Sóller. Bon exemple ho són part de les taronges i olives que van a la Cooperativa agrícola San Bartomeu (Sóller) que comercialitza olives adobades de la varietat mallorquina, i confitura de taronja canoneta, o Fet a Sóller que comercialitza entre altres, confitures, herbes per a infusions, mel i pol·len, etc. Aquestes empreses disfruten d'una imatge de qualitat a tota l'illa.

SECTOR TERCIARI

COMERÇ,

Segons les dades obtingudes a Fornalutx hi ha 6 establiments comercials al detall. El 50 % dels establiments comercials es dedica a productes no alimentaris, un 33,3% a productes alimentaris i tabac i el 17% són catalogats com a mixtes.

Tipus de establiment	
Alimentació, begudes i tabac	2
Tabac i productes pel fumador	1
Productes alimentaris i begudes	1
Productes no alimentaris	
Productes farmacèutics, drogueria, perfumeria i cosmètic	2
Equipament de la llar, bricolatge, construcció sanejament	1
Comerç mixta	1

Taula 22 Comerç minorista de Fornalutx. Font: Camerdata, 2004

TURISME

El 1983 Fornalutx va rebre dues distincions relacionades amb el turisme la *Placa de Plata per la defensa i manteniment del poble* per part de Foment del Turisme de Mallorca i el *Premi Nacional de pueblos embellecidos y mantenidos de Espanya* otorgat per la Secretaria general de Turisme. Més recentment, 1995 va rebre el premi “alzina” del GOB per la defensa del medi.

Fornalutx no té un únic punt emblemàtic que sigui el reclam turístic del municipi, com per exemple, la Cartoixa a Valldemossa, el tren a Sóller, les platges d'arena al llevant, etc, si no que el reclam i l'atractiu és tot el poble en conjunt i el seu entorn al cor de la Serra de Tramuntana.

Per les característiques del municipi i les instal·lacions, la oferta no va encaminada a un turisme de masses, si no a un turisme que cerca tranquil·litat, paisatge, natura, grups reduïts i activitats de natura com les excursions: de Sóller a Fornalutx per el mirador de ses Barques, el camí de sa figuera, la volta als pobles de la Vall de Sóller, la comuna de Fornalutx, etc.

OFERTA TURÍSTICA

L'oferta d'allotjament turístic al municipi de Fornalutx és reduïda i de qualitat. Segons les dades del IBAE el municipi compta amb 6 establiments turístics:

	Núm.
Total:	6
Hotel apartaments:	1
Hostals:	1
Agroturismes:	2
Turisme interior:	2
% Places hoteleres respecte al total de:	
Illes Balears:	0,02
Illa de Mallorca:	0,03

Taula 23 Oferta d'allotjament de Fornalutx. Font: IBAE

No es disposa de dades concretes d'ocupació dels allotjaments de Fornalutx en solitari, però sí del sector Serra, que inclou Valldemossa, Deià i Sóller. El sector Serra presenta unes taxes d'ocupació de la planta oberta d'un 76% , major que les que presenta Mallorca amb un 73,2%.

	Taxa d'ocupació de la planta oberta Sector Serra	Taxa d'ocupació de la planta oberta de Mallorca
	%	%
Gener	25	43,2
Febrer	48,5	53,5
Març	65,6	63,2
Abril	71,3	58,8
Maig	84,2	62,9
Juny	79	78,5
Juliol	80,1	88,2
Agost	92,1	92,5
Setembre	90,7	83,7
Octubre	63,5	51,6
Novembre	53,1	58,2
Desembre	0	42,7
	76	73,2

Taula 24 Taxa d'ocupació de la planta hotelera oberta per mesos del sector Serra de Tramuntana i de Mallorca. Font : Turisme a les Illes Balears-2005, Conselleria de Turisme, CITTIB

Els mesos de Març, Abril, Juny i Setembre, Octubre les taxes d'ocupació del sector Serra són majors, reduint la temporada baixa.

L'oferta d'allotjament es veu complementada per 9 establiments de restauració i els comerços del municipi:

Restaurants	Cafeteria	Bars	Total
5	1	3	9

Taula 25 Oferta complementària del municipi. Font : Turisme a les Illes Balears-2005, Conselleria de Turisme, CITTIB

Els Espanyols i els alemanys són per nacionalitats els que més s'allotgen al sector Serra. Sorprenen el baix % dels Britànics que pernocten al sector Serra en comparació al percentatge que suposen per a les illes.

Distribució de l'ocupació per nacionalitats		
Nacionalitat	% Sector Serra	% Illes Balears
Espanyola	25,1	17
Alemanya	47,8	32,1
Britànica	2,4	29,9
Suïssa	0,8	1,4
Francesa	5,1	2,8
Italiana	3,8	5,2
Benelux	5,8	2,5
Irlandesa	0,1	1,3
Austríaca	1,3	0,6
Nòrdic	1	4
Europa de l'est	2,1	1

Portuguesa	1,3	0,6
Americans	0,1	0,2
Altres	3	1,5

Taula 26 Ocupació hotelera per nacionalitats. Font: Turisme a les Illes Balears-2005, Conselleria de Turisme, CITTIB.

L'oferta turística de Fornalutx aprofita la promoció que li ofereix un municipi pròxim i prou conegut com Sóller. Els hotels del municipi anuncien activitats d'esbarjo com surf, busseig, golf, etc, que es troben al municipi veí mentre ells ofereixen calma i tranquil·litat a Fornalutx.

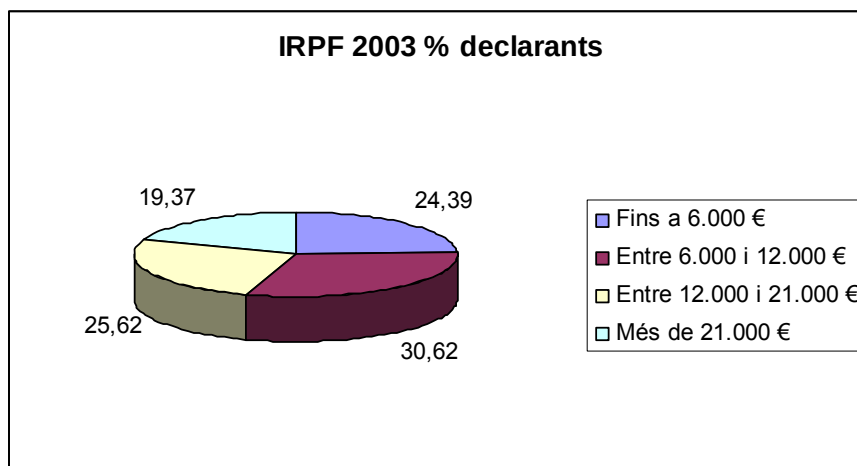
Internet és un nou instrument per la promoció turística del municipi. Realitzant una cerca de "Fornalutx" al popular cercador Google, apareixem 497.000 entrades. En les primeres posicions està ple d'informació turística en general i d'oferta d'allotjament.

RENDA

A diferència d'altres pobles de la Serra de Tramuntana com Deià o Valldemossa, el percentatge de declarants de més de 21.000 € és inferior als de menys de 6000€ i estan per sota dels percentatges mitjans registrats a Mallorca.

	Declarants a Fornalutx	% de declarants Fornalutx	% declarants Illes Balears
Fins a 6.000 €	39	24,39	22,13
Entre 6.000 i 12.000 €	49	30,62	30,54
Entre 12.000 i 21.000 €	41	25,62	25,8
Més de 21.000 €	31	19,37	22,53

Taula 27 Declarants Impost sobre renda de les persones físiques. Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Gràfic 14 Percentatge de declarants diferents franges del impost sobre renda de les persones físiques. Font: Ministeri d'Economia i Hisenda

MERCAT LABORAL

OCUPACIÓ

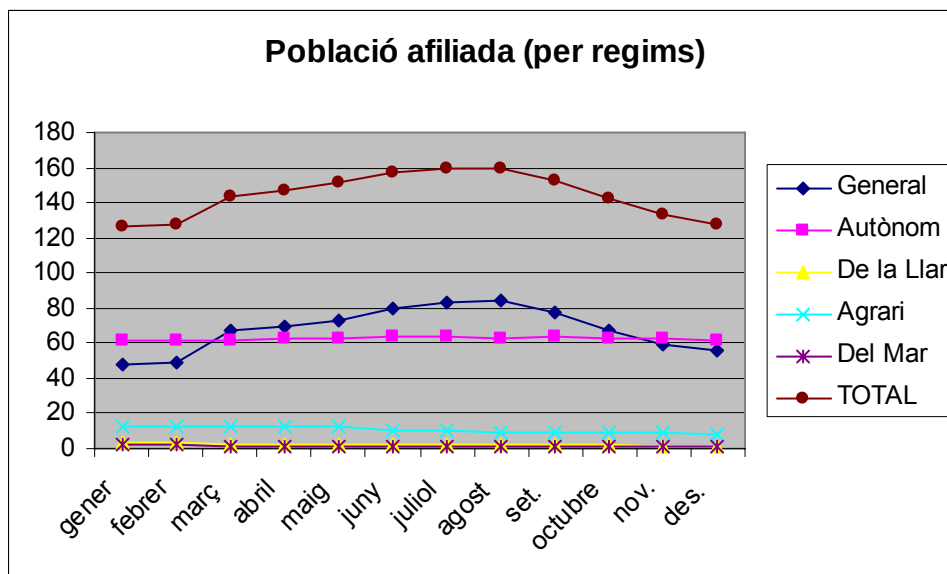
La població activa de Fornalutx fou de 155 persones en el 2005. Majoritàriament la població activa es dedica al sector serveis.

% de treballadors	Fornalutx	Mallorca	Balears
Agricultura i pesca	5,3	2	2
Indústria	2	7,1	7,3
Construcció	27,6	13	14,3
Serveis	61,1	77,1	78,4

Taula 28 Percentatge de treballadors per sector econòmic de les Illes Balears, Mallorca i Fornalutx en el 2005. Font: SOIB.

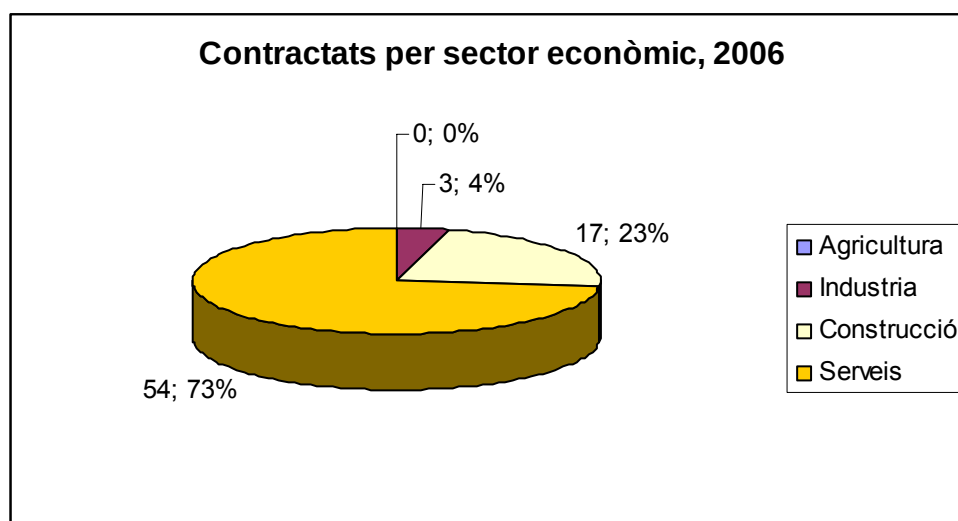
Cada cop el sector serveis dóna treball a més gent. a les Illes Balears és de destacar el percentatge de treballadors a Fornalutx en el sector de la construcció i agricultura i pesca, més elevats en percentatge que els de Mallorca i les Illes Balears.

En el 2005 el municipi de Fornalutx registrà un màxim de persones afiliades a la seguretat social de 160 persones, el mes d'agost.

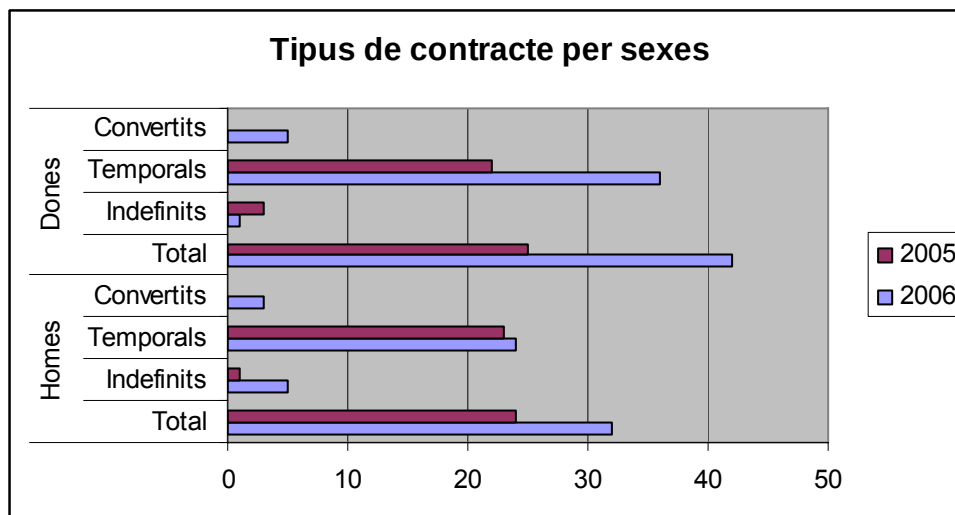
Gràfic 15 Evolució de la població afiliada als diferents règims per mesos el 2005. Font: SOIB.

Les persones afiliades en regim d'autònoms, de la llar, agrari, etc. romanen constants el llarg de l'any. En canvi, el règim general sofreix una variació en els mesos de temporada turística. El sector serveis ha estat el que ha incorporat més treballadors en el 2006, un 73% del total.

Gràfic 16 Contractats per sector econòmic el 2006. Font : SOIB.

De les 20 empreses donades d'alta a la seguretat social en seu a Fornalutx, el 100% es dedica al sector serveis. Aquest sector serveis porta associada una gran temporalitat en el tipus de contractes. Així en el 2005 i 2006, tan pels homes com per les dones, la majoria de contractacions han estat temporals.

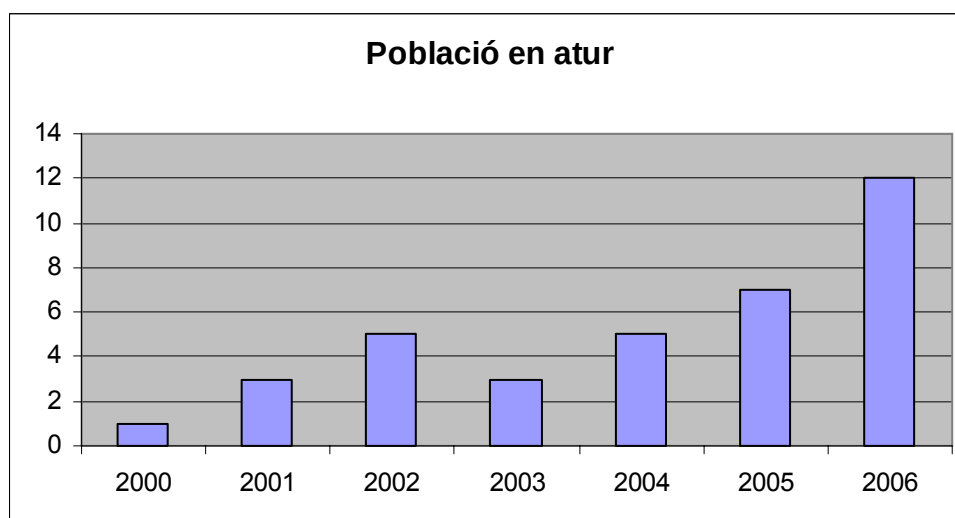
Gràfic 17 Tipologia de contractes per sexes. Font: SOIB.

En el 2006 respecte l'any anterior es pot observar un increment en la contractació de forma temporal, especialment per les dones, i un lleuger increment en els contractes indefinits per els homes. A Mallorca un 10,7% dels contractes realitzats el 2005 foren indefinits, mentres que a Fornalutx fou inferior, sols el 8%.

ATUR

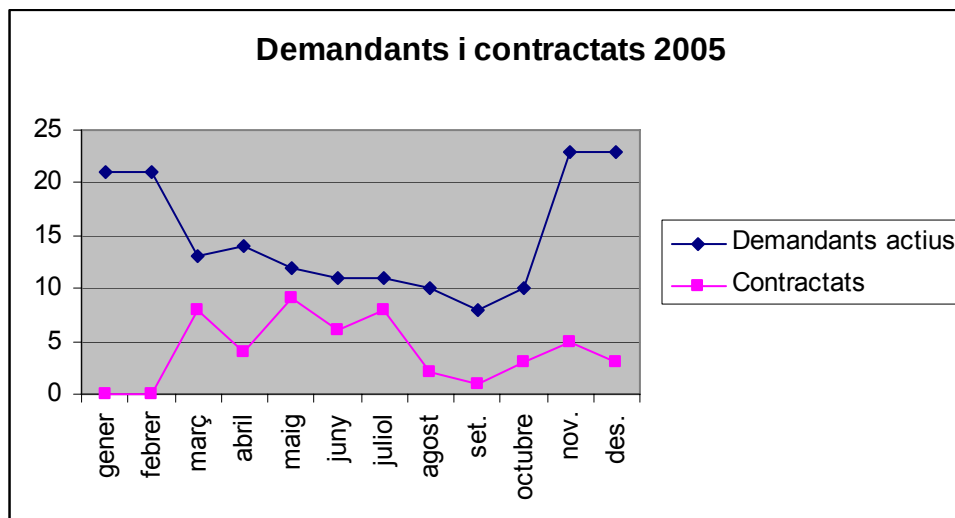
Fornalutx en el 2006 registrava una taxa d'atur del 6,8%, quan Mallorca registrava una taxa d'atur del 8%.

Degut a la temporalitat de la contractació es difícil comparar dades d'un any respecte els anteriors en valors absoluts. Si prenem com a referència el 31 de març, els darrers anys hi ha una tendència a l'increment de les persones en atur.

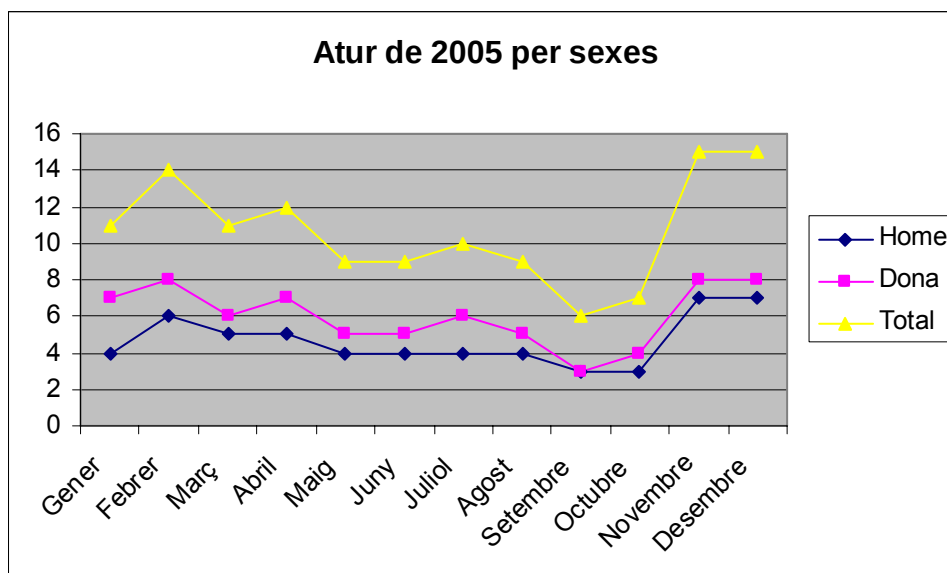
Gràfic 18 Evolució de la població en atur a 31 de Març 2000-2006

Durant tot el 2005, la població demandant activa d'un lloc de treball va ser superior a la població contractada.

Gràfic 19 Demandants de treball i contractats 2005. Font: SOIB.

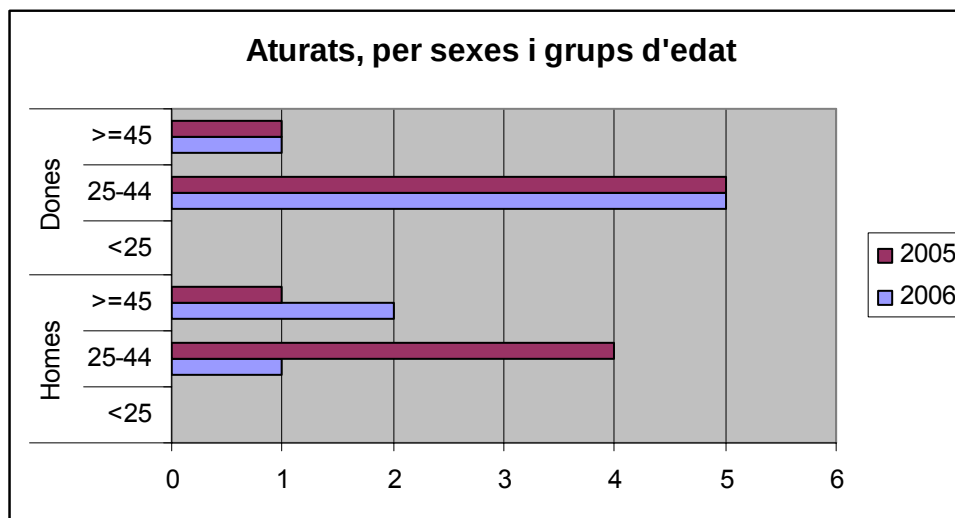
Fruit de la diferència entre la demanda i oferta de treball es produeix l'atur. Aquesta situació en el 2005 afecta més a les dones que als homes.

Gràfic 20 Evolució de l'atur per sexes en el 2005. Font: SOIB.

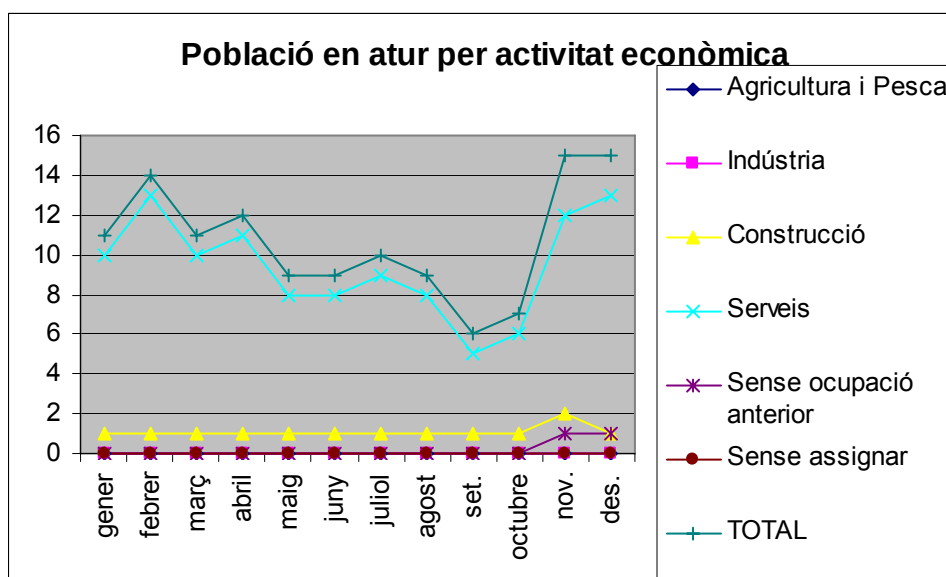
La franja d'edat que registra més atur és la compresa entre 25-44 anys. És de destacar que no es registra atur entre els menors de 25 anys quan a Mallorca registra un 15,5 %. El col·lectiu de persones

major de 45 anys registra un percentatge d'atur a Mallorca 31%, en canvi a Fornalutx esta lluny d'aquesta xifra, sols registra 9% de persones aturades majors de 45 anys.

Gràfic 21 Persones en atur, per sexe i grups de edat en el 2005 i 2006. Font: SOIB.

El sector serveis es alhora el sector econòmic que genera major nombre de llocs de treball i registra més atur.

Gràfic 22 Evolució de la població en atur al llarg del 2005 per sectors. Font: SOIB.

Les variacions de la població en atur es poden associar a les variacions de la població en atur del sector serveis.

Del mercat laboral de Fornalutx cal destacar com a punt feble que el 29,7% d'aturats són de llarga durada, quan a Mallorca es registra un 19 % de aturats d'aquesta mateixa índole.

EQUIPAMENTS I SERVEIS

EQUIPAMENTS

Fornalutx disposa dels següents equipaments:

Tipus	Nom	Area
Cementiris	Cementeri de Fornalutx	922,288
Centres Esportius	Sa Rutlana	2126,471
Centres Educatiu	Escoleta d'infants Sa Rutlana	697,690
Consistorial	Can Arbona	983,320
Centres Sanitari	unitat sanitària Fornalutx	74,465
Consistorial	Magatzem	63,033
Centre Cultural	Biblioteca	---
Aparcament	Aparcaments	---

Taula 29 Equipaments de Fornalutx. Font: Ajuntament de Fornalutx Pla Territorial de Mallorca

SERVEI EDUCATIU

El municipi disposa d'un centre educatiu on s'imparteixen classes d'educació infantil i primària. Posteriorment els alumnes del centre han de marxar a altres pobles per continuar la seva formació, majoritàriament a centres educatius de Sóller.

En el curs 2004-2005 el centre d'ensenyament comptava amb dos professors per atendre a 24 alumnes.

Curs 2004-2005	Educació infantil	Educació primària
Unitats educatives	1	1
Alumnes	15	9
Professors	1	1

Taula 30 Servei educatiu el curs 2004-2005. Font: IBAE.

Els alumnes del municipi matriculats els darrers anys a la Universitat de les Illes Balears o la UNED (Universitat a distància) són els següents:

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004
Alumnes UIB	44	36	33	35
Alumnes UNED	2	3	0	0

Taula 31 Alumnes matriculats a la UNED i la UIB. Font: UIB i IBAE.

SERVEI SANITARI I SERVEIS SOCIALS

A Fornalutx hi ha una Unitat Bàsica de Salut que depèn del Centre d'atenció Primària Serra Nord, situat a Sóller. Aquesta unitat Bàsica de Salut ofereix un servei de metge una hora i mitja cada dia. Segons està publicat a la web de la Conselleria de Sanitat i Consum s'espera posar el 2007 en servei un Centre d'atenció primària que està actualment en construcció.

El PAC de Serra Nord disposa de 6 metges de família, 1 pediatra, 7 infermeres, 1 auxiliar d'infermeria, 1 comara, 5 auxiliars administratius, i un 1 zelador. Aquest personal atén UB de Deià, Centre de Sóller, UB port de Sóller i UB de Fornalutx, unes 11.825 persones (setembre de 2006) segons IB-Salut. Centre Atenció Bàsica de Sóller té com a cartera de serveis :

- Unitat d'Atenció administrativa: informació i atenció a l'usuari; citació a consultes mèdiques, d'infermeria, comare i especialistes; visat de receptes; targeta sanitària, etc.
- Consulta de Medicina de família
- Consulta de Pediatria i atenció al nin
- Consulta d'Infermeria (adults i pediatria)
- Programa d'atenció domiciliària
- Extracció de sang i recollida d'altres mostres per analítiques
- Control d'anticoagulació oral (SINTROM)
- MAPA
- Programes d'Atenció a les malalties cròniques: hipertensió, diabetis, hiperlipèmies, obesitat, malalties respiratòries, etc.
- Atenció a la dona: planificació familiar, diagnòstic i seguiment de l'embaràs, diagnòstic precoç del càncer de cèrvix i endometri, atenció al climateri, etc.
- Activitats preventives i promoció de la salut: vacunacions als nins (centre i escoles), vacunació antigripal, antitetànica i per l'hepatitis B
- Educació grupal: grup d'intervenció avançada de deshabituació tabàquica, educació grupal a grups de risc, educació sexual als instituts, etc.

L'hospital de Son Llàtzer és el de referència pel municipi. Sóller des de Novembre de 2006 disposa d'un servei d'ambulància que dona servei d'emergència els municipis de Deià, Fornalutx i Sóller. Els veïnats han demanat que aquest servei sigui permanent, 24 hores al dia davants els esdeveniments ocorreguts.

Fornalutx disposa de serveis socials formats per una assistenta social a temps parcial i una treballadora familiar.

SOCIETAT

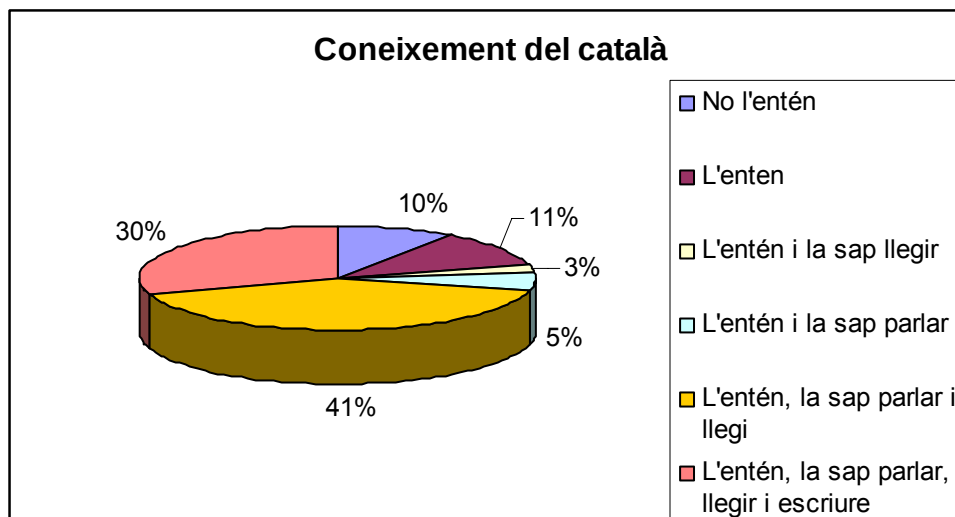
Fornalutx destaca per les seves bones condicions de vida. Prova d'aquests fet són els resultats del cens i habitatge de 2001 on s'analitzava els principals problemes dels habitatges. Els percentatges d'habitatges que es queixaven per soroll, delinqüència, contaminació, etc. eren inferiors als registrats a Mallorca i les Illes Balears.

	Illes Balears	%	Mallorca	%	Fornalutx	%
Total	305.478	100	246.617	100	262	100
Renou de l'exterior	100.979	33	83.335	34	38	15
Contaminació	54.321	18	46.146	19	47	18
Carrers poc nets	115.213	38	96.773	39	25	16
Mal comunicat	50.383	16	41.573	17	16	6
Poques zones verdes	131.530	43	111.878	45	4	2
Delinqüència	65.256	21	57.281	23	12	5
Manca de serveis	4.025	1	3.293	1	4	2

Taula 32 Habitatges classificats per problemes del habitatge i l'entorn. Font: Cens i Habitatge 2001, IBAE.

Fornalutx és un municipi que ha rebut gent d'arreu del món. Sense ser un dels indicadors claus i determinants per esbrinar la integració dels nous vinguts, el coneixement de la llengua catalana i els noms més comuns poden ser una bona aproximació.

El 10% de la població del municipi no entenia la llengua catalana en el 2001. Considerant que el 20% aproximadament de la població es estrangera la dada és bastant significativa. Cal doncs, destacar l'esforç realitzat per persones de fora de l'illa que han après, en diferents nivells, el català.

Gràfic 23 Coneixement del català dels habitants de Fornalutx. Font :IBAE.

Cens del 2001	No l'entén	L'entén	L'entén i la sap llegir	L'entén i la sap parlar	L'entén, la sap parlar i llegir	L'entén, la sap parlar, llegir i escriure
Població nascuda al estranger	52	30	11	2	30	12
Població nascuda a altres CCAA	1	4	2	1	17	2
Població nascuda a les Illes Balears	4	34	2	27	197	166
Total	57	68	15	30	244	180

Taula 33 Coneixement de català dels habitants de Fornalutx.

Per el que fa els noms més comuns, els noms tradicionals, Antoni i Maria, són els noms més habituals a Fornalutx.

Homes		Dones	
Nom	% respecta Població total	Nom	% respecta Població total
Antoni	7,2	Maria	7,47
Joan	4,09	Margalida	6,61
Tomeu	3,34	Catalina	4,09
Francesc	2,34		

Taula 34 Noms més comuns. Font: Direcció General d'economia. Govern de les Illes Balears

En el municipi existeixen dues associacions, una d'àmbit cultural i l'altre de la gent gran.

MOBILITAT I TRANSPORTS

El model de mobilitat i el transport del municipi de Fornalutx amb la resta de l'illa ve condicionat pel planejament supramunicipals, bàsicament:

- Pla Territorial de Mallorca.(PTM)
- Pla Director Sectorial de Carreteres (PDSC)
- EL Pla Director Sectorial de Transport de la Comunitat autònoma de les Illes Balears, aprovat el 28 d'abril de 2005 (PDSTIB).

En les diagnosi d'aquests documents clau es reconeix la supremacia del transport privat sobre el públic, l'individual sobre el col·lectiu, i l'ús preferent del cotxe en una de les comunitats amb més vehicles per càpita.

INFRASTRUCTURES VIÀRIES

Les carreteres són la principal infraestructura de transport, de viatgers (majoritàriament en vehicle privat) i de la totalitat de les mercaderies. Així, les comunicacions han determinat el model de desenvolupament i creixement del municipi.

La xarxa viària principal de Mallorca és un sistema radial que comunica Palma amb la part forana, afavorint la dependència d'aquests respecte la ciutat.

La vall de Sóller, closa per les elevacions de la serra de Tramuntana, ha estat aïllada al llarg del temps. La necessitat de comunicació féu que es construís l'enllaç Fornalutx-Sóller, que fou reformat (1926), nombrosos camins de muntanya, com el de na Cavallera, que relacionen els diferents indrets del municipi amb les zones contigües dels termes veïns, així com la carretera de Sóller-Pollença (1958-1961) la qual està connectada amb la vila. Però la construcció del túnel de Sóller, fou la infraestructura més important per trencar l'aïllament de la Vall.

Les carreteres que transcorren pel municipi i comuniquen amb altres són en l'actualitat :

Codi	Descripció	Tipus de carretera	Aforament	Tonelatge límit
Ma-10	Sóller –Lluc	Tram carretera secundària	Estació: PM-123 Tipus: Cobertura IMD: 7180	26 tones
Ma-2120	Accés a Fornalutx per M-10	Tram carretera secundària	-----	26 tones
Ma-2121	Fornalutx-Biniaraix-Sóller	Tram carretera secundària	-----	18 tones

Taula 35 Xarxa viària del municipi. Font: Elaboració pròpia en base als mapes del Consell de Mallorca, 2005

La carretera Ma-10, que transcorre per la Serra de Tramuntana és la que suporta més trànsit del municipi, enllaçant Sóller i Lluc.

El nucli de Fornalutx, a diferència de molts municipis de la serra de Tramuntana (Esporles, Valldemossa, Banyalbufar, etc.) no ha de suportar per l'interior del nucli l'elevat trànsit rodat de pas cap a altres municipis. Tot i aquest fet, les característiques d'amplària i traçat en l'interior del poble fan que no pugui suportar molt de trànsit. L'aparcament de vehicles en els laterals sobre línia groga agreuja aquest fet.

PARC DE VEHICLES

El parc de vehicles de Fornalutx puja a 507 exemplars al 2004 segons IBAE, és a dir, 0,75 vehicle/habitant.

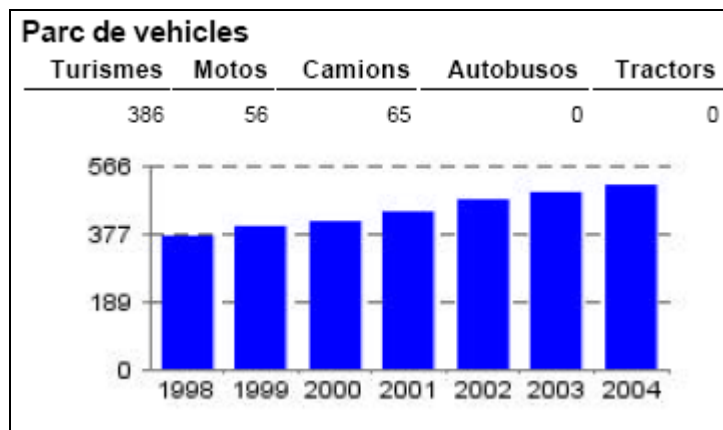
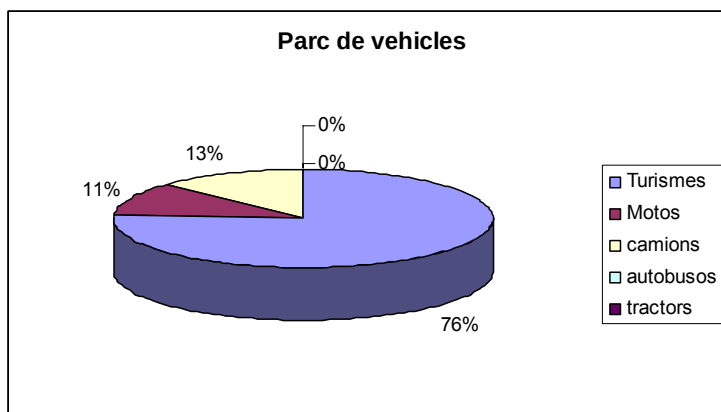

Figura 1 Evolució del parc de vehicles de Fornalutx 1998-2004. Font :IBAE

El 76% del parc de vehicles són turismes. D'aquestes dades sorprèn l'elevat nombre de camions, 13% del parc de vehicles.

Gràfic 24 Parc de vehicles desglossat en percentatge. Font: IBAE.

L'any 1999 hi havia la següent maquinària propietat exclusiva de les explotacions:

Maquinària exclusiva de les explotacions	Nbre.
Total	145
Tractors de menys de 55 cv	14
Tractors de 55 a < 82	3
Tractors de 82 a < 136	1
Tractors de 136 cv i més	2
Motosegadora, motoaixada, motofresadora	124
Recol·lectora de cereals	1

Taula 36 Maquinària exclusiva de les explotacions. Font: Cens agrari de 1999.

Cal destacar que el 8,4% dels habitatges existents a Fornalutx disposa de tres vehicles o més. Com a contrapunt destacar que en un 25% dels habitatges del municipi no es disposava de cap vehicle en el 2001.

	Illes balears	%	Fornalutx	%
Total habitatges	305.478	100,00	262	100,00
Amb vehicle	237.396	77,71	196	74,81
Un	144.086	47,17	112	42,75
Dos	74.579	24,41	62	23,66
Tres o més	18.731	6,13	22	8,40
Sense vehicle	68.082	22,29	66	25,19

Taula 37 Parc de vehicles per habitatge. Font: Cens i habitatge 2001, IBAE.

Dels 475 edificis existents en el 2001, tan sols 75 tenien garatge. Aquest fet fa que la majoria dels vehicles siguin aparcats a la carretera i els aparcaments ja que a els carrers són molt estrets.

Davant el nombre de vehicles i manca de garatges cal pensar en la necessitat d'aparcament al municipi. Segons les NNSS del municipi hi ha destinats al casc urbà com a sistema de comunicacions i infraestructures, 17.335 m2 de xarxa viària i 2.382 m2 d'aparcaments de vehicles. En el municipi existeixen en règim de zona blava els següents aparcaments:

Places aproximadament	Ubicació
27 zona blava 8 autoritzades	Part baixa del poble
22 zona blava	Costat de l'ajuntament
16 zona blava	Centre metge
10 zona blava més recta	Recta part alta del municipi

Taula 38 Places d'aparcaments. Font: Elaboració pròpia,

Aquests aparcaments han de fer front a la demanda dels residents i dels visitants. En els mesos de temporada alta són insuficients.

TRANSPORT PÚBLIC

El Pla Director Sectorial de Transports de les Illes Balears inclou el Pla de Transport de viatgers per Carretera. Aquests plans preveuen la unificació baix un sol concessionari la zona de Tramuntana que inclouria: Valldemossa, Esporles, Banyalbufar, Estellencs, Deià, Bunyola, Sóller i Fornalutx. A més estableix com una acció del pla:

A 1-8

A1-6, A1-7

Modificació itinerari servei regular Sóller-Fornalutx (IB-09): nou pas per Biniaraix

DESCRIPCIÓ

Modificació de l'itinerari del servei regular Sóller-Fornalutx, amb nou pas pel nucli de Biniaraix: nou servei regular Sóller-Biniaraix-Fornalutx, amb 3 exped./sentit-dia i amb coordinació horària amb el servei regular Palma-Sóller.

OBJECTIU

- Prestació de servei al nucli de Biniaraix, que ara no en té.
- Increment de l'oferta de servei en la relació Sóller-Fornalutx: de 2 a 3 exped./sentit-dia.

La línia regular de transport de viatgers per terra comunica Fornalutx amb Sóller. L'actual servei de línia regular és ofertat pel concessionari Bus Nord Balear i té les següents freqüències:

FORNALUTX → SÓLLER

Fornalutx

S'Horta de Biniaraix

Sóller

DILLUNS A DIVENDRES	7:50	7:55	8:05
	13:15	13:20	13:30
	16:00	16:05	16:15
	19:15	19:20	19:35

DISSABTES

9:30	9:35	9:45
13:30	13:35	13:45

BUS

NOTA: Diumenges i festius, sense servei

SÓLLER → FORNALUTX

Sóller

S'Horta de Biniaraix

Fornalutx

LUNES A VIERNES	7:35	7:40	7:50
	13:00	13:05	13:15
	15:45	15:50	16:00
	19:00	19:05	19:15

SÁBADOS

9:15	9:20	9:30
13:15	13:20	13:30

BUS

NOTA: Domingos y festivos sin servicio

Figura 2 Horari transport públic. Font: DG de Transport.

Actualment el servei compleix el previst en el pla pel que fa a les freqüències. Una de les principals deficiències actuals és el fet que els diumenges Fornalutx no disposa de transport públic.

Sóller actua com a estació intermodal per Fornalutx al disposar de transport (Bus i tren) cap a la ciutat de Palma, Deià i Valdemossa .

MOBILITAT INTERNA:

La tipologia del municipi, carrerons, escales, carrers estrets, afavoreixen i en alguns casos obliguen, a que els desplaçaments interns siguin de forma no motoritzada en el nucli.

El trànsit rodat es concentra en la carretera i els aparcaments, deixant així gran part del nucli sense trànsit de vehicles o amb intensitat de trànsit molt reduïda i exclusivament dels veïns. Les característiques del nucli fan que els vehicles dels visitants quedin a la carretera o a l'aparcament i no transitin pel seu interior.,

Fornalutx no està inclòs dins cap de les rutes cicloturístiques que promociona el Govern de les Illes Balears, tot i això alguns turistes arriben al municipi amb aquest mitjà de transport.

PUNTS FORTS I FEBLES

Punts forts	Punts febles
- Increment de la superfície de l'oliverar. - El pes de l'agricultura es conserva al municipi. - Manteniment de l'horta a nivell domèstic. - Existència d'agricultura ecològica a nivell particular. - Imatge de qualitat dels productes de la Vall. - Qualitat de l'allotjament del municipi. - Sinergies i diferenciació de producte turístic de Sóller. - Taxa d'atur inferior a la de Mallorca. - Percentatge d'atur de persones majors de 45 anys inferior al registrat a Mallorca. - Nou equipament sanitari	- Inexistència d'agricultura ecològica al municipi. - Manca de inversió en el manteniment de l'escola. I els equipaments esportius. - Sector secundari casi exclusivament centrat en la construcció. - Percentatge de declarants d'IRPF menor de 600 €. - Increment de la temporalitat de la contractació. - Efectes de la temporalitat del contracte major en dones que els homes. - % d'aturats de llarga durada. - Inexistència de servei de transport públic els diumenges.

- Dotació d'equipaments - Qualitat de vida - Satisfacció per part dels visitants a Fornalutx. - Compra de les cases de Can Xoroi. - Projecte de recuperació de la tafona de can xoroi.	- Dèficit de freqüència de transport públic especialment a l'estiu. - Nombre d'aparcaments. - Elevat parc de vehicles concentrat al cas urbà. - Manca d'educació vial. - Aparcament informal de vehicles a la carretera. - Manca de civisme i educació informal per nins i joves. - Baixa participació ciutadana en activitats. - Accés d'ocupació d'espai públic per part de negocis.
--	---

ESTRUCTURA DEL TERRITORI

PLANEJAMENT SUPRAMUNICIPAL

La planificació municipal ha estat fins la dècada dels 90 el principal instrument de gestió del territori. L'any 1983 amb l'estatut d'Autonomia de les Illes Balears Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, el Govern de les Illes Balears té competència exclusiva en Ordenació del Territori, litoral inclòs, urbanisme i habitatge (art. 10.3).

Les DOT són el primer instrument jeràrquic en l'ordenació territorial i urbanística a les Illes Balears, que defineix objectius per assolir el desenvolupament sostenible de les Illes, l'equilibri territorial i la preservació del medi ambient. Aprovades al Parlament de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears mitjançant la Llei 6/99 de 3 d'abril de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries (DOT) i modificada per la Llei 9/1999 de 6 d'octubre, de mesures cautelars i d'emergència relatives a l'ordenació del territori i l'urbanisme a les Illes Balears. Les DOT també queden recollides a la Llei 14/2000 de 21 de desembre, d'Ordenació del Territori (L2bOT) o en es contempla la seva revisió o modificació, sobre tot pels plans territorials insulars, que són la peça clau de la política territorial de les Illes Balears. Les DOT produeixen, a més, efectes directes sobre el sistema de planificació estrictament urbanístic, ja que vinculen el planejament municipal, amb la conseqüència de la seva necessitat d'adaptació.

Les DOT tenen com a funció definir el model territorial per a les Illes Balears, per la qual cosa promouen:

Un desenvolupament equilibrat entre els diferents àmbits territorials i sectorials de les Illes Balears i una millora de la qualitat de vida dels seus habitants.

Una utilització sostenible en termes ambientals del sòl i dels recursos.

Una protecció de la qualitat ambiental, el paisatge, la biodiversitat i el patrimoni històric.

Els plans territorials insulars (PTI), en desenvolupament de les directrius d'ordenació territorial, són els instruments generals d'ordenació del territori de les illes de Mallorca, Menorca, i d'Eivissa i

Formentera. Correspon al consell insular respectiu l'elaboració, l'aprovació, la revisió i la modificació d'aquests instruments. El pla territorial de Mallorca es va aprovar el 31 desembre del 2004.

PLANEJAMENT MUNICIPAL

El planejament urbanístic de Fornalutx es regeix les Normes subsidiàries, aprovades de forma definitiva amb prescripcions per la Comissió Insular d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Patrimoni històric el 19 de maig de 2006. Al ser de tan recent aprovació ja inclouen prescripcions del Pla territorial de Mallorca.

El Decret 2/1996, de 16 de gener, sobre regulació de les capacitats de població en els instruments de planejament general i sectorial, obliguen, a l'article 3, a introduir els índex d'intensitat d'ús residencial i turístic a les zones de sòl urbà on aquests es permetin, així com a realitzar un càlcul de la capacitat residencial màxima que, en funció de la diferent zonificació, resulta de l'ordenació proposta en el planejament general. Les NNSS de Fornalutx a efectes del compliment de capacitat potencial màxima que es derivi del planejament urbanístic s'han fixat el ràtio de tres habitants/vivenda (article 5).

7.2.- Justificació del nombre màxim d'habitants segons l'ordenació

	Superfície de sòl edificable (m ²)	Sòl edificable vacant (%)	Sostre màxim edificable (%)	Intensitat d'ús residencial	Màxims habitatges (n)	Habitants 3 hab/viv (n)
Casc antic (CA)	37.981		75962	1/50	456	1368
Zona extensiva (E)	44331		88662	1/50	532	1596
TOTAL PARCIAL	82312		164624		988	2964

Figura 3 Justificació del nombre màxim d'habitants segons l'ordenació. Font : Normes Subsidiàries.

Així doncs el planejament de Fornalutx estableix una població màxima pròxima als 3000 habitants.

USOS DEL SÒL

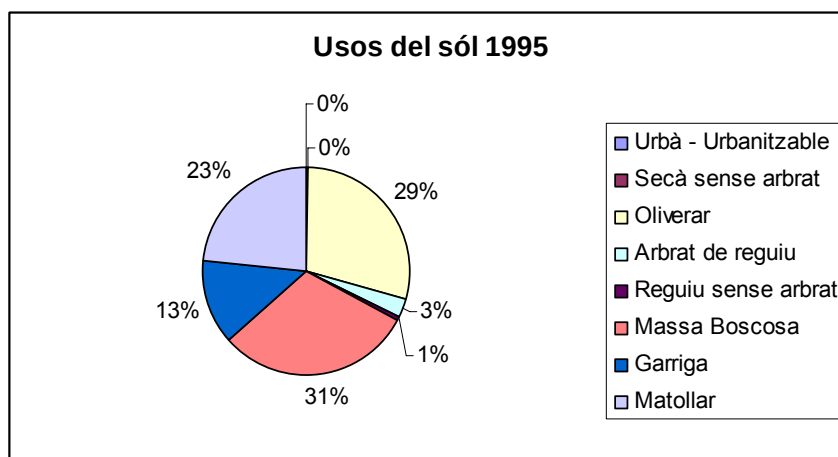
GENERALITATS

El paisatge de Fornalutx està marcat pels usos del sòl que s'han desenvolupat al llarg del temps. L'ús agrícola i els boscos són els que ocupen majors extensions de territori amb diferència. Segons el Pla Territorial de Mallorca el 1995, el 30% del terme municipal era massa boscosa i un 29% oliverar.

	Ús 1995	Ha
Urbà - Urbanitzable	0,3	5,1
Secà sense arbrat	0,1	2,6

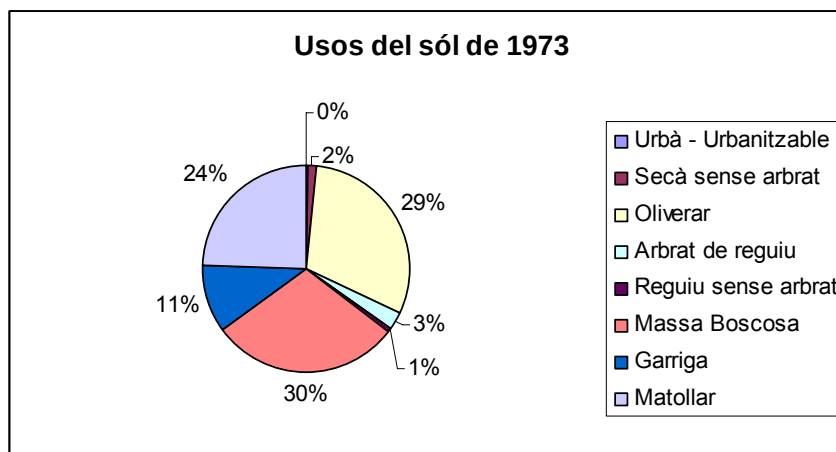
Oliverar	29,1	566,7
Arbrat de reguiu	2,6	51,2
Reguiu sense arbrat	0,6	12,5
Massa Boscosa	30,7	597,7
Garriga	13,4	261,2
Matollar	23,2	451,6

Taula 39 Usos del sòl de 1995. Font: Pla Territorial de Mallorca

Gràfic 25 Usos del sòl de 1995. Font: Pla Territorial de Mallorca

Amb el temps els usos del sòl varien. Les dades existents ens permeten comparar els usos existents a Fornalutx en el 1995 i 1973:

Gràfic 26 Usos del sòl de 1973. Font: Pla territorial de Mallorca

1973	%	Ha	Variació 1973-199 Ha.	% variació respecte 1873
Urbà - Urbanitzable	0,3	5,1	0	0,00
Secà sense arbrat	1,5	29,6	27	91,22
Oliverar	30,2	589,4	22,7	3,85
Arbrat de reguiu	2,6	51,2	0	0,00
Reguiu sense arbrat	0,6	12,5	0	0,00
Massa Boscosa	29,7	579,2	-18,5	-3,19
Garriga	10,6	206,8	-54,4	-26,31
Matollar	24,4	474,9	23,3	4,91

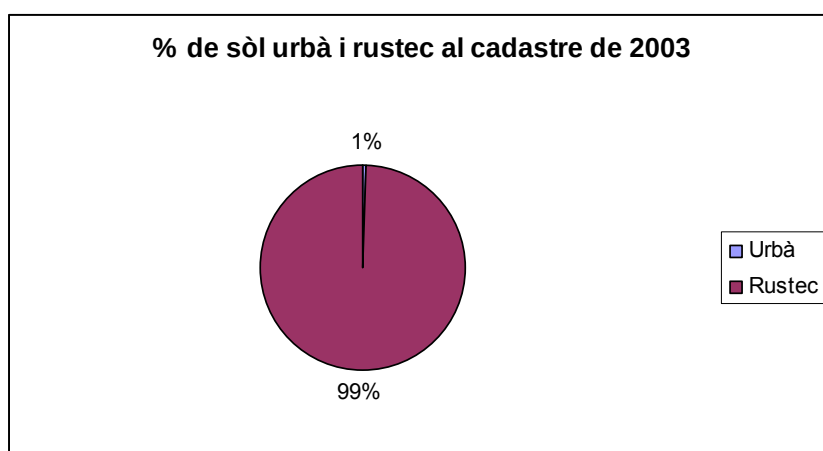
Taula 40 Evolució dels usos del sòl 1973-1995. Font Elaboració pròpia amb dades del Pla Territorial de Mallorca.

Els mapes 20 i 21 de l'annex cartogràfic permeten realitzar la comparació de forma visual d'evolució entre 1973-1995. Si comparem les dades es pot observar la reducció en el període de 1973-1995 d'un 4% de la massa boscosa i una pèrdua del 26% de la garriga. En canvi, el'oliverar i el conreu de secà han experimentat un creixement. Per tant a la inversa de la tendència generalitzada, l'agricultura ha incrementat la seva superfície en el municipi.

Quan del 1973 al 1995 el sol urbà romaníasi costant, segons el cadastre de 2003 i el registrat a les NNSS suposa un increment de la superfície que pot rebre aquest ús. L'ús urbà del municipi és d'un 1% del seu territori, 10 hectàrees.

Tipus de sòl	Superfície Ha.
Rústic	1933
Urbà	10

Taula 41 Superfície de sòl rústic i urbà. Font: cadastre 2003.

Gràfic 27 Percentatge de Sòl rústic i urbà. Font: Cadastre 2003.

L'ús urbà i rústic potser l'eix clau de la gran divisió dels usos que es poden donar en el territori.

SÒL RÚSTIC

El sòl rústic ve regulat, amb caràcter general, per la Llei 6/1997 del Sòl Rústic de les Illes Balears, i per la Llei 6/99, de les Directrius d'Ordenació Territorial. El sòl rústic es qualifica en rústic protegit i rústic comú. La majoria del sòl rústic de Fornalutx es sòl rústic protegit.

El sòl rústic protegit bàsicament està constituït per les Àrees Naturals d'Especial Interès (ANEI), delimitades per la Llei d'Espais Naturals 1/1991 (LEN), i les Àrees d'alt nivell de protecció (AANP), incloent els alzinars delimitats pel Decret 130/2001, de 23 de novembre. Dins d'aquesta qualificació s'inclouen també, per imperatiu legal, les àrees de protecció territorial (APT), definides a l'article 19 de les DOT, i que es regulen per les seves respectives legislacions sectorials específiques, i les ZPR, definides i delimitades d'acord amb els criteris de la Comissió Balear de Medi Ambient i PTI, encara que la seva delimitació se superposa amb les altres qualificacions.

L'ordenació del sòl de Fornalutx segons el Pla territorial de Mallorca és:

Categoria	%	Ha
AANP	42.6	829.8
ANEI	48.8	951.1
ARIP	7.1	137.4
ARIP Boscos	1.0	19.3
<i>Àrees de desenvolupament. AAPI Urbà - Urbanitzable</i>	0.5	10.0
Total	100.0	1948.5

Taula 42 Ordenació del sòl de Fornalutx. Font PTI de Mallorca.

El mapa 22 de l'annex cartogràfic permet veure l'ordenació del territori que realitza el PTI de Mallorca per Fornalutx.

Si analitzem el cadastre de 2003 podem observar una gran parcel·lació del sòl rústic i una certa concentració de la propietat al existir 524 titulars cadastrals per 899 parcel·les reals i 1275 subparcel·les.

Nombre de titulars cadastrals	524
Superfície total hectàrees	1.933
Valor cadastral en milers d'euros	353
Nombre de parcel·les reals	899
Nombre de subparcel·les	1.275

Taula 43 Nombre de parcel·les cadastrals. Font Cadastre 2003.

SÒL URBÀ

La Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, va establir per al sòl urbà de Fornalutx (article 5) el règim de les àrees d'assentament en paisatge d'interès (AAPI) sent el seu desenvolupament futur de sòl urbà o urbanitzable sobre les àrees d'interès paisatgístic (ARIP), amb un màxim, excepte que el Pla territorial prevegi una superfície major, del deu per cent (10 %) de la superfície de sòl urbà.

Fornalutx compta com a instrument urbanístic vigent amb una Delimitació de sòl urbà aprovada definitivament el 9 de juliol de 1.982 (BOCAIB ext., de 31.08.82, amb les modificacions aprovades el 2 de març de 1.989 (complementació de prescripcions) i el 25 d'octubre de 1.991 (BOCAIB n. 147, de 23.11.91).

DSU	Superfície delimitada de carrers i places (m ²)	Superfície delimitada sense carrers ni places (m ²)	Superfície consolidada (m ²)	Superfície sense consolidar (m ²)	Total superfície delimitada (m ²)
1.989	15.218	72.651	43.966	28.685	87.869
1.991	16.018	87.932	43.966	43.966	105.425

Figura 4 Desenvolupament del sòl urbà. Font: Normes Subsidiàries de Fornalutx.

D'acord amb un creixement del 3% previst a les DOT en les NNSS de 2006 el sòl urbà del municipi s'incrementà i queda classificat de la següent forma:

	Concepte	m ²
Casc antic	CA	37.981,00
Extensiva	E	44.331,00
Equipament sociocultural i sanitari	EQ-SC/EQ-S	131,00
Equipament esportiu	EQ-E	1.907,00
Equipament docent	EQ-D	372,00
Equipament religiós	EQ-RL	478,00
Equipament administratiu	ED-AI	256,00
Equipament municipal divers	EQ-MD	1.681,00
Instal·lacions i serveis	IS	201,00

Espai lliure públic	EL-P	1.345,00
Carrers privat		103,00
Carrers públics		19.692,00
total casc		108.478,00

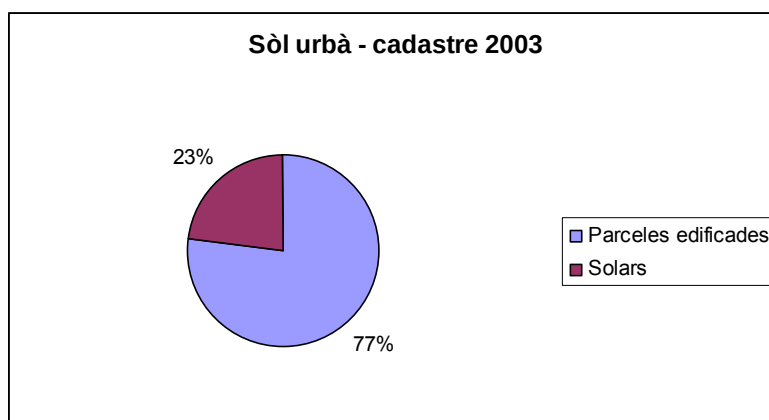
Taula 44 Qualificacions urbanístiques del sòl urbà. Font: Normes Subsidiàries de Fornalutx.

Tot i l'existència de grans parcel·les i solars urbans de grans dimensions, el sòl urbà de Fornalutx s'estructura majoritàriament en parcel·les i solars de menys de 100 metres quadrats.

Cadastre 2003	Parcel·les edificades	Solars
de 0 a 100 metres quadrats	335	15
de 100 a 500 metres quadrats	120	15
de 500 a 1.000 metres quadrats	21	8
de 1000 a 10.000 metres quadrats	10	7
de més de 10.000 metres quadrats	0	0
Total	486	45
Superfície	78.050	23.302

Taula 45 Estructura del sol urbà, tamany de parcel·les i solars. Font: Cadastre 2003.

Les parcel·les edificades ocupen 78.000 metres quadrats i el solars 23.300m², dit d'altre forma, del sòl urbà en queda lliure el 23%.

Gràfic 28 Sòl urbà per urbanitzar. Font: Cadastre 2003.

No es preveu a les NNSS la categoria del sòl urbanitzable, al no preveure més creixements del sòl urbà.

HABITATGE

En el municipi de Fornalutx hi havia en el 2001, 479 habitatges. D'aquests, un 54% eren habitatges principals i el 35% eren segones residències. El percentatge de segones residències existent a Fornalutx és molt superior al que es registra a Mallorca, casi el doble.

Habitatges	Mallorca	%	Fornalutx	%
TOTAL	394.686	100,00	479	100,00
Principals	246.575	62,47	262	54,70
Secundaris	71.765	18,18	172	35,91
Desocupats	65.554	16,61	44	9,19
Altres tipus	10.792	2,73	1	0,21

Taula 46 Tipologia dels habitatges. Font: Cens i Habitatge 2001.

Si analitzem l'ús dels habitatges del nucli urbà o dels habitatges aïllats podem destacar que els habitatges aïllats són majoritàriament de segona residència (53%) . Tot i això el percentatge de segones residències existents al nucli també és superior al registrat a Mallorca, un 25%.

	Poble	%	Disseminat	%
TOTAL	295	100,00	184	100,00
Principals	186	63,05	76	41,30
Secundaris	75	25,42	97	52,72
Desocupats	34	11,53	10	5,43
Altres tipus	0	0,00	1	0,54

Taula 47 Comparació de la tipologia dels habitatges del poble i disseminats. Font: Cens i Habitatge 2001

A Fornalutx es dona el fet que algunes segones residències pertanyen als propis habitants del poble. Tot i aquest fet, la majoria de segones residències dels habitants de Fornalutx són a l'estranger

	Illes Balears	%	Fornalutx	%
Total	43.232	100	89	100
I. Balears	34.046	79	56	62,92
Al mateix poble	11.852	27	10	11,23
Altres municipis	22.194	51	46	51,68
Altres CCAA	7.270	17	3	3,37
Altres Països	1.916	4	30	33,70

Taula 48 Habitatges familiars principals amb segon habitatge classificats per ubicació del segon habitatge. Font: Cens i habitatge 2001, IBAE.

El percentatge de segones residències a l'estranger és molt superior al registrat a les illes Balears degut principalment a l'elevat percentatge de persones de nacionalitat estrangera.

A Fornalutx el percentatge de cases desocupades és molt inferior al registrat a Mallorca. En el nucli és on hi ha més cases desocupades del municipi.

Un dels principals atractius del municipi són edificis amb arquitectura tradicional. Aquest fet es deu a que el 63% dels habitatges de Fornalutx són de construcció anterior a 1900.

	Mallorca	%	Fornalutx	%
Total	176.712	100	465	100,00
Abans de 1.900	19.817	11	295	63,44
De 1.900 a 1.950	39.021	22	26	5,59
De 1.951 a 1.960	21.703	12	29	6,24
De 1.961 a 1.970	21.180	12	14	3,01
De 1.971 a 1.980	29.377	17	17	3,66
De 1.981 a 1.990	24.614	14	36	7,74
De 1.991 a 2.001	21.000	12	48	10,32

Taula 49 Edificis utilitzats principalment com habitatges, classificats per any de construcció Font: Cens i habitatge 2001, IBAE

El 17% dels habitatges de Fornalutx es van construir entre el 1981-2001, coincidint amb el període de recuperació de població del municipi. Els ritmes de creixement que suporta el municipi era de 5 habitatges/any (tendència de construcció de nous habitatges de 1.995 a 2000 segons el Llibre blanc de l'habitatge de les Illes Balears, desembre 2001).

Degut a l'existència de tants habitatges d'abans del 1900, es podia suposar que hi hauria molts habitatges en mal estat de conservació. Però les xifres indiquen que a Fornalutx hi ha sols un 1% dels habitatges en estat ruïnós, encara es més interessant el fet que el 93% del habitatges estiguin en bon estat de conservació.

	Mallorca	%	Fornalutx	%
Total	176.712	100,00	465	100,00
Ruïnós	1.739	0,98	5	1,08
Dolent	2.772	1,57	2	0,43
Deficient	12.368	7,00	25	5,38
Bé	159.833	90,45	433	93,12

Taula 50 Edificis classificats per estat de conservació Font: Cens i habitatge 2001, IBAE

A Fornalutx hi ha gran diversitat de tamany dels habitatges. Cal destacar que es registren uns alts percentatges d'habitatges de més de 180 m. , quatre vegades superior al registrat a Mallorca.

	Mallorca	%	Fornalutx	%
TOTAL	246.617	100,00	262	100,00
Fins a 30 m ² .	2.096	0,85	0	0,00
De 31 a 45 m ² .	4.859	1,97	6	2,29
De 46 a 60 m ² .	13.032	5,28	9	3,44
De 61 a 75 m ² .	22.812	9,25	12	4,58
De 76 a 90 m ² .	61.138	24,79	36	13,74
De 91 a 105 m ² .	54.495	22,10	31	11,83
De 106 a 120 m ² .	36.931	14,98	27	10,31
De 121 a 150 m ² .	27.174	11,02	41	15,65
De 151 a 180 m ² .	10.225	4,15	38	14,50
Més de 180 m ² .	13.855	5,62	62	23,66

Taula 51 Habitatges familiars principals classificats per superfície de l'habitatge. Font: Cens i habitatge 2001.IBAE.

A les Illes Balears, com a la resta del l'estat la gent tendeix a adquirir l'habitatge en propietat. Tot i l'elevat nombre de persones de altres països, on el lloguer és més comú, a Fornalutx sols el 13% dels habitatges està en règim de lloguer.

	Mallorca	%	Fornalutx	%
Total	246.617	100,00	262	100,00
Propietat per compra totalment pagada	106.168	43,05	108	41,22
Propietat per compra pendent de pagament	50.063	20,30	49	18,70
Propietat per herència o donació	29.528	11,97	39	14,89
Lloguer	47.185	19,13	36	13,74
Cedida de franc o baix lloguer	6.158	2,50	22	8,40
Altres Formes	7.515	3,05	8	3,05

Taula 52 Habitatges familiars principals classificats per règim de tinença Font: Cens i habitatge 2001.IBAE.

Un cop vist, les característiques dels habitatges de Fornalutx, ús, tamany, antiguitat, estat, tinença, etc. sols manca parlar de l'accés a habitatge és un dels temes de màxima actualitat. Fornalutx és un municipi amb molta activitat immobiliària, amb molta pressió de compra del exterior. Prova d'aquest fet es existència de 4 agències immobiliàries.

L'habitatge ha experimentat un increment de preus els darrers anys. Segons el Ministeri de l'Habitatge, el preu dels habitatges lliures de nova construcció han incrementat el seu preu en el 2006 en un 10,85%.

	2005	2006	2006	2006
	IV	I	II	III
Preu del habitatge lliure m ² €	2025,6	2120,8	2192,6	2221
Variació trimestral relativa	1,10	4,4	3,3	1,3
Variació anual %	10,48	12,2	11,3	10,85

Taula 53 Preu dels habitatges Font: Ministeri de l'habitatge

Aquests percentatges han convertit l'habitatge en un dipòsit d'inversió on s'obté una rendibilitat molt elevada i Fornalutx no ha estat aliè a aquest fenomen de l'encariment de la vivenda. El preu del m² en un habitatge lliure de nova construcció està per sobre dels preus del estat, a tall d'exemple es presenten les dades del tercer trimestre de 2006:

Indret	Preu €/ m ²
Espanya	2420
Capitals Illes Balears	2733
Mitja de Mallorca	2421

Taula 54 Comparació del preu €/ m², Mallorca i les Illes Balears i Espanya. Font: Observatori de la Vivenda. Conselleria de Transport, Habitatge i Obres Públiques

No es disposa de preus de l'habitatge de nova construcció de Fornalutx, tot i que es creu molt superior al 2424 €/m² de Sóller. Els habitatges de protecció oficial en canvi, oscil·len en règim especial 1630€/m², 1863 €/m² règim general i 2498€/m² règim concertat.

Així l'accés a la vivenda per part dels joves es complicat. La construcció en el 2007 de 20 vivendes socials és una mesura de resposta a la situació actual.

ESPAIS NATURALS

El municipi de Fornalutx té gran part del seu territori protegit per diferents figures legals, tan autonòmiques com europees, que es superposen en el territori per els seus valors naturals, paisatgístics i culturals. Aquesta superposició de figures pot arribar a crear gran confusió entre la població, més ara que s'ha incorporat el municipi al Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

NIVELL INTERNACIONAL: XARXA NATURA 2000

Xarxa Natura 2000 es un intent sistemàtic i planificat de constituir a nivell europeu una xarxa de llocs on l'objectiu principal és la conservació. La Directiva 92/43/CEE, més coneguda com la Directiva hàbitats i la 79/409/CEE, més coneguda com de protecció de les aus, componen els dos tipus d'espais Natura 2000:

- Llocs d'importància comunitària (LIC).
- Zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA).

Cada govern realitza una proposta dels espais que han de ser inclosos a Natura 2000. A la Serra de Tramuntana, s'han designat 23 LIC, 9 ZEPA i 6 LIC i ZEPA.

Fornalutx participa amb aquesta iniciativa europea amb següents indrets que es troben total o parcialment en el seu terme municipal:

Codi	Nom	Categoria	Proposta
ES5310086	Monnàber	LIC	Decret 29/2006
ES5310087	Bàlitx	LIC	Decret 29/2006
ES5310085	Moncaire	LIC	Decret 29/2006
ES0000225	Sa Costera	LIC i ZEPA	Acord de Govern 28- 07- 2000
ES5310027	Cimals de la Serra	LIC i ZEPA	Acord de Govern 28- 07- 2000

Taula 55 Espais de la xarxa natura 2000.

Els mapes 6, 7 i 8 de l'annex cartogràfic permeten visualitzar la localització dels LICs, ZEPA i del conjunt de la Xarxa natura 200 al municipi.

El decret 29/2006 de 24 de Març aprovà la proposta d'ampliació de LICs i ZEPA de les Illes Balears. En aquesta ampliació entraren zona de Monnàber, Moncaire i Bàlitx. Aquestes incorporacions han donat de més continuïtat en el municipi dels espais de Xarxa Natura 2000.

NIVELL AUTONÒMIC

A nivell autonòmic cal destacar els efectes de protecció sobre el patrimoni natural de Fornalutx de dues lleis:

- L'anteriorment citada, Llei 1/1991 (LEN), de 30 de gener, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.
- La Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)

LA LLEI 1/1991 (LEN): ANEI I ARIP

La Llei 1/1991 (LEN), de 30 de gener, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, té per objecte establir el règim urbanístic de les àrees, que pels seus valors naturals i paisatgístics d'interès per a la Comunitat Autònoma han de ser objecte de protecció especial. Aquesta llei introdueix la figura de l'Àrea d'Especial Protecció d'Interès per a la comunitat autònoma, aplicable a tots aquells espais inclosos dintre d'alguna de les tres categories que integren aquella figura:

- Àrea natural d'especial interès ANEI, aquells espais que pels seus singulars valors naturals, es declaren com a tals en aquesta Llei . Baix la figura de màxima protecció ANEI hi ha 1781 Ha al terme municipal, 91,4% del mateix, percentatge superior a altres municipis semblants com per exemple Deià.

- Àrea rural d'interès paisatgístic (ARIP), espais transformats majoritàriament per activitats tradicionals i que, pels seus especials valors paisatgístics, es declaren com a tals en aquesta Llei . Amb la figura de ARIP estan protegides 157 Ha, un 8% del municipi. El fet de tenir un percentatge tan elevat de zona ANEI explica el perquè hi ha un percentatge tan baix de ARIP.

- Àrea d'assentament dins paisatge d'interès, que inclou el nucli urbà.

La Zona ARIP envolta el nucli urbà del municipi i tota la resta és zona ANEI, com es pot observar al mapa 9 de l'annex cartogràfic.

-FORNALUTX DINS EL PARATGE NATURAL DE LA SERRA DE TRAMUNTANA

L'entorn natural de Fornalutx ha estat objecte de protecció per diverses figures al llarg de la història. Com antecedent a la iniciativa actual, el Pla Provincial d'Ordenació de Balears (BOE 08/05/73) preveia normativa la conservació dels valors naturals de la Serra de Tramuntana el 1973.

La Disposició addicional tercera de la Llei 1/1991 (LEN), de 30 de gener, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears especifica que el Govern promourà la declaració d'Espais Naturals Protegits d'acord amb allò que preveu la Llei 4/1989, de Conservació dels Espais Naturals i de la Flora y Fauna silvestres, a diverses àrees, entre les quals es troben les àrees representatives de la Serra de Tramuntana. És donarà compliment aquest mandat declarant la Serra de Tramuntana Paratge Natural.

La Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO) en l'article 13, defineix els paratges naturals com :

“ espais naturals relativament extensos en què coexisteixen activitats agrícoles, ramaderes o pesqueres, de transformació agrària i activitats d'altres sectors econòmics que fan compatible la conservació amb el seu desenvolupament sostenible, configurant un paratge de gran interès ecocultural que fa necessària la seva conservació. La declaració d'un paratge natural té per objecte la conservació de tot el conjunt i, alhora, fer possible el desenvolupament harmònic de les poblacions afectades i la millora de les seves condicions de vida, no essent compatibles els altres usos que siguin aliens a aquestes finalitats.”

Tot l'àmbit del PORN de la Serra de Tramuntana serà declarat Paratge Natural. Fornalutx, amb 1909 Ha, un 98,1% del terme municipal, és després d'Estellencs el municipi amb un percentatge més elevat de terrenys inclosos dins el PORN. La taula següent extreta del PORN, reflexa la proporció del territori municipal i el pes que té cada municipi, dins del seu àmbit:

MUNICIPI	Superfície (Ha)	Superfície PORN (Ha)	% Terme municipal	% PORN
Alaró	4568,51	2947,37	64,51%	4,74%
Andratx	8143,96	1345,33	16,52%	2,16%
Banyalbufar	1804,64	1792,63	99,33%	2,88%
Bunyola	8463,34	5610,17	66,29%	9,02%
Calvià	14497,52	2205,48	15,21%	3,55%
Campanet	3462,51	1252,36	36,17%	2,01%
Deià	1512,19	1412,85	93,43%	2,27%
Escorca	13933,42	13870,67	99,55%	22,31%
Esporles	3526,72	2824,88	80,10%	4,54%
Estellencs	1339,54	1339	99,96%	2,15%
Fornalutx	1948,53	1909,77	98,01%	3,07%
Lloseta	1208,72	359,44	29,74%	0,58%
Mancor de la Vall	1987,45	1711,64	86,12%	2,75%
Palma	20866,78	839,83	4,02%	1,35%
Pollença	15144,29	9469,37	62,53%	15,23%
Puigpunyent	4228,17	2998,71	70,92%	4,82%
Santa Maria del Camí	3759,13	1062,91	28,28%	1,71%
Selva	4870,86	2081,6	42,74%	3,35%
Sóller	4274,91	3524,5	82,45%	5,67%
Valldemosa	4283,84	3613,24	84,35%	5,81%

Taula 56 Població i superfície inclosa al PORN. Font: PORN de la serra de Tramuntana , Conselleria de Medi Ambient, 2006.

La suma de les zones protegides ANEI i ARIP del municipi, 1938 Ha, és lleugerament superior al àmbit inclòs dins el PORN. Per tant, al municipi no es protegeix més territori, si no que es dota d'instruments de gestió.

El PORN realitza una zonificació del territori on es determina els tipus d'usos que es poden desenvolupar:

- Zones d'exclusió: Inclouen tota una sèrie d'hàbitats on es desenvolupen espècies de flora i fauna i on no siguin compatibles els usos ni l'ocupació humana aliena a finalitats científiques, educatives o de conservació.
- Zones d'ús limitat: Integren aquelles àrees amb una alta qualitat biològica o elements fràgils o representatius en les quals els objectius de conservació admeten un ús públic reduït amb mitjans tradicionals, sense instal·lacions permanents.
- Zones d'ús compatible: Són les zones en què les característiques del medi natural permeten la compatibilització de la conservació amb els usos agraris, forestals, ramaders, cinegètics i pesquers tradicionals així com usos educatius, recreatius i altres complementaris compatibles amb els objectius de conservació.
- Zones d'ús general: Són aquelles superfícies que, en raó de la menor qualitat relativa dins l'espai natural protegit, o per la seva capacitat d'admetre un major nombre de visitants, puguin servir per a la ubicació d'instal·lacions, activitats i serveis que redundin en benefici de les comunitats locals integrades o pròximes a l'espai natural.

El municipi té la franja litoral zonificada com espai de màxima protecció, d'ús exclusiu, segons el PORN. La majoria del municipi està zonificat com a ús compatible o general.

Tot i que el PORN exclou del seu àmbit el nucli urbà, Fornalutx és el segon poble amb un percentatge més elevat de persones residint dins el Paratge Natural de la serra de Tramuntana, 231 persones un 33% del total. El municipi de Escorca amb un 44% de habitants dins, sèrie el primer.

MUNICIPI	Població Municipal	Població PORN	%
Alaró	4.707	288	6,1
Andratx	9.906	108	1,1
Banyalbufar	568	71	12,5
Bunyola	5.475	466	8,5
Calvià	43.499	150	0,3
Campanet	2.515	146	5,8
Deià	708	184	26
Escorca	293	134	45,7
Esporles	4.457	273	6,1
Estellencs	386	156	40,4

Fornalutx	698	231	33,1
Lloseta	5.295	47	0,9
Mancor	980	43	4,4
Palma	375.773	80	0.02
Pollença	15.987	186	1,2
Puigpunyent	1.513	31	2
Santa Maria	5.175	103	2
Selva	3.205	52	1,6
Sóller	12.521	207	1,7
Valldemosa	1.910	251	6,1

Taula 57 Població inclosa en l'àmbit PORN de la Serra de Tramuntana. Font: PORN de la Serra de Tramuntana, Conselleria de Medi Ambient.

El PORN de la serra de Tramuntana també preveu la declaració d'altres figures de protecció en el seu àmbit previstes a la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO), dins el municipi de Fornalutx és declaren:

- Reserves naturals integrals¹: Les zones d'exclusió grafiades a la cartografia del PORN. En el cas de Fornalutx la franja costera. Veure mapa 23 de l'annex cartogràfic
- Reserves especials². Les àrees situades dins la zona d'ús limitat a la cartografia del PORN amb enclavaments, formacions geomorfològiques i hàbitats amb masses forestals singulars i

¹ LECO Article 17 Reserves naturals

1. Les reserves naturals són els espais la declaració dels quals persegueix la protecció d'ecosistemes, de comunitats o d'elements biològics que, per la seva raresa, fragilitat, importància o singularitat, requereixen un tractament especial.

2. Les reserves naturals poden ser de dos tipus:

a) Reserves naturals integrals. Són els espais de dimensió moderada que per la seva fragilitat i importància cal preservar de manera integral amb tots els seus elements biòtics i abiòtics, com també tots els processos ecològics naturals que s'hi produeixen, no essent compatibles ni els usos ni l'ocupació humana aliena a finalitats científiques.

² LECO Article 17 (...)

b) Reserves naturals especials. Són els espais de dimensió moderada reservats a la preservació d'hàbitats especialment singulars, espècies concretes, formacions geològiques o processos ecològics

espècies florístiques i faunístiques d'interès i/o singulars. Veure mapa 25 de l'annex cartogràfic per conèixer les zones protegides amb aquesta figura al municipi.

- Un lloc d'interès científic³. Les coves i fonts amb característiques especials quant a formacions geològiques, jaciments paleontològics i poblacions florístiques i faunístiques. Inclouen, entre d'altres, les coves que formen part de la Xarxa Natura 2000.

A més dels instruments de protecció del patrimoni explicats tant a nivell internacional i autonòmic, a Fornalutx s'han realitzat experiències de custòdia del territori per part de la Fundació conservació del Voltor Negre a Moncaire.

Sa Bassa, finca publica seria un altre instrument de conservació del patrimoni natural. Sa Bassa disposa d'un equipament d'ús públic (taules, contenidors de fens, etc) que ofereix un servei als visitants, excursionistes del municipi.

PATRIMONI HISTÒRIC I CULTURAL

Una definició senzilla de Patrimoni es tot allò que posseïm o allò que hem heretat del nostres ascendents. Una definició més formal de Patrimoni cultural podria ser la següent :

"El patrimoni cultural d'un poble comprèn les obres dels seus artistes, dels seus arquitectes, dels seus músics, dels seus escriptors, dels seus savis, però també les creacions anònimes populars i el conjunt de valors que donen sentit a la vida. Engloba les obres materials i immaterials que expressen la creativitat d'aquest poble, les llengües, els rituals, les creences, els llocs i monuments històrics la literatura, les obres d'art, els arxius i les biblioteques"

UNESCO, Mèxic 1982

Fornalutx fou declarat lloc històric protegit a fi de preservar el seu patrimoni el 1972. Fornalutx té un patrimoni molt variat, de patrimoni eclesiàstic destaca l'església parroquial, però trobem més exemples de caràcter **civil**:

- **L'Ajuntament de Fornalutx**, situat a una de les cases emblemàtiques del poble, ca n'Arbona. Hi podem observar teules pintades en bon estat i una torre de defensa.

- **Es Poador**, al carrer de la Font és una antiga tafona.

- Existeixen unes quantes cases que eren les posades de les possessions més importants del terme, així podem destacar: la casa d'Amunt o Posada de Montcaire al carrer del Metge Maiol era la posada de la

naturals d'interès especial, on s'admet un ús humà moderat de caràcter tradicional, un ús educatiu i científic i un ús de visita degudament controlat.

³ Article 17 Llocs d'interès científic i microreserves

Llocs d'interès científic Són els llocs, generalment aïllats i de dimensions reduïdes, en els quals es troben elements naturals determinats d'interès científic i microreserves, espècimens o poblacions animals o vegetals amenaçades o mereixedores de mesures específiques de conservació temporals o permanents.

possessió del mateix nom i té una torre de defensa que data del segle XV - XVI i la Posada de Bàltx que pertanyia a aquesta possessió i segons la tradició és la casa més antiga del poble.

- També destaca l'existència de 28 edificacions, entre cases, possessions i l'església parroquial, que tenen teules pintades a la seva façana.

- Can Bisbal, al carrer de Sant Joan, és considerada una casa de pagès de muntanya⁴.

Cal no oblidar les possessions com Bàltx d'Avall, en la torre de defensa, embeguda dins el conglomerat arquitectònic. o altres possessions interessants del terme con són Can Codony, Montcaire, Can Blanc, Es Clot, es Sementeret, Monnàber i la caseta dels Cargolers.

L'article 46 de la Constitució obliga els poders públics a garantir la conservació del patrimoni històric, cultural i artístic. La Llei estatal 16/1985 de conservació del patrimoni, marc de referència, introdueix concepte de bé cultural, distingint en bns immobles i mobles. La declaració d'un bé cultural con a Be d'Interès Cultural (BIC) es la màxima protecció que contempla la llei.

En la Base de dades de béns immobles declarat Bé d'Interès Cultural (BIC) del Ministeri de cultura, recull 7 indrets de Fornalutx:

BIC immobles de Fornalutx		
Nom	Categoria	Declaració
Cova Es racó des Freus	Monument	1966
Cova es rofols	Monument	1966
Na seca, cingle d'en Amer	Monument	1993
Balix d'Avall	Monument	1993
Binibassi	Monument	1993
Sa creu de Fornalutx	Monument	1993
Zona arqueològica de Binibassi	Zona arqueològica	2000

Taula 58 BIC immobles de Fornalutx. Font: Inventari virtual BIC immobles del Ministeri de Cultura

⁴ Extret del PORN de Tramuntana

El Pla Territorial de Mallorca (PTM) estableix que els municipis han d'incloure dins el planejament un catàleg de protecció del patrimoni. Fornalutx, seguint les especificacions del PTM article 47 i 48 té un Catàleg de patrimoni cultural i artístic de la vila .

El catàleg determina tres nivells de protecció: Nivell de protecció integral, nivell de protecció parcial i un nivell de protecció ambiental. Actualment estan catalogats baix diferents categories:

Unitats catalogades	
Jaciments arqueològics	27
Arquitectura religiosa	3
Escultura monumental religiosa i heràldica	2
Arquitectura i enginyeria civil	58
Elements etnològics	57
Espais naturals	33

Taula 59 Unitats catalogades en el Catàleg de patrimoni cultural i artístic de la vila Font: Catàleg de patrimoni cultural i artístic de la vila

Per cada element existeix una fitxa on es determina la informació bàsica: Grau de protecció, tipologia de bé, localització, estat de conservació, etc.

Així doncs Fornalutx disposa d'instruments de protecció de conservació del patrimoni cultural tan a nivell estatal i autonòmic amb BIC i municipal, amb el catàleg.

La conservació del patrimoni cultural i natural és una important base per el desenvolupament del municipi, però també l'herència cultural és d'identitat i és la continuïtat d'un poble i el dret que adquirim és traspassar-lo en les millors condicions.

PUNTS FORTS I FEBLES

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
- Normes subsidiàries aprovades recentment. - Increment del l'ús agrícola. - Baix percentatge d'ús urbà. - Bon estrat dels habitatges - Inclusió en la proposta de 2006 de nous LICs al municipi. - Territori del municipi inclòs en el Paratge natural de la Serra de Tramuntana. - Existència de Reserves integrals i especials al municipi. - Patrimoni cultural present al municipi. - Conservació del patrimoni cultural i natural com impulsors de la activitat econòmica.	- Increment del ús urbà - Llindar de creixement de població previst. - Elevat cost dels habitatges - Elevat percentatge de segones residències. - Desconeixement sobre els efectes del Paratge.

VECTORS AMBIENTALS

AIGUA

L'aigua, és un dels recursos naturals més importants i preuats per l'home i alhora un bé escàs. L'escassetat a les Illes Balears es veu agreujada per el fet de suportar grans densitats de població a l'estiu.

La principal característica diferenciadora de la hidrologia balear respecte a les conques peninsulars és que, a les Illes, l'aigua subterrània és quasi l'únic recurs hídic natural disponible. Avui dia les dificultats per assegurar un aprofitament sostenible d'aquest recurs són motiu de discussió, donades les característiques limitants del territori i la seva densitat de població. Els problemes de contaminació, sobreexplotació, intrusió marina, etc. són realitats que demanen que la població es sensibilitzï en quan a l'estalvi i bon ús de l'aigua i que l'administració reguli el seu bon ús.

MARC DE REFERÈNCIA

La irregularitat temporal i espacial de les precipitacions i el desajustament entre demanda-recurs i espai temps, fa necessària la redacció de normes que garanteixin una explotació adequada del recurs i la implantació d'infraestructures capaces de regular el seu ús per tal de fer un repartiment just.

La llei 29/85 de 2 d'agost, d'Aigües inicià una nova i definitiva etapa de Planificació Hidrològica en la qual s'emmarca l'elaboració del Pla Hidrològic de les Illes Balears. Aquesta llei pretén aconseguir la millor satisfacció de les demandes d'aigua i equilibrar i harmonitzar el desenvolupament regional i sectorial, incrementant les disponibilitats del recurs, protegint la seva qualitat, economitzant el seu ús i racionalitzant els seus usos en harmonia amb el medi ambient i els demés recursos naturals.

L'òrgan bàsic de gestió a les Illes Balears és la Junta d'Aigües, creada per la llei 11/1989 de 22 de desembre.

En el decret 106/1990 de 13 de desembre i a l'ordre de 12 de març de 1993 s'establiren les competències, organització i règim jurídic de la Junta d'aigües així com la creació de dues empreses públiques adscrites a la Junta: l'Institut Balear de Sanejament (IBASAN) (decret 27/1989) i l'Institut Balear de l'Aigua (IBAGUA) (decret 9/1994). El passat 1 de gener de 2006 entrà en vigor el Decret de creació de l'Agència Balear de l'Aigua i la Qualitat Ambiental (ABAUQA), Aquesta entitat de dret públic assumeix les funcions i actuacions que fins ara desenvolupaven l'IBASAN (Institut Balear de Sanejament) i l'IBAL (Institut Balear de l'Aigua i del Litoral). Ambdues empreses públiques desapareixen i la nova assumeix les seves funcions.

El Reial Decret 115/95 de 27 de gener traspassà les funcions i serveis de l'administració de l'Estat a la CAIB en matèria de recursos, aprofitaments i obres hidràuliques. El traspàs de competències a la Junta d'Aigües es materialitzà en l'aprovació del Decret 29/1995 de 23 de març.

El Reial decret 378/2001 aprovà el Pla Hidrològic de les Illes Balears, amb l'objectiu de descentralitzar la gestió en matèria d'aigües que és competència exclusiva del Govern de les Illes Balears.

El Pla Hidrològic és un instrument per a l'ordenació dels usos de l'aigua. Es basa en l'adopció d'un conjunt d'objectius sobre la satisfacció de les demandes de l'aigua i sobre la preservació del medi hídic i es concreten en directrius i normes reguladores de l'actuació administrativa. El pla clarifica les possibilitats d'accés al recurs i les obligacions respecte a la seva preservació, orientant les iniciatives dels municipis i dels diversos sectors interessats. El pla consta de tres documents: Memòria, Normativa i Programes i infraestructures. La part normativa assigna els recursos disponibles amb la demanda, prioritza els criteris

d'ús, normes d'atorgament de concessions, objectius de qualitat, etc. La Memòria és una descripció de la situació hídrica i la part de Programes i infraestructures és una previsió d'actuacions i programes a realitzar. L'escenari temporal és des del 1996 fins a 2016.

Per altre banda, a nivell Europeu es de referència la Directiva 2000/60/CE, coneguda com la Directiva marc del aigua. En aquest moments està obert un procés de participació a les Illes Balears per concretar els seus efectes.

UNITAT HIDROLÒGICA

Les peces fonamentals del Pla Hidrològic de les Illes Balears donada la poca importància dels recursos hídrics superficials són les unitats hidrogeològiques: un o varis aqüífers agrupats a efectes d'aconseguir una racional i eficaç administració de l'aigua en les que hi ha un balanç coherent i un equilibri entre els consums i les disponibilitats.

El municipi de Fornalutx està integrament dins la 18.06 Unitat Hidrologia Fonts de Sóller, que inclou els nuclis de població de Fornalutx, Sóller i Port de Sóller.

El Pla hidrològic de les Illes Balears preveu que la UH Fonts de Sóller subministri aigua mitjançant el transvasament de sa Costera al municipi de Palma. Aquesta infraestructura també garantirà el subministrament a Fornalutx.

En la posada en funcionament de la infraestructura de sa Costera, el recursos hídrics disponibles de UH Fonts de Sóller passarà de 3 Hm³/Any a 9,5 Hm³/any.

El consum de l'aigua per part de l'agricultura és molt important. Així dels 3 Hm³ /any d'aigua disponible UH Fonts de Sóller un 2,2Hm³/any són emprats per regadiu i 0,8 Hm³/any abastiment de la població. En el municipi de Fornalutx, segons el cens agrari de 1999, hi havia 69 Ha. de reg. El mètode de reg condiciona el consum d'aigua. Majoritàriament empra mètode de reg localitzat:

Superfície agrària segons el mètode de reg	Hectàrees
Total superfície regable	69
Superfície regada	69
Per aspersió	9
Localitzat	41
Per gravetat	19
Per altres mètodes	1

Taula 60 Superfície agrària segons el mètode de reg. Font: Cens agrari de 1999.

El pla Hidrològic en escenari de futur del 2016 preveu que la demanda de la població en UH Fonts de Sóller serà de 1,3 Hm³/any, 0,98 Hm³/any a la població fixa i 0,4 Hm³/any de la població estacional.

SUBMINISTRAMENT I QUALITAT DE L'AIGUA

La gestió del subministrament i qualitat de l'aigua és realitzada directament per l'Ajuntament de Fornalutx.

Actualment el municipi de Fornalutx disposa de dues fonts que subministren l'aigua per a consum, la font de Monnàber i la font de l'Alqueria. Des de aquests punts l'aigua es conduïda al dipòsit municipal on és clorada.

Des de el dipòsit municipal la xarxa de distribució es separa en dos ramals principals. Un subministra directament aigua a una part del poble i l'altre bombeja aigua cap un altre dipòsit. Aquest altre dipòsit té com a funció donar pressió a la part alta del poble.

Un 76% dels habitatges de Fornalutx estaven connectats a la xarxa de distribució d'aigua pública en el 2001.

	Habitatges
Total	465
A. corrent subministrament públic	355
A. corrent subministrament privat	104
Sense aigua corrent	6

Taula 61 Habitatges connectats a la xarxa de distribució. Font: Cens i habitatge 2001, IBAE.

Durant els mesos d'estiu, quan la població del municipi s'incrementa, els fonts d'abastiment d'aigua no garantien el subministrament. Per aquest motiu, mitjançant una canonada al torrent, és va connectar el dipòsit municipal amb el dipòsit de Sóller per poder rebre aigua del transvasament de la Costera. Actualment aquesta infraestructura no ha entrat en funcionament.

Anàlisis d'aigua realitzats Farmàcia de Fornalutx el 21 de Febrer de 2003 amb mostres del dipòsit municipal i de Sa Plaça mostren que la qualitat de l'aigua del municipi es bona.

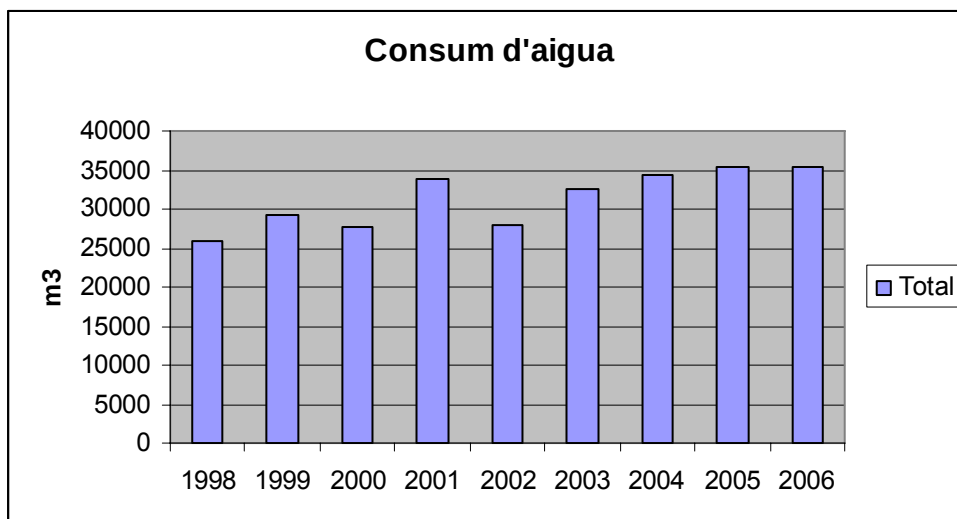
	Resultat xarxa de distribució (font de Sa Plaça	Resultat dipòsit municipal	Límit admissible
Coliformes totals (cuf/100 ml)	0 (absència)	0 (absència)	10
Coliformes fecals (cuf/100 ml)	0 (absència)	0 (absencia)	0 (absència)
Clor residual (mg/l Cl ₂)	0,8	1,2	-
Amoni (mg/l NH ₄ ⁺)	ND(<0,02)	ND(<0,02)	0,5
Nitrits (mg/l NO ₃ ⁻)	ND (<0,01)	ND (<0,01)	0,1
Conductivitat sa 25 C (uS/cm)	611	603	-
Clorurs (mg/l Cl ⁻)	<200	<200	-
Nitrats (mg/l NO ₂ ⁻)	4	4	50
pH	8,08	8,00	6,5-9,5
Olor	inodora	inodora	inodora
Color	incolora	incolora	Incolora
Terbolesa	transparent	transparent	Transparent
Sals Totals dissoltes (g/l)	0,38	0,38	0-1,5

Taula 62 Anàlisi d'aigua de Fornalutx. Font: Anàlisis d'aigua realitzats Farmàcia de Fornalutx , Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears 21/02/2003 amb mostres del dipòsit municipal i de Sa Plaça.

Dels anàlisis es desprèn la duresa de l'aigua consumida a Fornalutx al igual que molts pobles de la Serra de Tramuntana derivada de l'entorn de les roques calcàries. De la duresa de l'aigua es pot ocasionar efectes sobre la salut, els electrodomèstics, ús de detergents, etc.

CONSUM D'AIGUA

El consum d'aigua al municipi de Fornalutx pareix que tendeix a estabilitzar-se en 35000 metres cúbics anuals, aproximadament, els darrers anys.

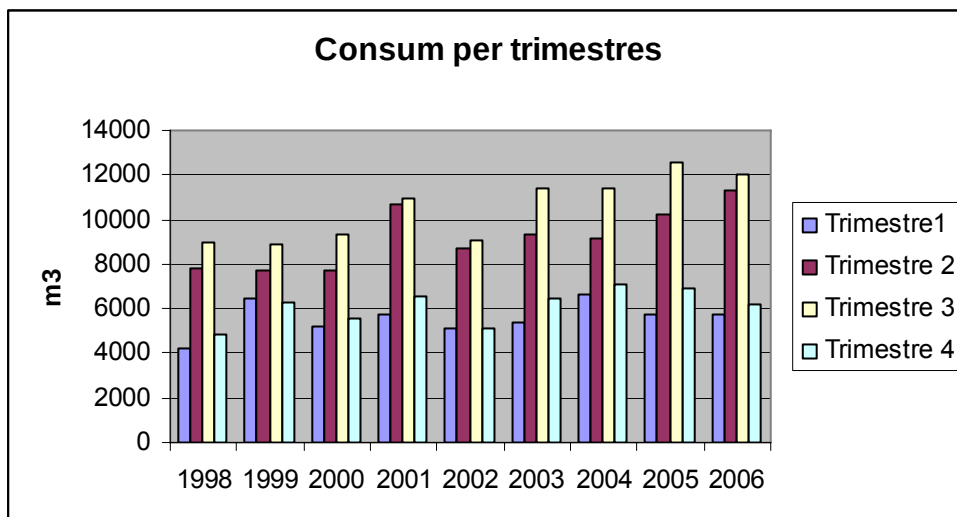
Gràfic 29: Evolució del consum d'aigua al municipi. Font: Ajuntament de Fornalutx.

En el període de 8 anys, de 1998 al 2006, Fornalutx ha experimentat un increment del 38% respecte el 1998.

Si desglosem el consum d'aigua per semestres, el 2 i el 3 semestre són els que registren un major consum d'aigua.

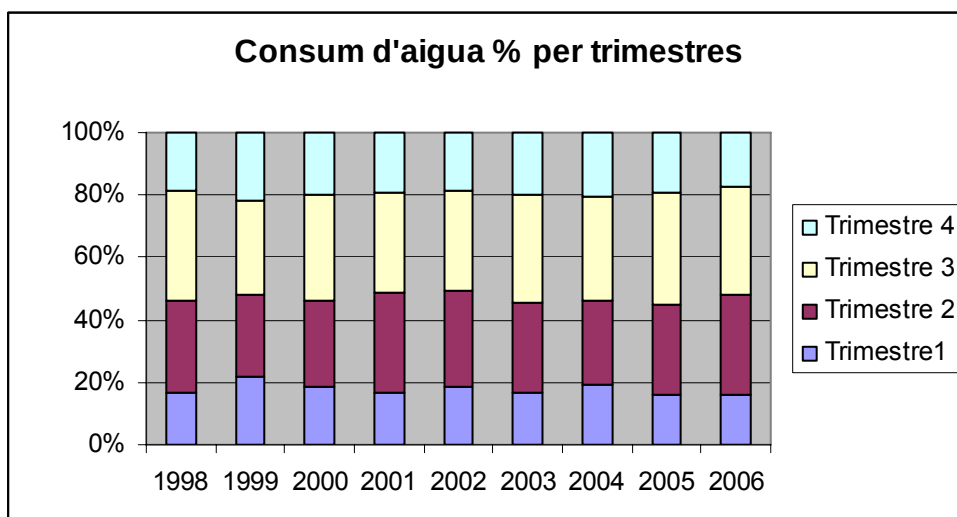
Consum m ³	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Trimestre 1	4217	6462	5227	5743	5118	5374	6663	5760	5730
Trimestre 2	7769	7684	7676	10708	8665	9353	9194	10202	11289
Trimestre 3	8938	8863	9334	10920	9058	11391	11425	12588	12048
Trimestre 4	4874	6321	5568	6546	5118	6454	7060	6914	6210
Total	25798	29339	27805	33917	27959	32572	34342	35464	35277

Taula 63 Evolució del consum d'aigua per semestres. Font: Ajuntament de Fornalutx.

Gràfic 30 Evolució del consum d'aigua per trimestres. Font Ajuntament de Fornalutx.

En termes generals, més d'un 60% del consum anual d'aigua de Fornalutx es realitza en el 2 i 3 semestre, quan les segones residències són ocupades i el sector turístic està en ple rendiment.

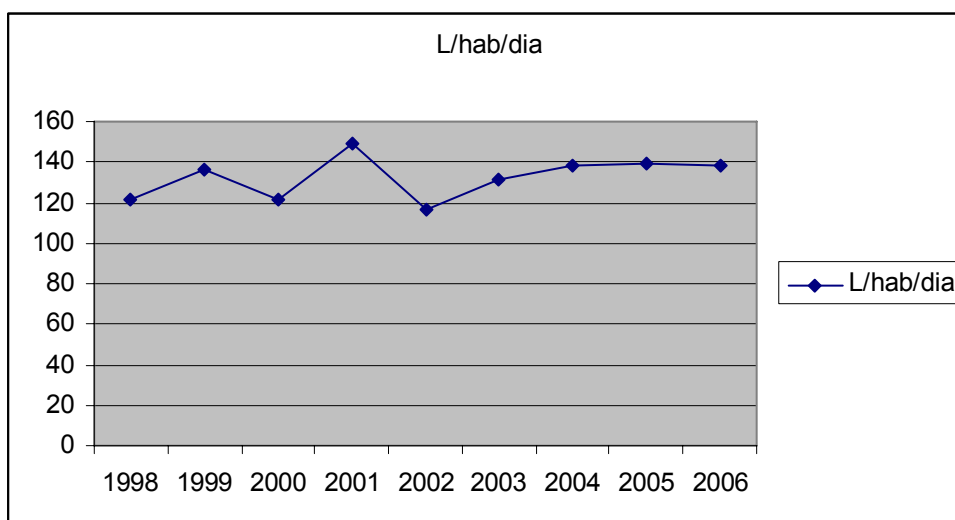

Gràfic 31 Evolució del percentatge respecte el total consum d'aigua per semestre. Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Fornalutx.

En el 2006 el consum d'aigua fou de 138 litres per habitant censat i dia. En el període 1998-2006, el màxim consum per càpita fou el 2001 en 148 l/hab/dia i el mínim 121 l/hab/dia.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Consum m ³	25798	29339	27805	33917	27959	32572	34342	35464	35277
Població	580	590	627	624	656	678	679	698	698
L/hab/dia	121,86	136,23	121,49	148,91	116,76	131,61	138,56	139,20	138,46

Taula 64 Evolució del consum per càpita d'aigua. Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Fornalutx i l'IBAE.

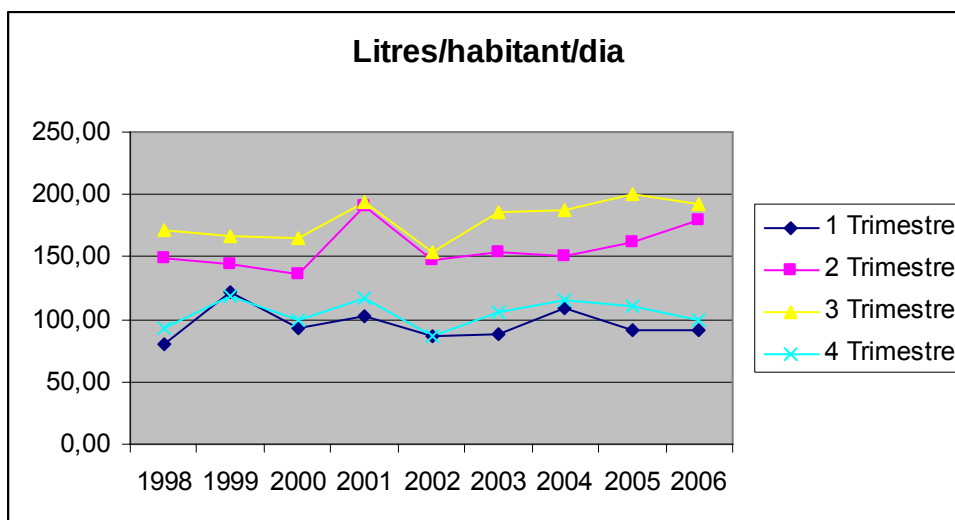

Gràfic 32 Evolució del consum per càpita d'aigua. Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Fornalutx i l'IBAE.

El consum per càpita d'aigua oscil·la molt entre els diferents trimestres. Així, en el 2006, el primer trimestre registrava un mínim de 96 litres per habitant/dia i un màxim el tercer trimestre de 191 litres habitant/dia.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1 Trimestre	80,79	121,69	92,63	102,26	86,69	88,07	109,03	91,69	91,21
2 Trimestre	148,83	144,71	136,03	190,67	146,76	153,28	150,45	162,40	179,70
3 Trimestre	171,23	166,91	165,41	194,44	153,42	186,68	186,96	200,38	191,79
4 Trimestre	93,37	119,04	98,67	116,56	86,69	105,77	115,53	110,06	98,85

Taula 65: Evolució del consum per càpita d'aigua per trimestres. Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Fornalutx i el IBAE.

Gràfic 33: Evolució del consum per càpita d'aigua per trimestres. Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Fornalutx i l'IBAE.

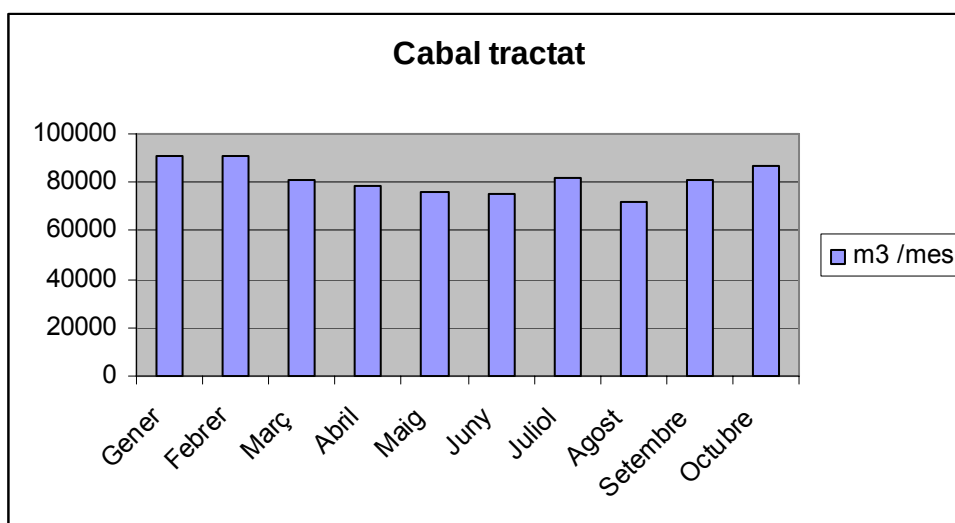
SANEJAMENT I TRACTAMENT DE LES AIGÜES RESIDUALS

Les aigües residuals del municipi no són tractades a Fornalutx, sinó a l'estació depuradora de Sóller. L'EDAR de Sóller ha estat recentment ampliada i millorada. Actualment disposarà de tractament primari (físic i químic) secundari (químic i biològic) i de tractament terciari (rajos ultraviolats) Es preveu que la qualitat de l'aigua tractada permeti el seu ús per a regadiu. Mitjançant un emissari submarí es realitza l'abocament de l'aigua tractada.

Les instal·lacions tenen capacitat per tractar 5400 m³ diaris, amb capacitat per donar servei a una població aproximada de 25000 persones. En el 2006, el cabal d'aigua tractat fou:

	m ³ /mes
Gener	90766
Febrer	90766
Març	81124
Abril	78295
Maig	75979
Juny	75543
Juliol	82166
Agost	72260
Setembre	80772
Octubre	87143

Taula 66 Cabal tractat a EDAR de Sóller. Font: Agència Balear de L'aigua i de la Qualitat Ambiental.

Gràfic 34 Cabal tractat a EDAR de Sóller en 2006. Font: Agència Balear de L'aigua i de la Qualitat Ambiental.

El més de gener amb 90.766 metres cúbics és el màxim registrat en el 2006, molt inferior al cabal de 162.000 metres cúbics que pot tractar la planta per més.

Un 68% dels habitatges de Fornalutx estan connectats a la xarxa de clavegueram. La resta d'habitatges majoritàriament utilitzen les fosses sèptiques com a mètode de tractament de les aigües residuals.

	Habitatges
Total	465
Amb clavegueram	317
Altres sistemes d'evacuació d'aigües residuals	132
Sense sistemes d'evacuació d'aigües residuals	16

Taula 67 Habitatges connectats al clavegueram. Font: Cens i habitatge 2001, IBAE.

RESIDUS

MARC NORMATIU

La planificació sectorial de residus a les Illes Balears es va posar en marxa amb l'inici, l'any 1998, del Pla Director Sectorial de Gestió de Residus de les Illes Balears (PDSGRIB), abans d'aprovar les Directrius d'Ordenació Territorial, basant-se en la disposició transitòria única de la Llei 8/1987. Aquest pla director va tenir en compte els criteris generals que va acordar el Parlament de les Illes Balears el 20 de maig de 1997. Aquest acord preveia l'elaboració d'un pla integral per a totes les Balears, amb la possibilitat de l'elaboració de programes per a residus específics que s'incorporarien al mateix pla. La planificació del PDSGRIB, en relació amb Mallorca, és la següent:

-La gestió dels residus urbans a Mallorca la determina el PDSGRUM vigent (aprobat pel Govern mitjançant el Decret 21/2000) i revisat el febrer del 2006.

-El Pla Director Sectorial per a la gestió dels residus de construcció i demolició, voluminosos i pneumàtics fora d'ús de Mallorca, aprovat pel Ple del Consell de Mallorca el 8 d'abril de 2002 (BOIB núm. 59, de 16/05/02).

Les competències actuals en matèria de residus sòlids no perillosos es troben transferides al Consell de Mallorca. És, per tant, competència del Consell la planificació i la gestió d'aquests residus.

En la revisió del 2006 de PDSGRUM s'ha eliminat l'estació de transferència de residus prevista a Sóller, on Fornalutx, Deià i Sóller havien d'aportar els seus residus. La disposició addicional 9 del PDSGRUM preveu mesures de compensació econòmica per l'encariment del transport derivat d'aquest fet.

SERVEI DE RECOLLIDA

El servei de recollida de residus a Fornalutx é un servei municipal. La tipologia del municipi, carrers estrets, escales, etc. dificulta la implantació de sistemes de recollida com el porta a porta.

Actualment el servei de recollida es realitza amb un tractor ("dumper") als grans productors, restaurants, tendes, etc. La resta de ciutadans disposen directament al camió del fons dels residus de 7 a 10 del matí. Les tasques realitzades amb el "dumper" pròximament es realitzaran amb un vehicle elèctric adquirit per l'Ajuntament a tal efecte. El vehicle a més de no produir emissions no genera sorolls molestos pels veïns.

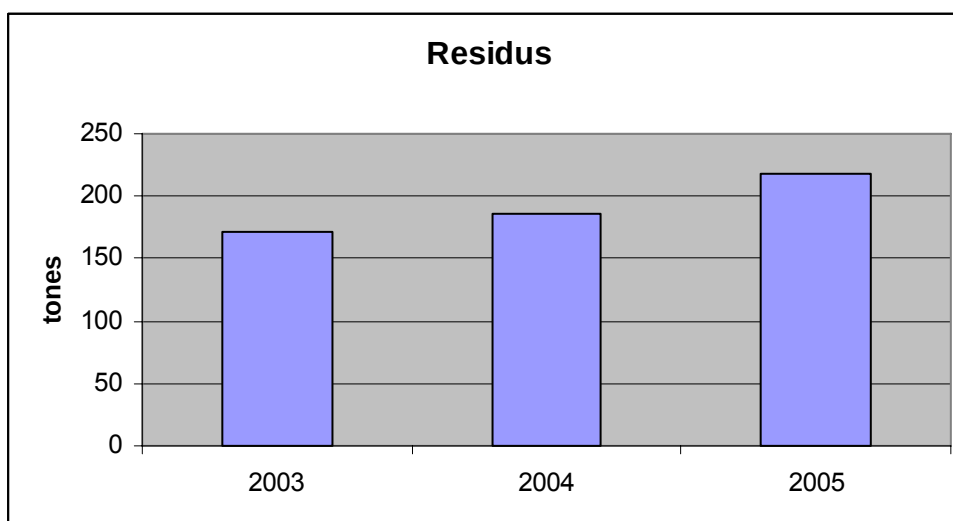
El poble disposa de tres àrees d'aportació per a cartó, vidre i envasos. Les tres àrees estan repartides entre la part alta del poble, dins el poble i a la part baixa. L'empresa responsable de la recollida selectiva és la UTE FCC-Lumsa concessionària de la zona 1 de Mallorca.

RESIDUS GENERATS

En el 2005 el municipi de Fornalutx va generar 217,58 tones de residus, és a dir 0,85 Kg/hab/dia. Cada any es generen més residus al municipi, tant en xifres absolutes com per habitant.

	Total (tones)	Habitants	Kg/hab/dia
2003	170,68	678	0,68
2004	186,58	679	0,75
2005	217,58	698	0,85

Taula 68: Residus generats. Font: Consell de Mallorca.

Gràfic 35 Evolució del residus recollits. Font: Tirme i Consell de Mallorca

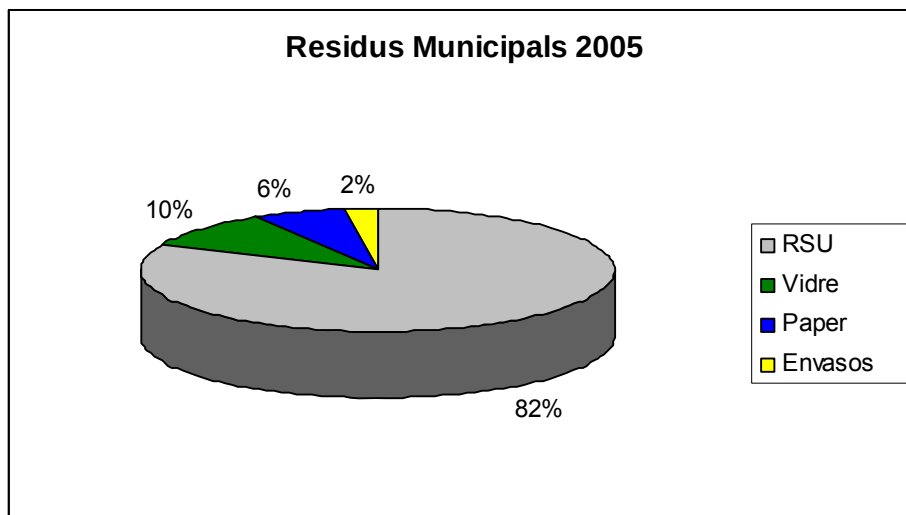
La tendència a incrementar la generació de residus es calcula en base a dades de tres anys, perquè són les més fiables de les que es disposen.

La població de fet de molts municipis es molt superior a la registrada al padró. Fornalutx no n'és cap excepció. Si utilitzem la població de fet estimada per el 2005, la generació de RSU seria de 0,67 Kg/hab de fet /dia.

En el 2005 es varen recollir al municipi 217.580 kg de residus sòlids urbans. A més, de forma selectiva, en el municipi es recolliren 25.310 kg de vidre, 16.923 de paper i 5.968 d'envasos.

	RSU	Vidre	Paper	Envasos
Gener	13.480	1.946	1.080	385
Febrer	10.760	1.796	1.303	284
Març	15.900	2.630	1.256	457
Abril	17.920	1.778	1.504	516
Maig	20.440	2.990	1.380	1.290
Juny	20.640	1.300	1.340	210
Juliol	22.080	980	1.200	530
Agost	27.360	4.270	1.660	630
Setembre	22.920	2.400	1.640	700
Octubre	20.080	2.480	1.430	75
Novembre	13.680	1.060	1.990	450
Desembre	12.320	1.680	1.140	440
Total	217.580	25.310	16.923	5.968

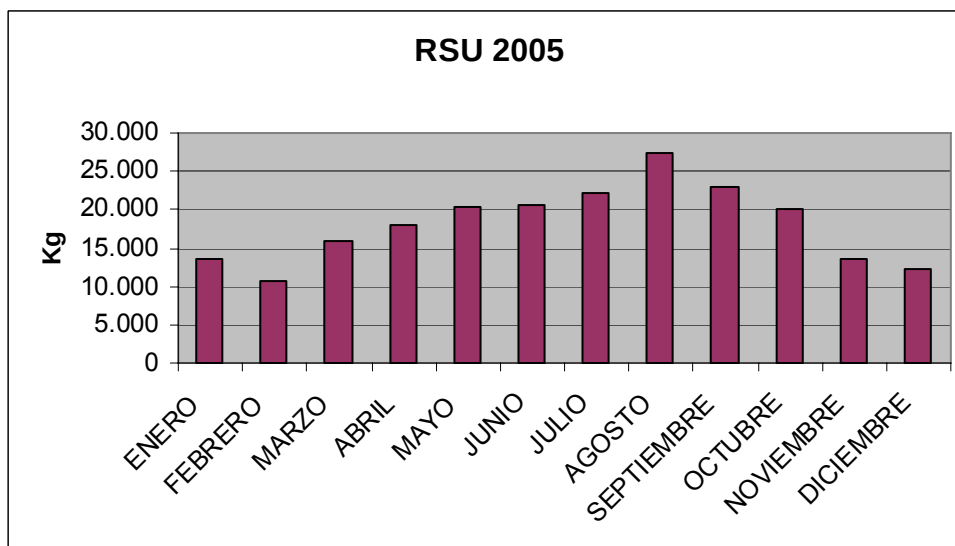
Taula 69 Residus recollits en el 2005. Font: Consell de Mallorca.

Gràfic 36: Percentatge sobre el pes total de la recollida selectiva de residus. Font: Elaboració pròpia amb dades del Consell de Mallorca.

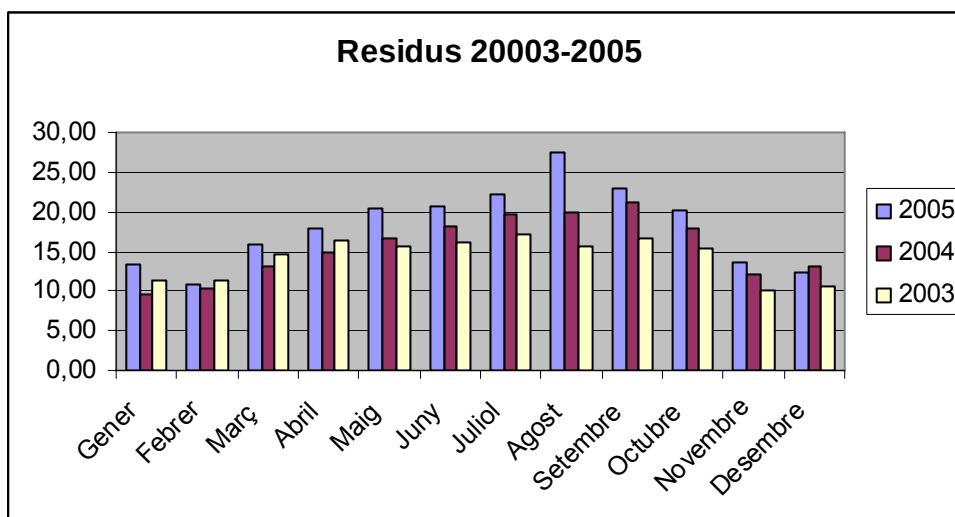
Un 18% en pes dels residus municipals de 2005 foren recollits selectivament: Paper, vidre i envasos. La fracció orgànica no fou es recull selectivament.

Si analitzem la generació de residus mes a mes durant el 2005 podem observar com Fornalutx segueix el model del municipis turístics, els quals tenen un pic de generació els mesos estivals. Així en el mes de màxima producció, agost, es generà en el 2005 casi el doble de residus que el mes que manco, Febrer.

Gràfic 37: Residus sòlids urbans recollits per mesos en el 2005. Font: Consell de Mallorca.

L'evolució mensual de producció de residus entre anys ens mostra com ha augmentat l'estacionalitat. El 2003 presenta una corba més plana que el que presenta l'any 2005 on es veu com a l'estiu s'incrementa notablement la producció de residus.

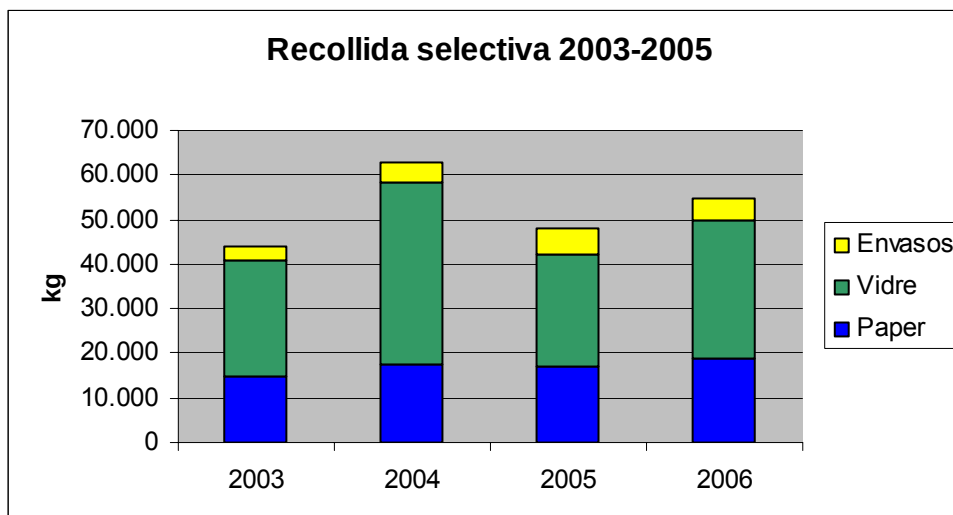
Gràfic 38 Residus sòlids urbans recollits per mesos. Font: Consell de Mallorca

Aquests pics de generació de residus en l'època estival es tradueixen en que es passa del viatge diari del camió municipal de residus a la planta de Son Reus, a dos i fins a tres viatges diaris, segons fonts orals.

A diferència de la recollida RSU, la recollida selectiva no experimenta una tendència tan clara de creixement.

	Paper	Vidre	Envasos	total
2003	15.016	25.869	3.142	44.027
2004	17.422	40.918	4.604	62.945
2005	16.923	25.310	5.968	48.201
2006	18835	30810	5045	54690

Taula 70 Recollida selectiva de 2003-2006. Font: Consell de Mallorca.

Gràfic 39 Evolució de la recollida selectiva 2003-2006. Font: Consell de Mallorca.

Entre el 2004 i 2005 es va produir una reducció del 23% en pes de la recollida selectiva. Aquesta tendència no es exclusiva de Fornalutx. Deïà, municipi semblant en població i tipologia de poble també experimentà en el 2004 uns resultats millors en recollida selectiva que el 2003 i 2005.

Si calculem els kg/ habitant de fet recollits de cada fracció podem comparar els resultats de diferents municipis independentment de la seva població. Si considerem per Fornalutx una població de fet de 907 persones, en una classificació dels municipis en funció dels resultats de la recollida selectiva obtindrem:

Classificació dels municipis en Kg/habitant de fet					
paper		vidre		envasos	
Escorca	105,78	Escorca	133,09	Puigpunyent	47,69
Estellencs	39,93	Estellencs	57,47	Escorca	32,15
Banyalbufar	38,01	Puigpunyent	46,30	Bunyola	20,64
Calvià	37,75	Banyalbufar	46,19	Banyalbufar	18,31
Bunyola	36,81	Calvià	43,51	Binissalem	18,20
Porreres	35,60	Costitx	36,71	Estellencs	17,96
Puigpunyent	35,58	Fornalutx	33,97	Porreres	15,35

Sant Llorenç	34,75	Capdepera	33,84	Lloseta	12,50
Palma	33,01	Bunyola	31,50	Calvià	11,84
Pollença	31,80	Andratx	30,33	Esporles	10,40

Taula 71: Top Ten 2006 Kg / Habitants de fet 2006 . Font: Consell de Mallorca

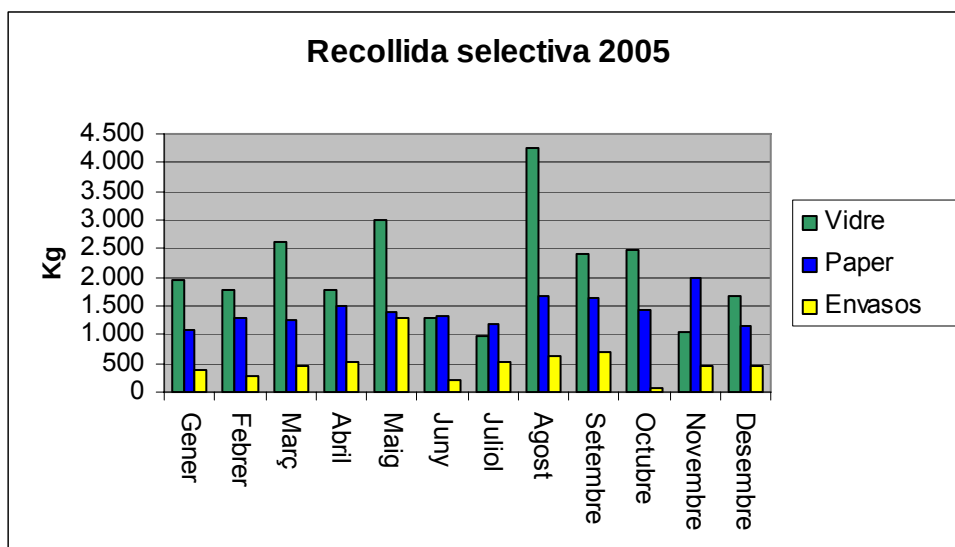
Fornalutx està amb els municipis capdavaners en la recollida selectiva de vidre. El 2005 i 2006 es recolliren de forma selectiva els següents kg per habitant de fet:

Kg/habitant de fet	2005	2006
Paper	19,18	20,77
Vidre	28,69	33,97
Envasos	6,76	5,56

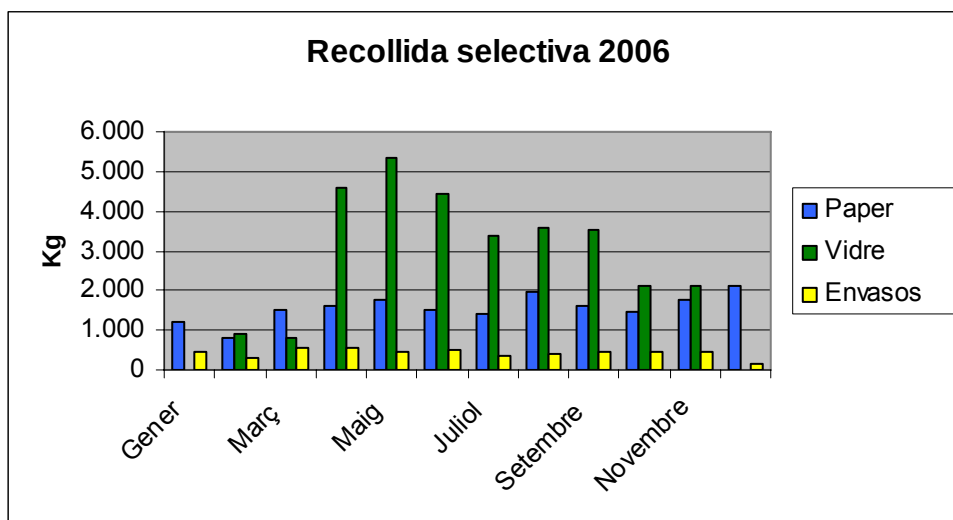
Taula 72 Kg/habitant de fet i dia recollits selectivament. Font: Consell de Mallorca

Tot i la reducció en la recollida selectiva d'envasos, Fornalutx està entre els municipis capdavaners en la recollida selectiva d'envasos i vidre Kg/hab de fet, no així de paper.

En la recollida selectiva no es veu tan clarament l'estacionalitat derivada dels efectes del turisme. Amb les dades de 2005 i 2006 nosón suficients per establir cap patró:

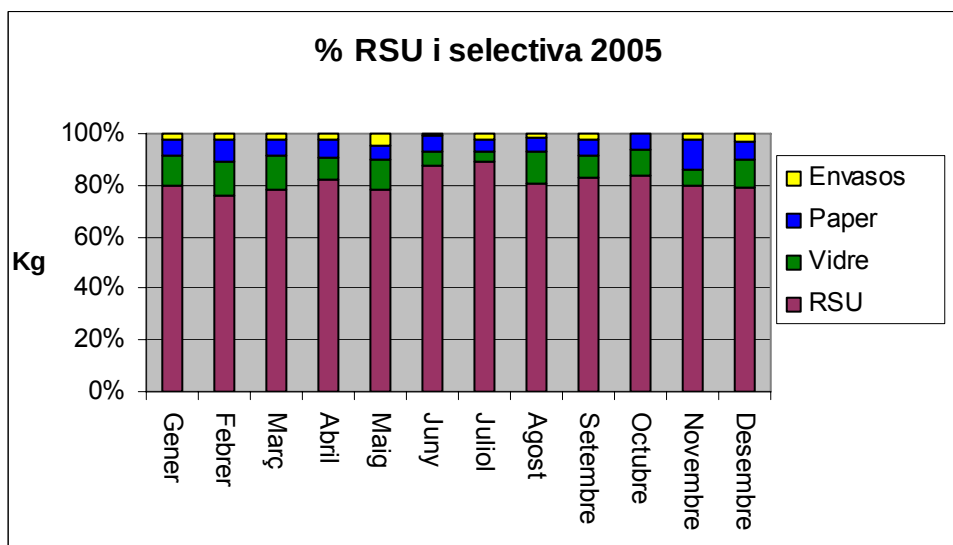

Gràfic 40 Recollida selectiva del 2005 per mesos. Font: Consell de Mallorca.

Gràfic 41 Recollida selectiva del 2006 per mesos. Font: Consell de Mallorca.

Del volum total de residus, el més de juny i juliol foren els mesos en que el percentatge de recollida selectiva fou menor respecte el total. Tot i que es recollia més pes de forma selectiva, aquesta representa un percentatge menor respecte del pes total recollit.

Gràfic 42 Percentatge de RSU i residus recollits selectivament respecte el total en pes.
Font: Elaboració pròpia amb dades del Consell de Mallorca.

Aquests efectes poden anar lligats tant al turisme com l'ocupació de les segones residències els quals potser no tinguin el costum de separar en origen o no disposin de la informació de la localització de les àrees d'aportació.

Millorar els pesos de la recollida selectiva, reduir les de rebuig i incorporar la recollida selectiva de matèria orgànica són els reptes per Fornalutx en un futur.

ENERGIA

GENERALITATS

El mes d'abril de 2001 s'aprovà el Pla director sectorial energètic de les Illes Balears, per tal de determinar les necessitats energètiques de les Illes per als quinze anys següents.

El Pla fixa les infraestructures necessàries per a abastar la demanda energètica dels propers quinze anys i estableix els elements necessaris per garantir el subministrament, tant d'electricitat com d'altres formes o vectors energètics.

La revisió del Pla (agost 2005) introdueix uns canvis significatius en relació al contingut del Pla.

D'una banda, es planteja la interconnexió elèctrica de totes les illes, i la de Mallorca amb la Península. La unificació de totes les illes en un sol sistema, i la interconnexió del sistema elèctric balear amb el peninsular, a més d'introduir un factor de seguretat en el subministrament d'energia elèctrica, permet la integració del sistema en el mercat liberalitzat de l'energia elèctrica, amb els avantatges que té per als consumidors.

-De l'altra, s'aborda la solució al problema, obviat en el Pla que ara es revisa, del transport i la distribució de l'energia elèctrica, que els darrers anys s'ha revelat com un dels punts més febles del nostre sistema energètic.

Els objectius del pla energètic es poden resumir en:

- La implantació de mesures conduents a la millora de l'eficiència energètica.
- La potenciació de recursos energètics autòctons, de les energies renovables i de l'estalvi energètic.
- La diversificació de les fonts de subministrament energètic.
- La compatibilització del desenvolupament econòmic i social amb la preservació del medi ambient.
- La planificació de les interconnexions energètiques amb les xarxes peninsulars, i de les interconnexions interinsulars.
- La planificació de les xarxes insulars de transport d'energia.
- La planificació de les instal·lacions de recepció de combustibles líquids.

El model energètic de les Illes Balears està basat en energies no renovables, en combustibles fòssils, creant una gran dependència energètica de l'exterior, al no disposar d'aquestes matèries primes en el nostre territori.

Segons el pla energètic, en el 2003, sols un 4,3% de l'energia consumida fou procedent d'energies renovables. La capacitat de producció d' energies renovables en el 2003 fou la següent:

Tipus d'energia	Capacitat de producció (tep)	Objectius de la capacitate de producció (tep) 2015
Solar tèrmica	4192	26.023
Solar fotovoltaica	241	815
Eòlica	102	14.218
Aprofitament de la biomassa	27.282	35.900 tep/any
Valorització de residus	54.1233	64.800 tep/any
Total	85.950	141.756

Taula 73 Capacitat de generació d'energia renovable a les Illes Balears en el 2003. Font: Pla Director Sectorial d'Energia.

Les Illes Balears estan lluny d'assolir els objectius marcats per el 2015 pel Pla energètic.

Les energies renovables són l'únic recurs energètic autòcton de les Illes Balears, i per tant, cal fomentar-les per poder reduir la dependència energetica

ENERGIA ELÈCTRICA

DISTRIBUCIÓ:

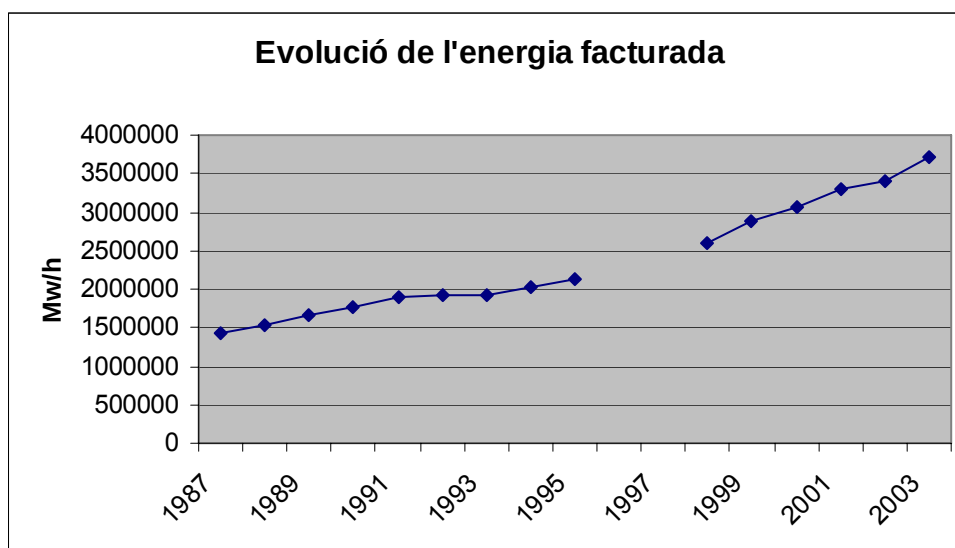
Una de les peculiaritats energètiques de Fornalutx és que l'empresa distribuïdora d'energia no és GESA, sinó el Gas, que comercialitza energia mitjançant la filial *Elèctrica Sollerense*.

El 1917, Fornalutx i Biniaraix són connectats a la xarxa elèctrica El GAS. Aquesta empresa local de la vall fou creada el 1892. Fins el 1962, El GAS, amb una central de gas, després una termoelectrica i una minicentral hidràulica a Sa Costera, havia estat productor i distribuïdor d'energia elèctrica. Des de els anys seixanta deixa de generar energia, passant a distribuir la generada per GESA.

Per el 2007, El Gas, disposarà d'una nova subestació situada a les instal·lacions del Carrer del Mar de Sóller, que permetrà duplicar la capacitat transformadora i així poder assumir els increments de consum de la vall.

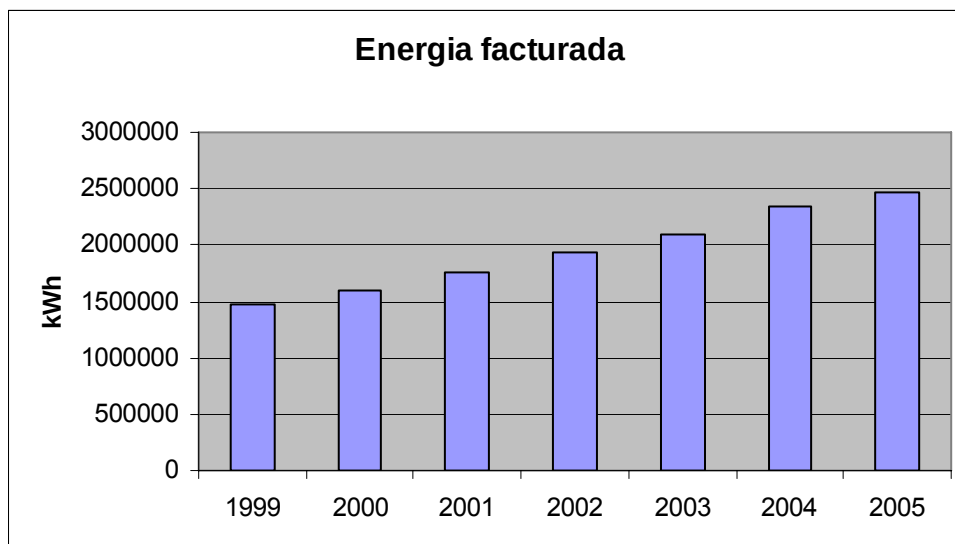
CONSUM:

A Mallorca any rere any el consum d'energia elèctrica creix, marcant rècords històrics de consum estiu rere estiu. Els darrers vint anys el creixement del consum elèctrica ha estat incontenible a Mallorca.

Gràfic 43 Energia facturada 1987-2005. Font: Elaboració pròpia amb dades energètiques de la Conselleria de Comerç Indústria i Energia, IBAE i GESA

Fornalutx no es lliura d'aquesta tendència generalitzada a l'increment del consum d'energia elèctrica. Així, Fornalutx en el 2005 situà el seu consum elèctric en 2472.159 Kw/h.

Gràfic 44: Energia elèctrica facturada a Fornalutx 1999-2005. Font: El Gas i IBAE.

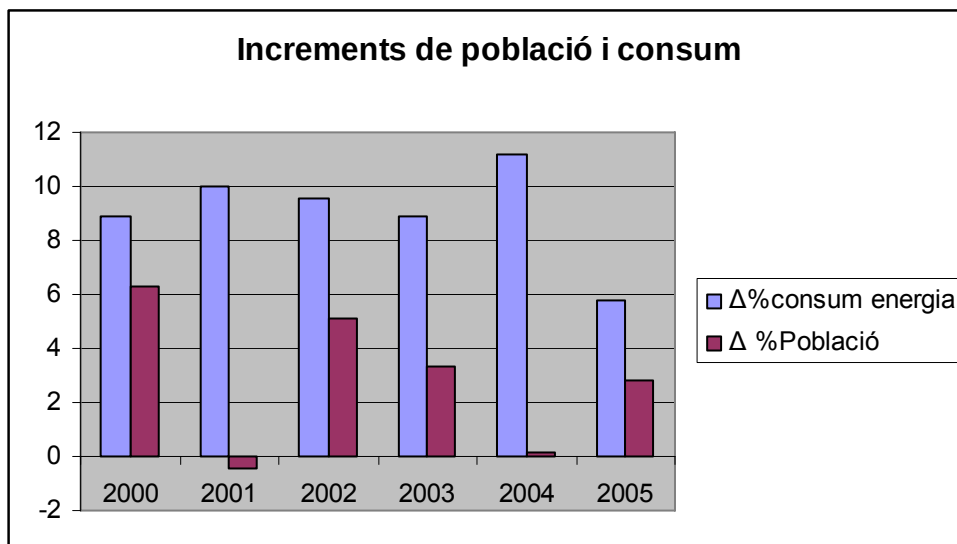
Any	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
kWh	1470750	1601252	1761039	1929708	2101725	2337416	2472159

Taula 74 Energia elèctrica facturada a Fornalutx 1999-2005. Font: El Gas i IBAE

Fornalutx ha crescut en població, però aquest fet no justifica els increments de consum d'energia elèctrica. Així per exemple, en el 2001, tot i reduir lleugerament la població el consum elèctric s'incrementa casi un 10% respecte el 2000.

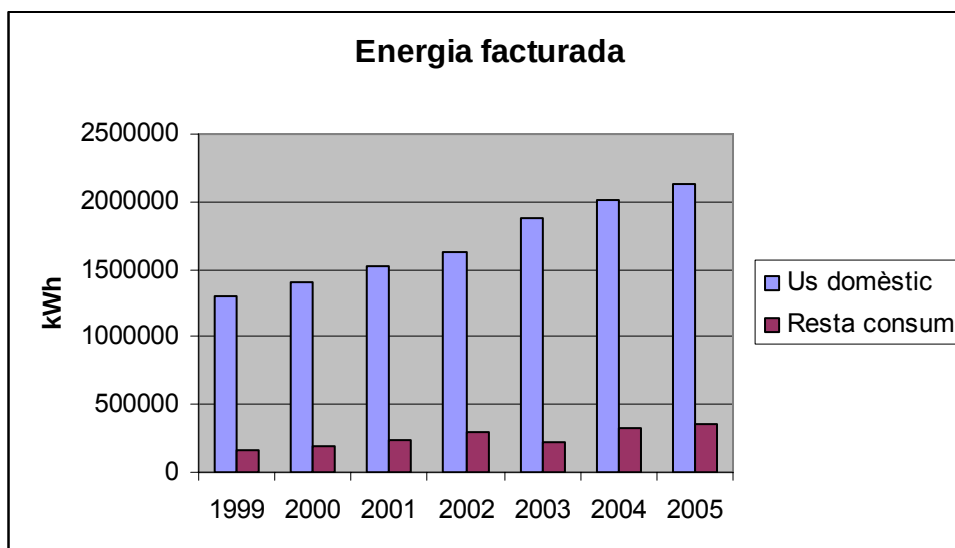
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
$\Delta\%$ consum d'energia	8,87	9,97	9,57	8,91	11,21	5,76
$\Delta\%$ Població	6,27	-0,47	5,12	3,35	0,14	2,79

Taula 75 Comparació dels increments de població i consum d'energia. Font: Elaboració pròpia amb dades de El Gas i IBAE

Gràfic 45 Comparació dels increments de població i consum d'energia. Font: Elaboració pròpia amb dades de El Gas i IBAE.

Es podria atribuir els increments superiors a l'increment de la població a consums d'energia no domèstics. Si desglossem l'energia facturada en usos domèstics i la resta, aquesta hipòtesi queda refutada. La major part del consum elèctric és per a ús domèstic i la resta de consums està més estabilitzat que el domèstic.

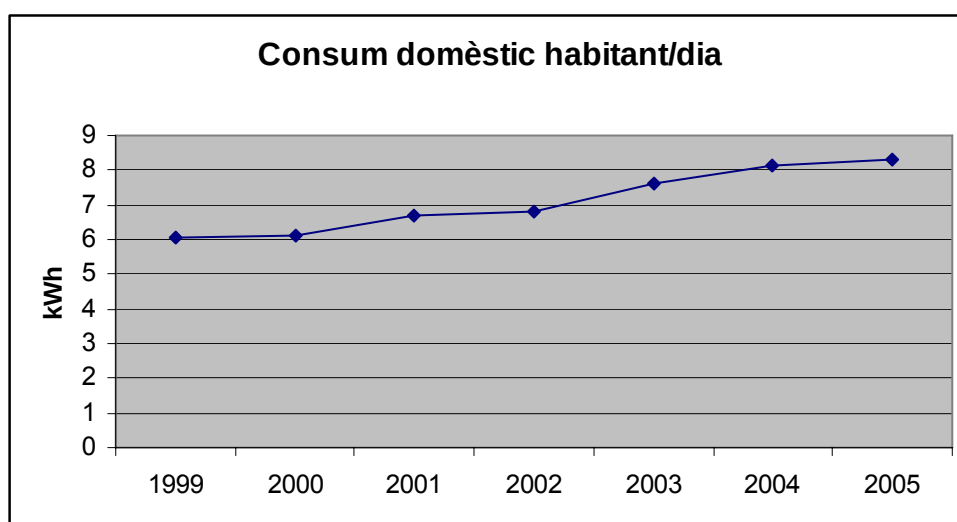

Gràfic 46 Evolució del consum d'energia domestica. Font: El Gas i IBAE.

Davant aquestes dades sols es pot atribuir l'increment de consum d'energia elèctrica als hàbits de consum, cada cop superiors.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Us domèstic Kwh	1304729	1404590	1526335	1634326	1880085	2010731	2123689
Població	590	627	624	656	678	679	698
Kwh/Hab/dia	6,05	6,13	6,70	6,82	7,59	8,11	8,33

Taula 76 Evolució del consum domèstic per càpita d'energia. Font: Elaboració pròpia amb dades EL GAS i IBAE.

Gràfic 47: Evolució del consum domèstic per càpita d'energia. Font: Elaboració pròpia amb dades EL GAS i IBAE.

ALTRES CONSUMS ENERGÈTICS

Actualment una part important del consum d'energia està relacionat amb la refrigeració i calefacció dels habitatges. Per la climatologia del municipi es podria suposar que el percentatge d'habitatges amb algun tipus de calefacció seria major al registrat a l'illa; doncs es dona tot el contrari, el percentatge es menor. En canvi, el % d'habitatges sense cap tipus de calefacció és molt superior als registrats a Balears i Mallorca; i el percentatge d'habitatges amb algun tipus de refrigeració superior.

	Illes Balears	%	Mallorca	%	Fornalutx	%
Total	305.478	100,00	246.617	100,00	262	100,00
Refrigeració	59.256	19,40	49.817	20,20	53	20,23
Calefacció Col·lectiva	5.007	1,64	3.961	1,61	6	2,29
Calefacció individual	77.837	25,48	64.236	26,05	63	24,05
Aparells	182.956	59,89	145.596	59,04	90	34,35
Sense calefacció	39.678	12,99	32.824	13,31	103	39,31

Taula 77 Habitatges familiars principals classificats per instal·lacions de refrigeració i calefacció

	Illes Balears	%	Mallorca	%	Fornalutx	%
Habitatges amb	265.800	100,00	213.793	100	159	100,00
Gas	91.193	34,31	77.498	36,25	79	49,69
Electricitat	136.033	51,18	107.926	50,48	40	25,16
Petroli o derivats	15.010	5,65	11.943	5,59	23	14,47

Carbó o derivats	1.071	0,40	969	0,45	0	0,00
Llenya	21.869	8,23	14.916	6,98	16	10,06
Altres	624	0,23	541	0,25	1	0,63

Taula 78 Habitatges familiars principals amb calefacció classificats per tipus de combustible. Font: Cens i habitatge 2001, IBAE.

Si comparem els combustibles usats per a la calefacció destaca els elevats percentatges d'habitatges de Fornalutx que usen gas i petroli. Com era d'esperar, al existir activitat forestal al municipi, la utilització de llenya com a combustible és lleugerament superior al que es dona a l'illa.

Al no haver cap estació de servei a Fornalutx es fa complex realitzar una aproximació al consum de combustibles fòssils per els vehicles. L'estació de servei més pròxima és la de Sóller.

QUALITAT DE L'AIRE

CONTAMINACIÓ ATMOSFÈRICA⁵

Es denominen contaminants atmosfèrics a les substàncies i composts que es troben en l'aire a concentracions o nivells que poden causar mals o molèsties a persones, animals, vegetació o materials. En general els contaminants són alliberats per una font, procés conegut com emissió, i en l'atmosfera es desplacen, es transformen, s'acumulen i es degraden. Com a resultat d'aquests processos, en un punt determinat es produeix una concentració de cada contaminant.

Segons la seva procedència els contaminants atmosfèrics poden ser:

- D'origen natural: la seva presència a l'atmosfera es produeix per abocaments naturals. Tal és el cas d'els incendis forestals.
- D'origen antropogènic: són els contaminants abocats per les activitats humanes, com per exemple, les emissions d'automòbils, d'activitats industrials (centrals tèrmiques, indústries químiques, cimenteres, etc.) o calefaccions, entre d'altres.

I per la seva naturalesa i comportament en el medi els podem classificar

- **ELS CONTAMINANTS PRIMARIS:** són aquells abocats directament des d'una font d'emissió. Per exemple: diòxid de sofre (SO₂), partícules en suspensió, òxids de nitrogen (NO_x), monòxid de carboni (CO), hidrocarburs, etc.
- **ELS CONTAMINANTS SECUNDARIS:** s'originen com a conseqüència de les transformacions químiques i fotoquímiques entre contaminants primaris i components habituals de l'atmosfera. Per exemple: l'ozó (O₃), (SO₂) i compostos orgànics volàtils (COV's)

El Reial decret 1073/2002 de 18 d'octubre té per objectiu definir i establir uns valors límit i uns líndars d'alerta respecte a les concentracions de diòxid de sofre (SO₂), diòxid de nitrogen (NO₂), partícules (PM₁₀), Plom (Pb), Benzè (Bz) i monòxid de carboni (CO). També pretén regular l'avaluació de la qualitat de l'aire en relació a aquestes substàncies, així com informar a la població i a la Comissió Europea amb la finalitat d'evitar, prevenir i reduir efectes nocius d'aquestes substàncies sobre la salut humana i el medi ambient.

La taula següent esquematitza els principals contaminants atmosfèrics, origen, descripció, efectes i límits legals.

⁵ Tota la informació per realitzar aquest apartat està extreta de la web de l'Oficina de Canvi Climàtic de la Conselleria de Medi Ambient.

Contaminant	Descripció	Origen	Efectes	Límits
PM 10 (partícules amb diàmetre < 10 µm)	Partícules en suspensió a l'aire.	Centrals tèrmiques, trànsit de vehicles, pedreres, resuspensió de sòls, intrusions saharianes.	Problemes respiratoris, erosió d'edificis.	Valor mig diari: 50 µg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).
SO ² (diòxid de sofre)	Gas incolor i no inflamable, olor fort i irritant a elevades concentracions.	Combustió de carbó, fuel-oil i gas-oil. Erupcions volcàniques.	Pluja àcida, malalties respiratòries, corrosió de materials.	Valor mig diari: 125 µg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).
NO, NO ² (òxids de nitrogen)	NO: gas tòxic i incolor que reacciona amb l'ozó per donar NO ² , causant de l'smog. NO ² : gas tòxic de color marró.	Trànsit de vehicles, processos de combustió, indústria química, incendis forestals.	Pluja àcida, tòxics per a la salut i als éssers vius.	Valor mig horari (NO ²): 2007: 230 µg/m ³ 2008: 220 µg/m ³ 2009: 210 µg/m ³ 2010: 200 µg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).
CO (monòxid de carboni)	Gas inodor i incolor. Tòxic a altes concentracions i exposicions curtes de temps.	Produït en processos de combustió deficitaris d'oxigen. És un indicador de contaminació per trànsit de vehicles.	Tòxic a concentracions elevades.	Valor màxim octohorari diari: 10mg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).
O ³ (Ozó)	Gas incolor i d'olor agradable, és molt oxidant i irritant.	És un contaminant secundari. D'origen fotoquímic, es forma per l'acció de la llum solar i en presència d'òxids de nitrogen, hidrocarburs y composts orgànics.	Molt oxidant, afecta als materials, a les plantes i a la resta d'éssers vius.	Valor mig diari: 180 µg/m ³ (Reial Decret 1796/2003).
Bz (Benzè)	Productes volàtils i d'olor desagradable, són dissolvents orgànics.	Benzineres, indústria química, consum de productes domèstics, trànsit de vehicles.	A determinades concentracions poden ser cancerígens i/o teratogènics.	Valor mig anual: 2007: 8 µg/m ³ 2008: 7 µg/m ³ 2009: 6 µg/m ³ 2010: 5 µg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).

Taula 79 Contaminants atmosfèrics. Font: Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears.

Per tal d'avaluar el nivell de cada contaminant, les Illes Balears compten amb una xarxa de vigilància i control de la qualitat de l'aire que mesura en temps real tots aquests contaminants SO₂, Nox, CO, PM₁₀ i O₃.

A Fornalutx, la xarxa de qualitat de l'aire de les illes Balears no ha realitzat cap medició. Però si que es realitzà entre 21 de Juliol i el 29 d'agost de 2002 per part Conselleria de Medi Ambient amb la unitat mòbil una campanya d'anàlisi de la qualitat del aire al Coll de Sóller, en el terme de Bunyola. Dels resultats de la campanya cal destacar que les concentracions de SO₂, NO₂ i CO₂ no superar els límits legals. En canvi, el concentració PM₁₀ fou 4 dies superior al marc legal i O₃ va superar el llinar de protecció de la vegetació.

A tall d'exemple la següent taula ofereix els resultats obtinguts el 23 de Juliol de 2002 a la campanya del Coll de Sóller⁶.

Hora	SO ² ug/m ³	NO ² ug/m ³	CO ug/m ³	O ³ ug/m ³	PM10 ug/m ³
01:00	6,8	1,0	0,31	89,8	117
02:00	6,9	1,2	0,30	72,3	262
03:00	6,7	0,6	0,28	64,4	142
04:00	6,5	0,9	0,27	67,6	120
05:00	6,7	2,5	0,30	67,6	102
06:00	6,6	1,0	0,28	59,4	156
07:00	6,8	3,5	0,30	72,5	137
08:00	6,7	3,0	0,31	82,2	129
09:00	7,3	2,1	0,37	88,9	128
10:00	6,9	2,0	0,36	87,3	109

⁶ Estació mòbil estava localitzada al punt: Latitud E 02º49'966 Longitud N 39º 44'040

11:00	7,6	3,2	0,37	83,3	101
12:00	7,9	3,7	0,40	91,4	97
13:00	8,0	2,0	0,41	95,7	100
14:00	8,0	3,2	0,42	101,07	57
15:00	8,0	3,7	0,44	102,07	66
16:00	8,0	2,8	0,43	98,7	56
17:00	8,0	2,7	0,41	98,2	70
18:00	7,2	2,6	0,42	93,8	66
19:00	6,9	2,1	0,42	83,0	75
20:00	6,5	1,5	0,40	71,5	80
21:00	6,5	2,0	0,32	59,0	62
22:00	6,5	0,4	0,29	75,7	52
23:00	6,4	0,2	0,28	71,1	57
24:00	6,4	0,1	0,26	72,4	64

	SO ² ug/m ³	NO ² ug/m ³	CO ug/m ³	O ³ ug/m ³	PM10 ug/m ³
Max	8,0	3,7	0,44	102,7	262
H Màx.	13:00	12:00	15:00	15:00	2:00
Min	6,4	0,1	0,26	59,0	52
H Min	23:00	24:00	24:00	21:00	22:00
Mitja	7,1	2,0	0,35	81,3	100

Taula 80 Concentració de contaminants en l'aire. Font: Conselleria de Medi Ambient i Ministeri de Medi ambient, Campanya Coll de Sóller 23 de Juliol de 2002.

Per les seves característiques i les accions que els generen, no hi ha indicis que faci suposar que les concentracions de contaminants atmosfèrics arribin a nivells que ocasionin que la qualitat del aire del municipi de Fornalutx no sigui bona.

AEROBIOLOGIA

Xarxa Balear d'aerobiologia que proporciona dades de les concentracions del pol·len atmosfèric al conjunt del territori de les Illes Balears. A Mallorca hi ha dos punts de mesura, un a la ciutat de Palma i l'altre a la ciutat de Manacor.

Fornalutx, situada en un entorn natural l'aire pot transportant concentracions de pol·len que ocasionin al·lèrgies i asma. S'anomena al·lèrgia a una forma exagerada de reaccionar de l'organisme d'algunes persones davant el contacte amb substàncies, altres organismes i també, situacions front a les quals altres organismes no reaccionen així.

A les substàncies o organismes responsables de la reacció s'anomenen al·lèrgens.

El fenomen de l'al·lèrgia és cada dia més freqüent, degut en part a la contaminació atmosfèrica. No es coneix el perquè algunes persones desenvolupen al·lèrgia i altres no.

Els al·lèrgens més freqüents són: els àcars de la pols domèstica, el pol·len de determinats arbres, herbes i plantes, el pèl i les plomes d'alguns animals (moixos, cans, ocells), substàncies contaminants del medi ambient i altres.

A Fornalutx hi som presents els principals tipus de pol·línics. Els plataners de l'avinguda potser siguin els més coneguts entre la població. Utilitzaran les dades de presència a l'atmosfera de Palma com a referència per el període de pol·linització:

Tipus de pol·línics	Període de pol·linització ⁷
Olivera-Ullastre	Abril, Maig i Juny, encara que de forma esporàdica pot trobar-se durant l'estiu
Gramínies	Primavera i principis de l'estiu.
Cupressàcies. Xiprer, savina, ginebró, tuia	Des de finals de Gener fins a finals de Març, i en quantitats menors durant la resta de l'any.
Mollera roquera, mercurial i ortigues . Urticàcies	Principis de Novembre fins finals d'agost
Plater, Plàtan (<i>Platanus</i>)	Març i la primera quinzena d'abril, encara que apareix de forma més esporàdica fins a principis de Maig.
Pins	Des de mitjans de Febrer fins a finals de Juny, enregistrant-se les majors concentracions entre finals de Febrer i mitjans de Març.
Casuarina	Octubre i principis de Novembre, apareixent de forma més esporàdica des de mitjans de Setembre fins al Febrer

Taula 81 Tipus de pol·línics i època de pol·linització. Font: Conselleria de Medi ambient.

En aquests períodes de pol·linització el més recomanable és dirigir-se al centre metge per rebre el tractament adequat en cas de patir al·lèrgies.

⁷ Es pren com a referència el moment en que es present a l'atmosfera de Palma

PUNTS FORTS I FEBLES

Punts Forts	Punts Febles
- Recollida selectiva de vidre. - Gestió municipal dels serveis. - Qualitat de l'aire - Consum d'aigua per habitant no desproporcionat. - Baixada previsible del consum energia elèctrica al implantar un sistema de baixada d'intensitat de llum a partir de les 12 de la nit. -	- Tendència al increment de la generació de residus en termes absoluts i per càpita - La no recollida selectiva de matèria orgànica - Freqüència insuficient de recollida dels contenidors de selectiva. - Manca de concienciació per el bon ús dels contenidors de recollida selectiva. - Increment del consum energetic. - Neteja clavegueram. - Contaminació acústica generada per activitats turístiques amb posterioritat a les 12 de la nit. - Pèrdua costum de la neteja dels carrer per part dels particulars.

ORGANITZACIÓ I GESTIÓ MUNICIPAL

ORGANIGRAMA POLÍTIC

Amb la restauració de la democràcia, els partits de la dreta obtingueren (1977) una clara majoria (72% dels vots) sobre els de l'esquerra (28%). En les eleccions locals, la dreta s'ha estructurat, successivament, entorn d' Independents de Fornalutx (1979), d'Aliança Popular (1983) i del Partit Popular (1987), el 2003 també sorgí Unió Mallorquina. En la dècada dels 80, el Partit Popular governà el poble amb majoria absoluta. L'esquerra s'ha organitzat al voltant del Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE) i el Partit Socialista de Mallorca (PSM), que en la dècada dels 90 pactaren per governar l'Ajuntament. En les eleccions de 2003 també es presentà Esquerra Unida - els Verds. Així es presentaren als comicis de 2003, 5 candidatures.

Fornalutx ha experimentat les darreres legislatures pactes de govern entre diferents partits. Com a resultat de les eleccions de 2003 l'ajuntament fou governat per una coalició post electoral entre el Partit Popular i Unió Mallorquina. Els resultat dels comicis locals de 2003 es desglossen en la següent taula:

Amb la restauració de la democràcia, els partits de la dreta obtingueren (1977) una clara majoria (72% dels vots) sobre els de l'esquerra (28%). En les eleccions locals, la dreta s'ha estructurat, successivament, entorn d' Independents de Fornalutx (1979), d'Aliança Popular (1983) i del Partit Popular (1987), el 2003 també sorgí Unió Mallorquina. En la dècada dels 80, el Partit Popular governà el poble amb majoria absoluta.'

Els resultat dels comicis locals de 2003 es desglossen en la següent taula:

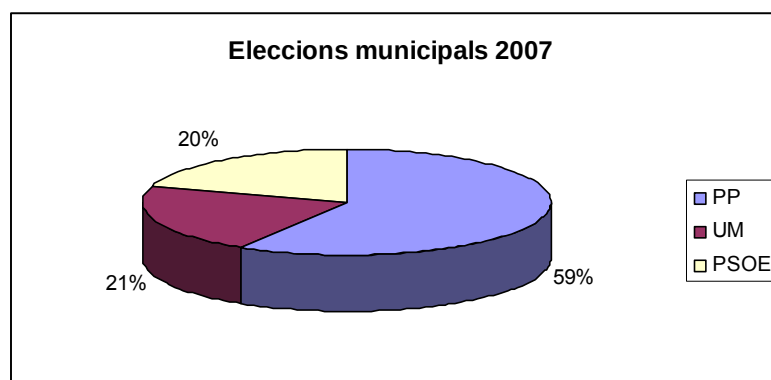
	Vots	%	Regidors
PP	161	37,6	3
PSM-EN	109	25	2
UM	60	14	1
PSOE	50	11,7	1
EU-EV	35	8,2	0

Taula 82 Resultats de les eleccions municipals de 2003. Font: IBAE

En els darrers comicis, Maig de 2007, el Partit Popular obtingué majoria absoluta. Els resultats foren:

	vots	regidors
PP	264	5
UM	96	1
PSOE	90	1

Taula 83 Resultats de les eleccions municipals de 2007. Font: Conselleria d'Interior

Gràfic 48 Resultats eleccions municipals 2007 .Conselleria d'Interior

L'equip de govern, fruit dels darrers comicis està format per:

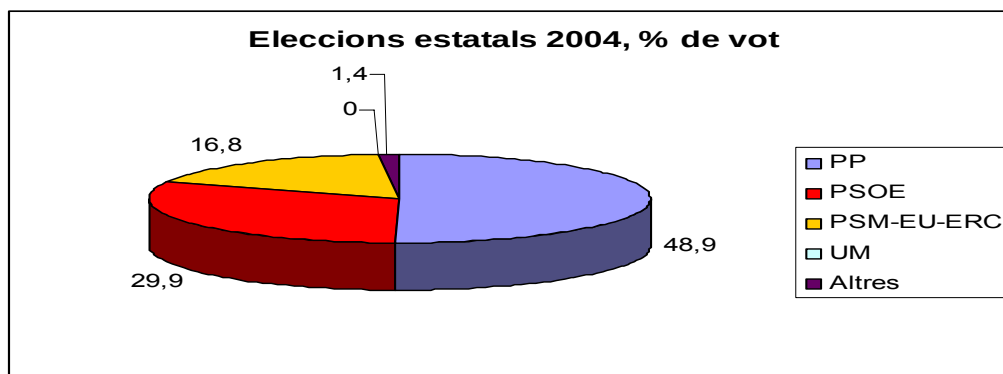
- Sr. Joan Albertí Sastre, batle. (PP)
- Sr. Antoni Andreu Busquets, regidor (PP).
- Sr. Crescencio Alonso Tejo, regidor (PP).
- Sra. Margalida Llobera Sampol, regidora (PP).
- Sra. Catalina Marroig Panteno, regidora (PP).

El grup de l'oposició esta format per:

- Sr. Salvador Sastre Umbert, regidor (UM).
- Sr. Andreu Barceló Vicens, regidor (PSOE).

Els propers comimicis seran les eleccions estatals. Els resultats de les eleccions estatals de 2004 a Fornalutx:

Partit	PP	PSOE	PSM-EU-ERC	UM	Altres
% de vot	48,9	29,9	16,8	0	1,4

Gràfic 49 Resultats electorals de les eleccions generals de 2004. Font: IBAE.

ORGANITZACIÓ ADMINISTRATIVA

Segons les dades del BOIB núm. 108 de 1 de setembre de 2006, l'ajuntament de Fornalutx disposa d'una plantilla d'11 persones entre funcionaris, personal laboral i personal eventual.

Personal Funcionari	Bibliotecària
Secretari /interventor	Treballadora social
Administratiu	Treballadora familiar
Auxiliar de policia local	Personal eventual
Auxiliar de policia turística	Arquitecte
Serveis especials	Enginyer
Personal laboral temps parcial	Personal de neteja

Taula 84 Personal de l'ajuntament. Font: BOIB núm. 108 de 01/08/2006

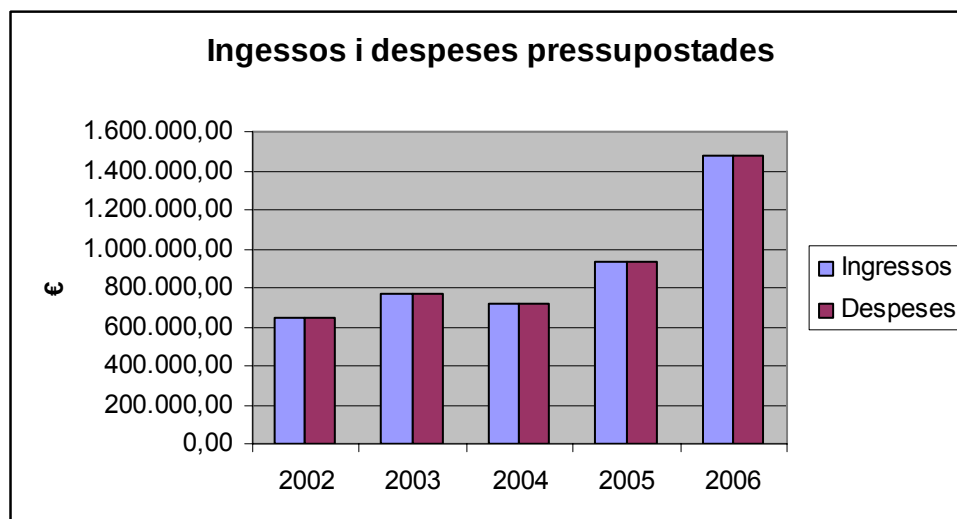
Amb aquest personal es gestiona tots els serveis de l'ajuntament, administratius, gestió de residus, serveis socials, urbanisme, etc.

PRESSUPOST

El 2006 el pressupost de Fornalutx superà el milió d'euros, 1.478.785,91 € tant d'ingressos com de despeses. Aquest fort increment respecte l'any anterior, està impulsat per el Pla D de desestacionalització turística impulsat per el Govern de les Illes Balears a diversos municipis.

	Ingressos	Despeses
2002	641.049,81	641.049,81
2003	773.233,17	773.233,17
2004	714.875,49	714.875,49
2005	928.772,29	928.772,29
2006	1478785,91	1478785,91

Taula 85 Evolució del pressupost de Fornalutx. Font: BOIB.

Gràfic 50 Evolució del pressupost de Fornalutx. Font: BOIB.

PRE-DIAGNÒSTIC DE L'AGENDA LOCAL 21 DE FORNALUTX

	Total	Capítol1 Imposts directes	Capítol2 Imposts indirectes	Capítol 3 Taxes i altres ingressos	Capítol 4 Transferències corrents	Capítol 5 Ingressos patrimonials	Capítol 6 Alienació d'inversions reals	Capítol 7 Transferències de capital	Capítol 8 Variació d'actius financers	Capítol 9 Variació de passius
2006	1478785,91	110124	42383,25	173602,24	161796,15	7133,29	0	983746,98	-	-
2005	928.772,29	110124	42376	179583,71	172909,97	7133,26	10820	405825	-	-
2004	714.875,49	101.171,00	42.376,00	126.678,33	152.998,53	7.639,69	-	284.011,94	-	-
2003	773.233,17	97.752,00	42.376,00	106.665,05	140.199,23	9.042,22	-	377.198,67	-	-
2002	641.049,81	93.796,00	42.328,00	132.335,25	146.061,17	9.162,44	-	217.366,95	-	-

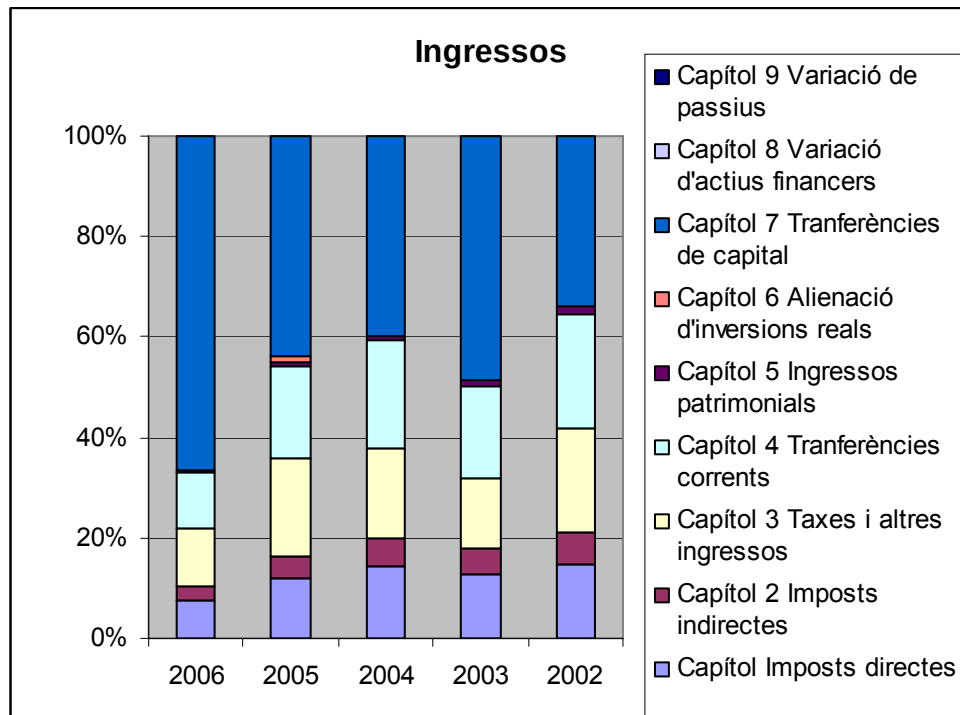
Taula 86 Pressupost d'Ingressos. Font: BOIB.

	Total	Capítol 1 Despeses de personal	Capítol 2 en béns corrents i serveis	Despeses corrents i serveis	Capítol 3 Despeses financeres	Capítol 4 Transferències corrents	Capítol 6 Inversions reals	Capítol 7 Transferències de capital	Capítol 8 Variació d'actius financers	Capítol 9 Variació de passius financers
2006	1478785,91	257297	197802,28		19500	38930,03	922456,6	-	-	42800
2005	928.772,29	245058	179375,81		34269,54	34798,8	380411,3	-	-	54772,29
2004	714.875,49	230.449,00	140.142,64		34.069,54	30.796,27	343.686,29	-	-	54.858,84
2003	773.233,17	183.838,00	129.629,17		34.423,17	26.797,80	343.686,29	-	-	54.858,84
2002	641.049,81	178.367,00	134.621,20		34.979,44	28.653,63	231.256,02	-	-	33.172,52

Taula 87: Pressupost de despeses. Font: BOIB.

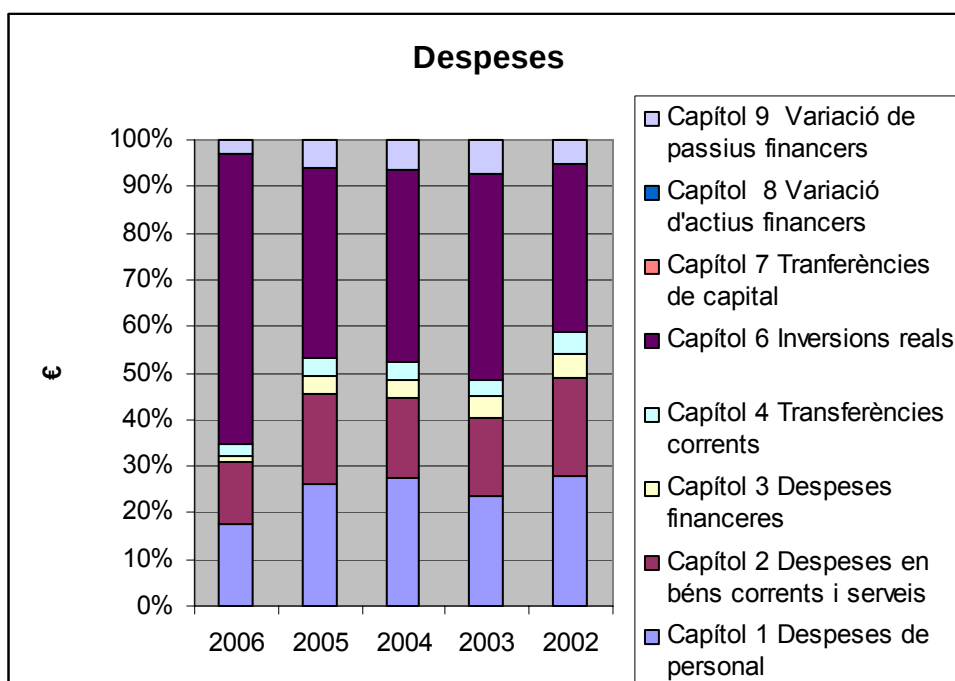
Els pressupostos presentats els diferents anys presenten un equilibri entre ingressos i/o despeses. Aquest fet hauria de ser analitzat en base a les liquidacions dels diferents anys.

Si analitzem les fonts de finançament de l'ajuntament, el percentatge més important prové del capítol de 7, transferències de capital. És a dir els diners transferits des d'altres administracions.

Gràfic 51 Evolució del percentatge de cada capítol d'ingressos sobre el pressupost total d'ingressos. Font: Boib.

Les inversions reals, personal i despeses corrents són els tres capítols que concentren les despeses municipals. Cal destacar el pes de les inversions en el darrer pressupost, lligat al Pla D.

Gràfic 52 Evolució del percentatge de cada capítol de despeses sobre el pressupost total de despeses . Font: BOIB.

PUNTS FORTS I FEBLES

Punts forts	Punts febles
- Govern de coalició les darreres legislatures - Pressupost per inversions. - Capital humà de l'ajuntament	- Poc personal per els serveis que ha d'assumir l'ajuntament. - Manca de finançament dels ajuntaments.

ANNEX 1 ACTA DEL FÒRUM CIUTADÀ

ACTA DEL FÒRUM CIUTADÀ DE FORNALUTX DE D'OCTUBRE

El Fòrum ciutadà de Fornalutx és reunit el dia 23 d'octubre a les 19:30 a la sala de la tercera edat de l'ajuntament.

ASSISTENTS

El Fòrum ciutadà de Fornalutx va contar en la participació de 8 veïnats del municipi. En representació del ajuntament assistí el Joan Albertí, Batle. A més el fòrum conta en la presència de Maria Magdalena, Directora Insular d'Assistència Tècnica Municipal, Biel Alemany, Tècnic del Consell de Mallorca i Pep Martorell, tècnic de la Conselleria de Medi Ambient.

La coordinació del fòrum va anar a càrrec de Vicenç Vidal i Lucy Collyer, tècnics de la consultora de GRAM.

Nom	Llinatge	Representant
Joan Miquel	Vicens Vidal	Sa veu de Sóller
Margalida	Hobers Sanyiol	-
Isabel	Hernández Rodríguez	-
Eva	Llobet Perez	-
Jeanne	De Bruyn	-
Antonio	Andreu Busquets	-
Fausto	Sastre Umbert	
Crecenció	Alomas Tejedo	-
Maria Magdalena	Palou	D.I. Assistència tècnica municipal. Consell de Mallorca

Biel	Alemaný	Consell de Mallorca
Pep	Martorell	Conselleria de Medi Ambient
Joan	Albertí	Batle de Fornalutx
Lucy	Colyer	GRAM
Vicenç	Vidal Matas	GRAM

Taula 88 Assistents al fòrum ciutadà de Fornalutx.

ORDRE DEL DIA

- 19:30 Benvinguda i presentació per part del Batle.
- 19:45 Presentació de la Agenda Local 21 i punts forts i febles del prediagnòstic.
- 20:00 Presentació resultats enquestes.
- 20:10 Treball en grup punts forts i febles
- 20:30 Posada en comú
- Refrigeri i intercanvi de impressions.

1. BENVINGUDA I PRESENTACIÓ PER PART DEL BATLE.

El Batle i els tècnics de GRAM reberen a tots els participants i és realitzà la presentació informal dels assistents. Equip tècnic prengué nota dels assistents (nom, llinatges, correu electrònic, telèfon i adreça).

2. PRESENTACIÓ DE LA AGENDA LOCAL 21

Vicenç Vidal procedí a explicar en conceptes generals relacionats amb Agenda Local 21. Un cop aclarit els conceptes bàsics, informà de l'estat de Agenda Local 21 de Fornalutx i procedí a explicar breument tots els punts forts i febles detectats en la prediagnòstic.

3. PRESENTACIÓ RESULTATS ENQUESTES

Es presenta de forma sintètica els aspectes més destacats dels resultats de l'enquesta. Finalitzada la presentació obri un torn de preguntes i comentaris.

4. TREBALL EN GRUP PUNTS FORTS I FEBLES

Inicialment explica el concepte de punts forts i febles. Posteriorment és dividí els assistents en dos grups. A cada participant és va lliurar un document resum amb tots els punts forts i febles de la pre-diagnòtic.

Cada tècnic de GRAM va dinamitzar un grup. Lucy realitzar traduccions al anglès per garantir la correcta interpretació.

A les taules, a més del document resum , hi havia targetes adhesives grogues. En aquestes els participant anaven escrivint els punts forts i febles. Un cop debatuts en el grup eren penjats segons la temàtica, a uns plafons disposats tal efecte a la paret.

Imatge 1 Grups de treball. Imatge 2 Adhesius grocs amb punts forts i febles col·locats per temàtiques.

5. POSADA EN COMÚ

Un cop realitzat el treball en grup s'analitza en plenari cada punt fort i feble proposat. Els punts que creaven controvèrsia eren replantejats fins obtenir consens. En aquest procés aparegueren nous punts a incorporar.

El Batle complementà diferents punts aportant informació sobre futurs projectes que no eren coneguts per els participants.

Els punts forts i febles del pre-diagnòtic foren ratificats per el fòrum i incorporaren els següents:

Medi físic

Punts forts	Punts febles
	- Neteja dels torrents - Neteja dels camins rurals - Estat de deteriorament de marjades

Demografia

Punts forts	Punts febles
- Percepció positiva del increment de la natalitat.	

Socioeconomia

Punts forts	Punts febles
-	- Falta de freqüència de transport públic especialment a l'estiu. - Manca de civisme i educació informal per nins i joves. - Manca d'educació vial. - Aparcament informal de vehicles a la carretera. - Baixa participació ciutadana en activitats. - Accés d'ocupació d'espai públic per part de negocis. - Manca de inversió en el manteniment de l'escola. I els equipaments esportius.

Vectors ambientals

Punts forts	Punts febles
- Baixada previsible del consum energia elèctrica al implantar un sistema de baixada d'intensitat de llum a partir de les 12 de la nit. -	- Neteja clavegueram. - Freqüència insuficient de recollida dels contenidors de selectiva. - Manca de conscienciació per el bon ús dels contenidors de recollida selectiva. - Contaminació acústica generada per activitats turístiques amb posterioritat a les 12 de la nit. - Pèrdua costum de la neteja dels carrer per part dels particulars. -

Administració

Punts forts	Punts febles
	- Manca de finançament dels ajuntaments.

La posada en comú és clausura per els tècnics de GRAM explicant els ús que és realitzarà en el futur dels punts forts i febles en el Pla d'Acció i animant a la participació.

7 REFRIGERI I INTERCANVI DE IMPRESSIONS

L'ajuntament serví un refrigeri per agrair la participació. Aquests moments distesos serviren per clarificar dubtes i reflexionar de com incentivar una major participació.

ANNEX 2 CARTOGRAFIA

Mapa 2: Context topogràfic. Extret de la cartografia 1:5000 de Balears.

Mapa 3: Foto aèria

Mapa 4: Litologia . (PTI)

Mapa 5: Unitats hidrològiques y Estat d'exploració. (PTI)

Mapa 6: Hàbitats comunitaris . MMA 2002. (CMA)

Mapa 7: Zones LIC (CMA)

Mapa 8: Xarxa Natura 2000 (CMA)

Mapa 9: Zones ZEPA (CMA)

Mapa 10: LEN (CMA)

Mapa 11: Índex interès avifauna. (PTI)

Mapa 12: Interès herpetològic. (PTI)

Mapa 13: Índex interès florístic. (PTI)

Mapa 14: Interès espècies invertebrades rèptils i amfibis. (PTI).

Mapa 15: Interès Agrològic. (PTI)

Mapa 16: Risc d'erosió. (PTI)

Mapa 17: Risc d'esllavissament (PTI).

Mapa 18: Risc d'inundació. CMA

Mapa 19: Risc d'incendi . CMA

Mapa 20: Índex Risc Totals. CMA

Mapa 21: Usos del sòl 1973. CMA

Mapa 22: Usos del sòl 1995. CMA

Mapa 23: PTI

Mapa 24-27: PORN Tramuntana (CMA)

ANNEX 3 GLOSSAR DE AGENDA LOCAL 21

Aquest apartat pretén exposar i clarificar breument conceptes claus sobre l'agenda local 21. Cal deixar clars i unificar el significat d'alguns conceptes d'ús comú en el procés de Agenda local 21. Per aquest motiu es reproduïxen algunes definicions del Decret 123/2002, de 4 d'octubre, sobre la implantació de l'Agenda Local 21 als municipis de les Illes Balears:

Agenda Local 21: és un sistema de gestió global a curt, mig i llarg termini en el qual, mitjançant un Pla d'Acció, s'estableixen uns objectius ambientals, econòmics i socials, mesurables i avaluable periodicament, per tal d'aconseguir, amb la participació activa d'un Fòrum Ciutadà, la sostenibilitat del municipi i una millor qualitat de vida dels ciutadans.

Conferència de Rio: és la Conferència de les Nacions Unides sobre el medi ambient i el desenvolupament, que es va celebrar a Rio de Janeiro (Brasil), del 3 al 14 de juny de 1992. Entre els documents de la conferència s'aprovaren els

27 principis de "la Declaració de Rio sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament"

(151/5, de 7 de maig de 1992); i "el Programa 21".

Programa 21: és un Programa d'Acció aprovat per la Conferència de les Nacions Unides sobre el medi ambient i el desenvolupament l'any 1992, que abordant els problemes apressants d'avui, tracta de preparar el món per als desafiaments del segle XXI, reflectint un consens mundial i un compromís polític sobre el desenvolupament i la cooperació en l'esfera del medi ambient.

Declaració de Rio sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament (151/5, de 7 de maig de 1992): és la proclamació de 27 principis aprovada pels Estats participants en la Conferència de Rio sobre el medi ambient i el desenvolupament.

Sostenibilitat: del vocable llatí *sustener*, que significa conservar o mantenir un estat desitjat al llarg del temps. La seva aplicació en referència a les activitats humanes i la seva relació amb el medi ambient implica el desenvolupament de l'activitat humana dins els límits de la capacitat de càrrega del medi ambient. En quant a les Agendes Locals 21 s'entén per accions sostenibles, les que possibiliten l'apropament progressiu al compliment dels 27 principis de la Declaració de Rio sobre el medi ambient i el desenvolupament.

Carta d'Aalborg: és la Carta de les Ciutats i Municipis Europeus cap a la sostenibilitat, redactada a la ciutat danesa d'Aalborg l'any 1994, la qual significa un compromís de millora cap a la sostenibilitat i l'acord de la implantació d'una Agenda Local 21.

Campanya Europea de Ciutats Sostenibles: és l'organització, depenent de la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea, on es registren tots els municipis que s'han adherit a la Carta d'Aalborg.

Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA): és una organització internacional depenent de les Nacions Unides que, amb la seva seu a Nairobi, es va crear a la Declaració d'Estocolm sobre el medi ambient humà, de 1972, per al desenvolupament de qüestions relatives al medi ambient.

Diagnòstic: és el document d'anàlisi ambiental, social i econòmic del municipi, definint la situació actual, la tendent i la desitjable. Normalment és dividirà en dues etapes: un Prediagnòstic obtingut d'una primera recollida d'informació ja existent i el Diagnòstic Final amb una anàlisi completa i detallada de la situació.

Punts Forts: són els punts principals definits en el Diagnòstic de l' Agenda Local que suposen un estat òptim o una potencialitat de millora per a la sostenibilitat del municipi.

Punts Febles: són els punts principals definits en el Diagnòstic de l'Agenda Local 21 que suposen un estat crític o una potencialitat de risc per la sostenibilitat del municipi.

Fòrum ciutadà: és l'organisme de consulta i de participació d'aquelles persones o entitats vinculades directament o indirectament al municipi en el qual es vol desenvolupar una Agenda Local 21 i que volen aportar els seus coneixements o la seva opinió en les diferents etapes de l'Agenda Local 21.

Pla d'acció: és el document que basant-se en el diagnòstic defineix les propostes a realitzar, incloent l'estructura organitzativa, les responsabilitats, les pràctiques, els procediments, les accions i els recursos per portar a terme la millora sostenible del municipi. Ha d'incloure, com a mínim, un Pla de Participació, un Pla d'actuació i un Pla de Seguiment pel seu desenvolupament.

Pla de Participació: és el document del Pla d'Acció que regula la participació dels diferents actors implicats (Administració i Fòrum) en la forma, definició i priorització de les solucions, l'estructura organitzativa dels participants en l'Agenda Local 21, les responsabilitats, les pràctiques i el procediment per desenvolupar el Pla d'Acció.

Pla d'Actuació: és el document del Pla d'Acció que defineix les accions a realitzar per solucionar els punts febles o potenciar els punts forts detectats en el Diagnòstic. Aquestes accions es defineixen progressivament d'accions generals (d'objectius i àmbits d'abast general) a accions concretes (en projectes precisos i particulars). El Pla d'Actuació ha de definir les Línies Estratègiques, les quals se subdividiran en Programes i aquests en Accions. Cada una de les Accions es traduirà en Projectes concrets.

Línies Estratègiques: són les propostes d'actuació d'objectiu i àmbit més general definides en el Pla d'Actuació.

Programes: són les propostes d'actuació en una mateixa Línia Estratègica i amb objectius particulars, definides en el Pla d'Actuació.

Accions: són les accions en què se subdivideix cada Programa del Pla d'Actuació i que responen a cada objectiu de cada Programa.

Projectes: són les propostes concretes i necessàries per dur a terme les Accions del Pla d'Actuació per aconseguir la sostenibilitat. A cada Projecte n'haurà de constar com a mínim: Nom del Projecte, Descripció i objectius, Entitat responsable del seu desenvolupament Recursos humans, tècnics econòmics requerits per dur-lo a terme. Grau d'execució (si està en procés), existència o no de pressupost per realitzar-lo. Prioritat d'execució, Proposta d'indicadors de seguiment i de resultats.

Pla de Seguiment: és el document del Pla d'Acció que defineix un sistema d'avaluació continua i periòdica del desenvolupament i dels resultats obtinguts per implantar el Pla d'Acció.

Indicadors: són elements de quantificació que permeten mesurar l'evolució de cada Pla d'Acció i/o els seus resultats, i determinar si les actuacions realitzades en el marc del Pla d'acció estan d'acord amb els objectius de l'Agenda Local 21.

Validació: comprovació que la documentació presentada per un ajuntaments conforme als principis de sostenibilitat (segons els 27 principis de la Declaració de Rio sobre el medi ambient i el desenvolupament i la Carta de les Ciutats i Municipis Europeus cap a la sostenibilitat d'Aalborg), així com del compliment dels requisits mínims que per a l'elaboració i seguiment d'una Agenda Local 21 s'exposen al Decret 123/2002, de 4 d'octubre, sobre la implantació de l'Agenda Local 21 als municipis de les Illes Balears.